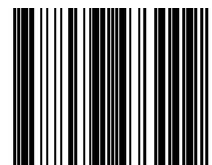

ATLAS DEBLÍNSKA

ATLAS DEBLÍNSKA

Jakub Trojan a Jan Trávníček

ISBN 978-80-87473-00-9

9 788087 473009

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

pro konkurenceschopnost

Jihomoravský kraj

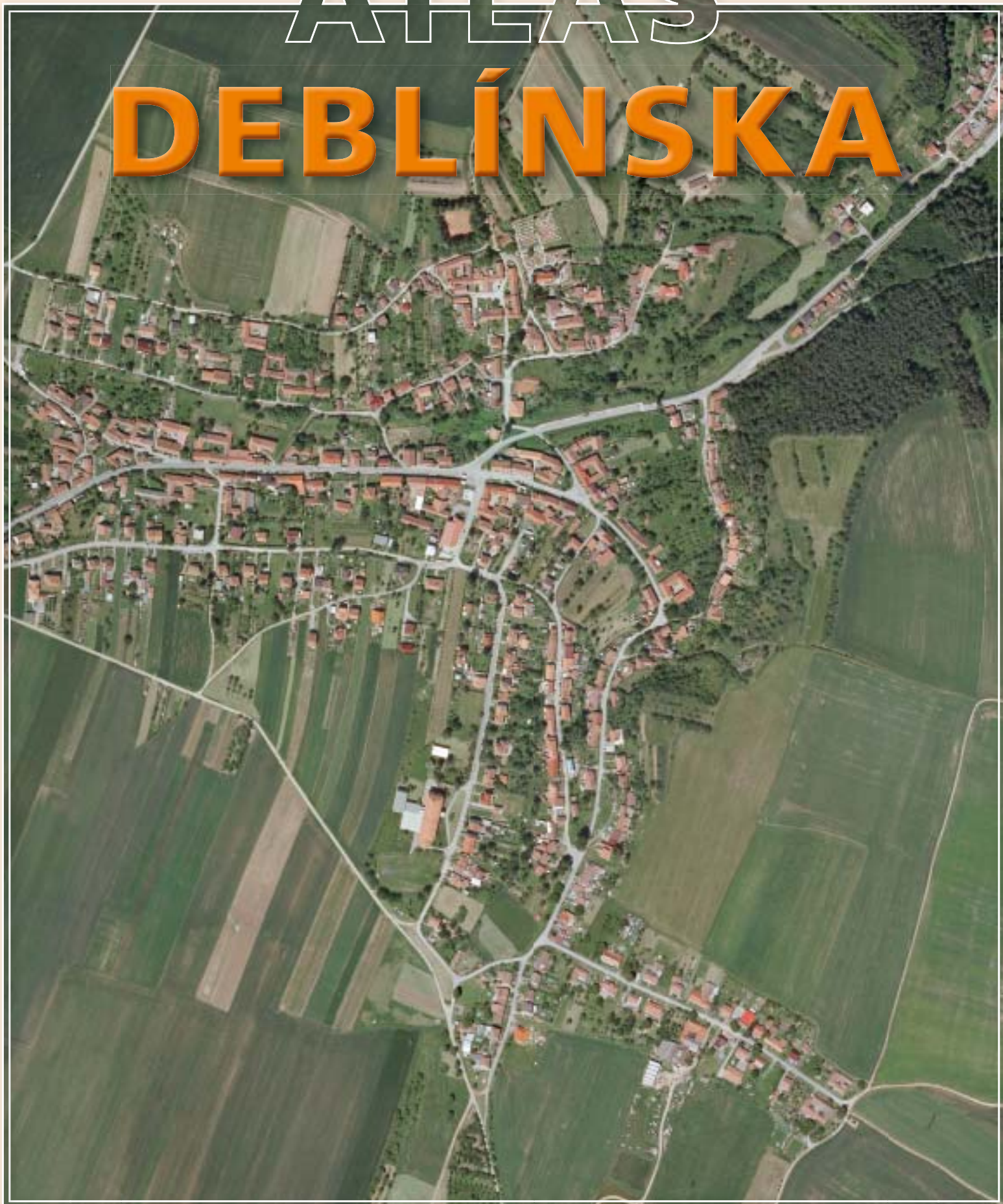
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

GEODIS BRNO, spol. s r.o.

ATLAS

DEBLÍNSKA

ATLAS DEBLÍNSKA

Topografické podklady:

- © Český statistický úřad – Základní sídelní jednotky
- © Český úřad zeměměřický a katastrální – Základní mapa 1 : 25 000 bezešvá
 - © GEODIS BRNO, spol. s r.o. – Geodatabáze ČR
 - © GEODIS BRNO, spol. s r.o. – ortofotosnímky z roku 2009
- © GEODIS BRNO, spol. s r.o. – podkladové letecké snímky poskytl VGHMÚř Dobruška, © MO ČR 2009 – ortofotosnímky z roku 1953
 - © GRASSwikiCZ – FreeGeoDataCZ 0.3.2
- © MDA Federal (USGS & NASA) – Landsat GeoCover ETM+ 2000 Edition Mosaics Tile N-33-45
 - © Ředitelství silnic a dálnic ČR – uzly, úseky a pasporty silniční infrastruktury
- © Ústřední archiv zeměměřictví a katastru – mapové archiválie: Císařské povinné otisky stabilního katastru 1 : 2 880, Digitalizovaná mapa III. vojenského mapování, 1 : 25 000
- © Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. Masaryka – Digitální báze vodohospodářských dat (DIBAVOD)
Vlastní terénní mapování autorů (2008–2011)

Recenzenti:

- prof. RNDr. Vít Voženílek, CSc. - Univerzita Palackého v Olomouci
- prof. RNDr. Arnošt Wahla, CSc. - Mendelova univerzita v Brně
- doc. RNDr. Alois Hynek, CSc. - Technická univerzita v Liberci
- doc. RNDr. Antonín Věžník, CSc. - Masarykova univerzita
- Ing. Alena Klapalová, Ph.D. - Masarykova univerzita

Na tvorbě atlasu se dále podíleli:

Alena Bodnářová, Petr Gelnar, Jana Horáková, Alois Hynek, Filip Chvátal, Ondřej Kinc, Kamila Klemešová, Nicol Kolářová, Petr Kolář, Marcela Kramolišová, Barbora Krejčíková, Tomáš Lorenc, Zdeněk Máčka, Petr Michovský, Zuzana Neradišlová, Jana Skalická, Břetislav Svozil, Ondřej Šerý, Marek Tögel, Tomáš Vágai, Ivan Zimandl, žáci a pedagogové ZŠ Deblín

ISBN 978-80-87473-00-9

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

Jihomoravský kraj

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

OBSAH

Úvodní slovo	5
1. POLOHA DEBLÍNSKA	9
Družicový snímek NUTS 2 Jihovýchod	10
Deblínsko v Jihomoravském kraji	11
Správní obvod obce s rozšířenou působností Tišnov	12
Mikroregiony na Deblínsku	13
Fyzickogeografické a administrativní Deblínsko	14
2. PŘÍRODNÍ KRAJINY DEBLÍNSKA	15
Geologická stavba	16
Stratigrafické jednotky	17
Hydrogeologické poměry a odběry podzemní vody	18
Výškopis deblínské podkovy	19
Sklonitost	20
Typy reliéfu a vybrané tvary	21
Topoklima	22
Vodohospodářská infrastruktura a ochranná pásma	23
Biogeografické regiony	24
Biochory	25
Fytogeografické členění	26
Rekonstruovaná přirozená vegetace	27
Potenciální přirozená vegetace	28
Vegetační stupňovitost lesních porostů	29
Úživnost lesních půd dle ekologických řad	30
Půdní typy	31
Fyzickogeografické celky deblínské podkovy	32
Fyzickogeografické jednotky deblínské podkovy	33
3. KULTURNÍ KRAJINY DEBLÍNSKA	35
III. vojenské mapování (1876)	36
Ortofotosnímek (1953)	37
Ortofotosnímek (2009)	38
Využití krajiny	39
Kulturní krajinné jednotky	40

OBSAH

4. SOCIOEKONOMICKÝ OBRAZ DEBLÍNSKA	41
Vývoj počtu obyvatel mezi lety 1869–2001	42
Počet obyvatel	43
Hustota zalidnění	44
Dynamika obyvatelstva v roce 2009	45
Věkové složení obyvatelstva	46
Vzdělanostní struktura obyvatelstva	47
Národnostní složení obyvatelstva	48
Náboženství	49
Vyjížd'ka za prací	50
Vyjížd'ka do škol	51
Dojížd'ka za službami	52
Ekonomická aktivita obyvatelstva	53
Ekonomicky aktivní obyvatelstvo	54
Zaměstnanost	55
Zemědělské výrobní oblasti a cena zemědělské půdy	56
Podnikatelská aktivita	57
Finanční situace obcí	58
Dotační příjmy ze strukturálních fondů EU	59
Volební preference	60
Mentální mapa Deblínska	61
5. DEBLÍN V DETAILU	63
Katastrální území	64
Výškopis	65
Půdní subtypy	66
Císařský otisk stabilního katastru (1826)	67
III. vojenské mapování (1876)	68
Ortofotosnímek (1953)	69
Ortofotosnímek (2009)	70
Využití krajiny v roce 1876	71
Využití krajiny v roce 2009	72
Interpretace změn využití krajiny mezi lety 1876 a 2009	73
Významné krajinné prvky	74
Mentální mapa Deblína	75
Mapové tiráže a autorské údaje	76

ÚVODNÍ SLOVO

Současný edukační proces v České republice prochází významnými změnami a ZŠ Deblín je plně reflektuje a dále rozvíjí s využitím postupů zkušených odborníků i nadšených dobrovolníků. Tradiční venkovská škola se stává otevřenou moderní komunitní školou, která je schopna jak kvalitně zajišťovat výchovně-vzdělávací proces, tak i vytvářet inovace. Jednu z nich právě držíte v rukou. Atlas, vytvářený v přímé návaznosti na učebnici zabývající se Deblínem, mohl vzniknout díky projektu Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost - Trvalá udržitelnost součástí implementace ŠVP na ZŠ Deblín (CZ.1.07/1.1.02/02.0054).

V krátkosti bych Vám rád představil cestu, která nás dovedla až k řádkům, které právě čtete.

Autorský kolektiv, kterého mám tu čest být součástí, se vytvářel několik let pod týmovým vedením A. Hynka. Mezi jeho členy patří dále J. Trávníček, J. Trojan a T. Vágai. Základní výzkumný koncept se utvářel na Přírodovědecké fakultě, Geografickém ústavu MU Brno. Autorský kolektiv publikoval v posledních letech doma i v zahraničí řadu studií, řešených jak v ČR, tak například i v Rakousku či v Ruské federaci. Zmiňme např. mezinárodní projekt *Environmental Security in Borderland Areas: Exploring the Znojmo/Retz Transborder Region* (2007) nebo publikaci na světovém pedagogickém kongresu v Barceloně (*Sustainability Educational Project: Case Study Deblín Rural Town, South Moravia, Czech Republic, 2010*) či účast na kongresu evropského projektu LENSUS v Soluni, ze kterého následně vznikla publikace s kapitolou věnovanou Deblínsku: *Multi-Actor-Learning for Sustainable Regional Development in Europe: A Handbook of Best Practise*, 2011.

Předkládaný atlas nemá díky svému lokálnímu zaměření v České republice obdoby. Umožní pedagogům i žákům detailně porozumět území, ve kterém trvale nebo přechodně žijí a pochopit mnoho nečekaných souvislostí, které mohou přispět k podpoře jedinečné lokální identity. Atlas nám představí jevy ze současnosti, nedávné minulosti, ale také ty, které mají své kořeny v dobách a končinách, které by nás jen velmi těžko napadly. Jeho sestavení nebylo jednoduchou záležitostí, jsou v něm mapy zcela autorské, mapy znovu interpretované i převzaté a upravené pro Deblínsko. Tento poněkud tajemný konec Vás jistě povede k tomu, aby jste si jednotlivé mapy pozorně prostudovali a postupně odhalovali naznačené skutečnosti.

Za autorský kolektiv a zároveň jako ředitel školy Vám přeji inspirativní čtení.

RNDr. Břetislav Svozil, Ph.D.,
ředitel ZŠ a MŠ Deblín

ÚVODNÍ SLOVO

Vážení čtenáři,

do rukou se Vám dostává Atlas Deblínska, který vytvořil kolektiv autorů pro Základní školu a Mateřskou školu v Deblíně. Atlas jsme vytvořili s myšlenkou využití různých kartografických děl pro zobrazení přírodních a společenskoekonomických jevů v prostoru i v čase a prezentaci rozmanitosti a bohatství deblínského regionu, do kterého spadají obce: Deblín, Úsuší, Nelepeč-Žernůvka, Vohančice, Březina, Heroltice, Lažánky, Svatoslav, Braníškov, Maršov a části obcí Pejškov (náležející Tišnovu) a Pánov (Velká Bíteš).

Pro tvorbu atlasu byly použity různé mapové podklady, od tzv. císařských otisků map Stablního katastru, tedy map vytvářených přímo v terénu v letech 1824-1836, přes Františko-josefské 3. vojenské mapování z let 1876-1878, černobílou ortofotomapu z 50. let 20. století, až po nejnovější ortofotomapu z roku 2009. Použité mapy byly tedy pořizovány po dobu téměř 200 let. Díky mapám archivovaným Českým úřadem zeměměřickým a katastrálním a nejaktuálnějším digitálním mapovým databázím z dílny společnosti GEODIS BRNO, spol. s r.o. jsme pro Vás mohli sestavit atlas v této podobě.

Atlas ilustruje v tematických mapách mimo jiné i časový vývoj mikroregionu pomocí nejrůznějších kartografických technologií od těch prapůvodních ručně kreslených map, až po nejnovější digitální a automatické kartografické procesy, které využívají široké spektrum lidských dovedností. S použitím současných technik, jako jsou geografické informační systémy, neboli GISy, družicové globální polohové systémy GPS, letecké mapovací technologie používající digitální fotografie, laserové skenování, tzv. LiDAR, vše spolu s nepřeborným množstvím počítačových a grafických nástrojů.

V atlasu jsou zobrazeny náhledy na nejmodernější digitální kartografické technologie, kterým už nestačí dvojrozměrná plocha papíru, které jsou spíše přesným virtuálním zobrazením prostoru, k jehož prohlížení je potřeba ovládat počítač. Více se popisu těchto technologií věnujeme na stránkách s jejich prezentací.

Přínosem regionálního atlasu oproti atlasům celorepublikovým nebo většího rozsahu je detailní seznámení s krajinou v okolí domova, se kterou má čtenář spojené dětství a autentické zážitky, a může tak blíže porozumět tematickým mapám.

Věříme, že Vám Atlas Deblínska přinese užitek i radost.

Ing. Petr Michovský,
GEODIS BRNO, spol. s r.o.

ÚVODNÍ SLOVO

Atlasy zaměřené na konkrétní region o rozloze menší než 100 km² jsou spíše výjimkou. V českých podmínkách představuje vydání Atlasu Deblínska, coby regionálního atlasu, primárně určeného pro potřeby místní základní školy, inovativní a zároveň náročný krok. Ještě více než u jiných kartografických děl zde bylo důležité brát v úvahu detaily, s nimiž se jednotlivé jevy zobrazují, zvolit vhodné rozložení mapového pole a dbát přitom na vysokou vypovídací hodnotu, kterou mapy musí mít. Kritériem srozumitelnosti (nikoliv jednoduchosti) map, zobrazujících často složité jevy, je náš klíčový čtenář – učitel základní školy Deblín a především jeho žák.

Atlas Deblínska je složen z pěti částí: 1. Poloha Deblínska, 2. Přírodní krajiny Deblínska, 3. Kulturní krajiny Deblínska, 4. Socioekonomický obraz Deblínska a 5. Deblín v detailu. Celkem je mezi tyto části rozděleno 60 mapových kompozic, které jsou až na výjimky (mentální mapy a družicový snímek LANDSAT) zobrazeny v souřadnicovém systému S-JTSK. Deblínsko je zobrazováno v měřítku 1 : 60 000, katastrální území Deblína pak v měřítku 1 : 30 000.

Kromě standardních kartografických technik a výstupů se v atlase objevují i raritní mapy – např. anamorfované povrchy, prostorová modelace, 3D vizualizace, archiválie či mentální mapování. Mapy jsou doplněny grafy, ilustračními fotografiemi či obrázky a stručným komentářem. Podrobnější vysvětlení se čtenáři dostane ve vlastivědné učebnici *Deblínsko: na cestě k trvalé udržitelnosti*, která tvoří souběžně s atlasem páteřní osu regionálního vzdělávání na Deblínsku. Netradiční je také náš přístup k technologiím, s jejichž pomocí atlas vznikal. Proprietární software často nahrazovaly open source technologie (svobodný software) v čele s programem Quantum GIS 1.7.0 „Deblín“, tvořícím tzv. geoinformační platformu základní školy v Deblíně.

Rozdílné vnímání přírodního a administrativně vymezeného Deblínska ovlivnilo náš přístup k tvorbě jednotlivých map. Zatímco mapy přírodních a kulturních krajín Deblínska jsou tvořeny především kompozitně z celé řady digitálních, analogových i archivních podkladů s výrazným autorským zásahem, mapy socioekonomického obrazu respektují administrativní vymezení a vizualizují socioekonomická data, která jsou upravena nejčastěji z dat Sčítání lidu, domů a bytů v roce 2001, tedy z posledního uzavřeného censu. Řada tématických map čerpá z dlouhodobého terénního průzkumu žáků a pedagogů ZŠ Deblín spolupracujících se studenty a odborníky z Masarykovy univerzity. Do přípravy atlasu se tak zapojila celá řada autorů – od kartografů přes odborné geografy, učitele, žáky i místní znalce. Každá mapa má tak svého vlastního „otce“ či přesněji „rodinu“, kterou najdete jmenovitě uvedenou v závěrečné části atlasu. Zájemci o podrobnější informace tak mohou seznam zdrojů použít jako rozcestník k dalšímu bádání. Věříme, že právě to atlas přinese především: lepší porozumění Deblínsku a zájem o jeho další poznávání.

Mgr. Jakub Trojan, Mgr. Jan Trávníček,
autoři atlasu

Šikmé letecké snímky - Tišnovsko

*Předklášteří u Tišnova
PORTA COELI
- jediný moravský ženský cisterciácký klášter*

Šikmé letecké snímky nabízí jedinečný pohled na mapované území z několika směrů, zpravidla pohledy severní, jižní, východní, západní a kolmý shora. Na uvedeném příkladu je takto zobrazen klášter Porta Coeli. Díky počítačovým technologiím umožňujícím přesné polohové určení a měření délek a ploch, nabízí sestavy šikmých snímků více možností a informací než běžné letecké fotografie. Tyto digitální „mapy“, lépe řečeno informační systémy, mohou zobrazovat další mapové vrstvy, např. vrstevnice, silnice nebo katastrální mapu.

Aplikace PixoView® od společnosti GEODIS BRNO, spol. s r.o. je určena pro prohlížení a práci se šikmými snímky, zároveň umožňuje zobrazení panoramatických snímků pořízených technologií mobilního mapování (str. 34).

Uživatelé šikmých leteckých snímků v prostředí PixoView® mohou velice rychle z pohodlí kanceláře provádět měření, které je podkladem pro tvorbu map. Díky možnostem měření délek a výšek objektů používají systém šikmých snímků i složky integrovaného záchranného systému pro navigaci a řízení záchranných akcí.

POLOHA DEBLÍNSKA

Družicový snímek NUTS 2 Jihovýchod	10
Deblínsko v Jihomoravském kraji	11
Správní obvod obce s rozšířenou působností Tišnov	12
Mikroregiony na Deblínsku	13
Fyzickogeografické a administrativní Deblínsko	14

DRUŽICOVÝ SNÍMEK NUTS 2 JIHOVÝCHOD

— hranice Deblínska

— hranice krajů

Dálkový průzkum země (DPZ) je metoda, kterou pozorujeme zemský povrch z výšky, dnes převážně z letadel a družic. Družice LANDSAT v roce 2000 zachytila území Jihomoravského kraje a kraje Vysočina, které dohromady tvoří tzv. region soudržnosti NUTS II Jihovýchod. Dobře rozpoznatelné Nové Mlýny a velká města jsou doplněna hranicí Deblínska, které v atlase používáme pro fyzickogeografické vymezení.

Zatímco Jihomoravský kraj má na první pohled především zemědělskou a sídelní funkci a lesy se zde soustředí do několika větších celků (Drahanská vrchovina, údolí Dyje, Ždánický les), Vysočina je charakteristická poměrně rovnoměrným střídáním lesních porostů a polně-luční krajiny. Na Deblínsku přechází jihomoravská krajina do vysočiny.

DEBLÍNSKO V JIHOMORAVSKÉM KRAJI

Okresy Jihomoravského kraje

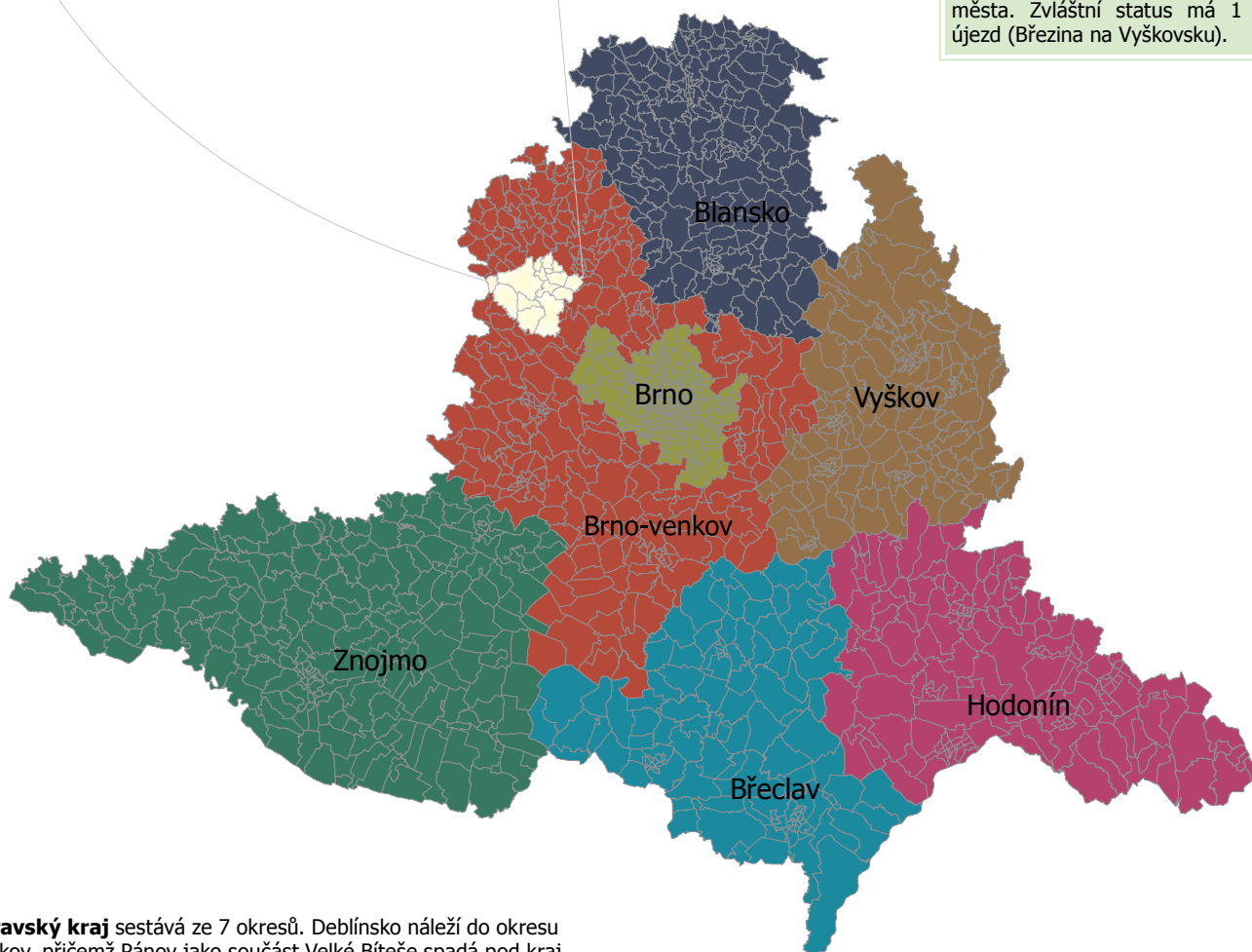
- Blansko
- Brno-město
- Brno-venkov
- Břeclav
- Hodonín
- Vyškov
- Znojmo

 Deblínsko
(administrativně vymezené)

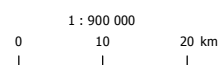

Vlajka Jihomoravského kraje

V Jihomoravském kraji jsou celkem 673 obce, z toho 21 obcí s rozšířenou působností (ORP) a 48 obcí má status města. Zvláštní status má 1 vojenský újezd (Březina na Vyškovsku).

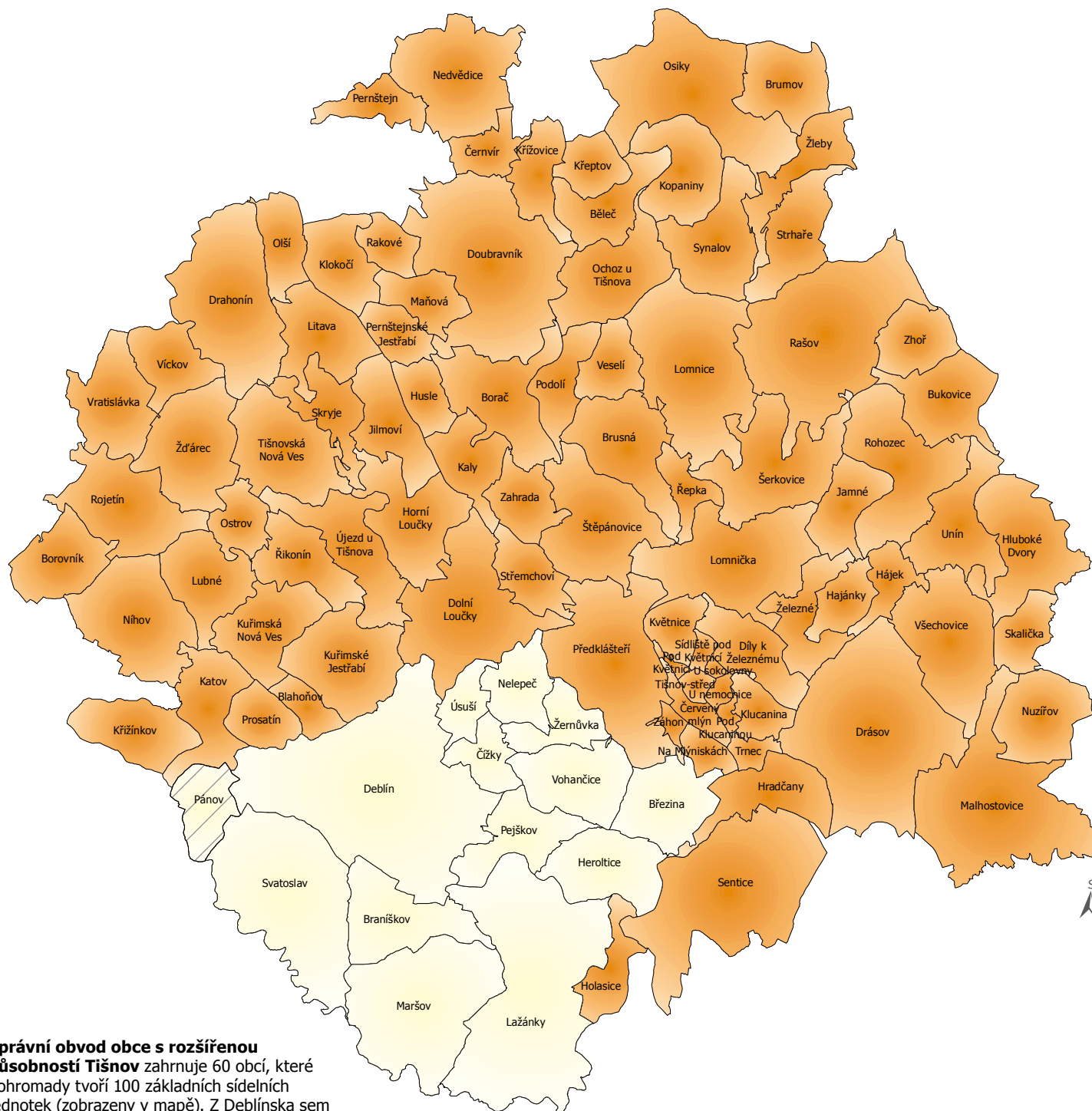

Jihomoravský kraj sestává ze 7 okresů. Deblínsko náleží do okresu Brno-venkov, přičemž Pánov jako součást Velké Bíteše spadá pod kraj Vysočina, okres Žďár nad Sázavou. Okres Brno-venkov čítá největší počet obcí (187) a základních sídelních jednotek (314). Krátce po vzniku krajů v České republice se některé obce na vlastní žádost přesunuly z kraje Vysočina (okresu Žďár nad Sázavou) právě pod Jihomoravský kraj (okres Brno-venkov). Tímto došlo k posunu jak okresních, tak krajských hranic (vše na úkor kraje Vysočina). Důvody pro přesun obcí byly výhradně funkčního charakteru - drtivá většina všech obcí je daleko silněji spojena s Brnem a jeho zázemím než s Jihlavou coby centrem kraje Vysočina.

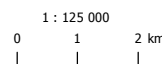
SPRÁVNÍ OBVOD OBCE S ROZŠÍŘENOU PŮSOBNOSTÍ TIŠNOV

- základní sídelní jednotky obcí Deblínska v rámci správního obvodu ORP Tišnov
- základní sídelní jednotky obcí Deblínska náležející pod jiné správní obvody ORP
- základní sídelní jednotky spadající pod správní obvod ORP Tišnov

Správní obvod obce s rozšířenou působností Tišnov zahrnuje 60 obcí, které dohromady tvoří 100 základních sídelních jednotek (zobrazeny v mapě). Z Deblínska sem spadají všechny obce vyjma Pánova, který náleží SO ORP Velké Meziříčí.

Správní obvody obcí s rozšířenou působností částečně nahradily agendu bývalých okresních úřadů a vykonávají v přenesené působnosti úkony státní správy.

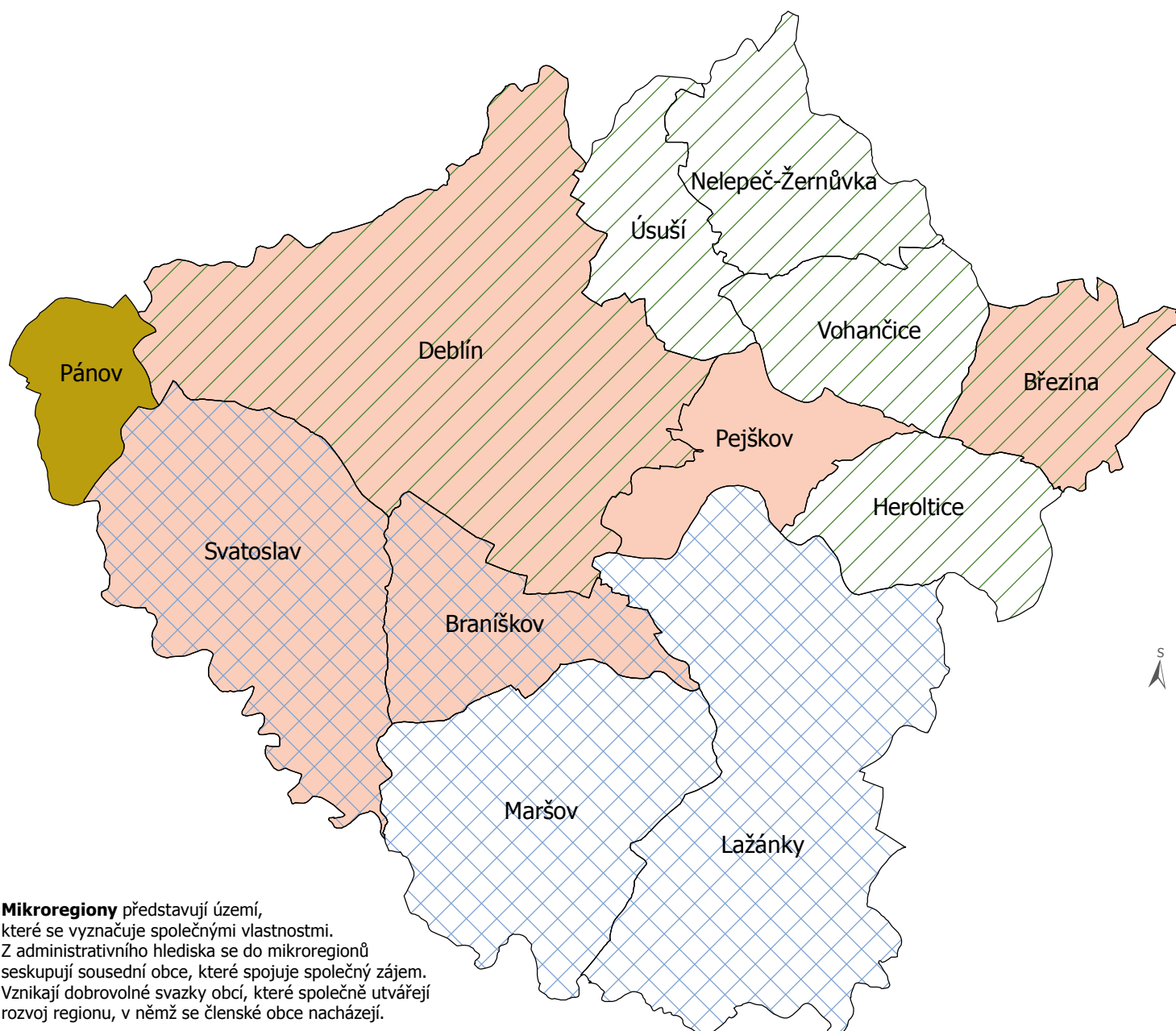

MIKROREGIONY NA DEBLÍNSKU

- Dobrovolný svazek obcí Deblín
- Bílý potok
- Tišnovsko
- Mikroregion Velkomeziříčsko-bítešsko

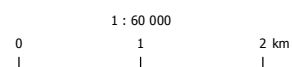

Vlajka městyse Deblín

Mikroregiony představují území, které se vyznačuje společnými vlastnostmi. Z administrativního hlediska se do mikroregionů seskupují sousední obce, které spojuje společný zájem. Vznikají dobrovolné svazky obcí, které společně utvářejí rozvoj regionu, v němž se členské obce nacházejí.

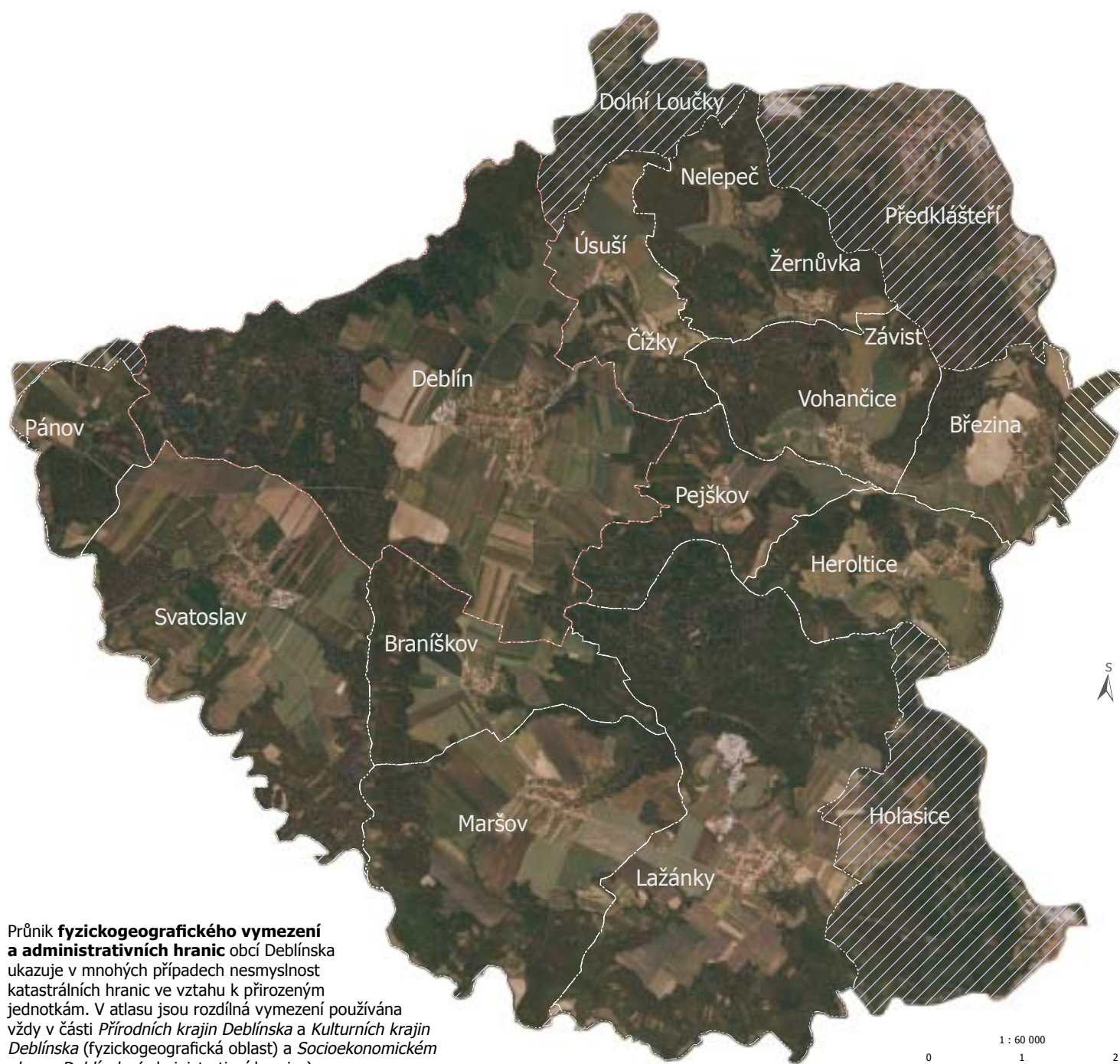
Obce Deblínska patří do několika mikroregionů. Často také jedna obec figuruje ve více mikroregionech současně.

FYZICKOGEOGRAFICKÉ A ADMINISTRATIVNÍ DEBLÍNSKO

Rozdíl fyzickogeografického a administrativně vymezeného Deblínska

- oblast patřící pouze do administrativně vymezeného Deblínska
- oblast patřící pouze do fyzickogeografického Deblínska

PŘÍRODNÍ KRAJINY DEBLÍNSKA

Geologická stavba	16
Stratigrafické jednotky	17
Hydrogeologické poměry a odběry podzemní vody	18
Výškopis deblínské podkovy	19
Sklonitost	20
Typy reliéfu a vybrané tvary	21
Topoklima	22
Vodohospodářská infrastruktura a ochranná pásma	23
Biogeografické regiony	24
Biochory	25
Fytogeografické členění	26
Rekonstruovaná přirozená vegetace	27
Potenciální přirozená vegetace	28
Vegetační stupňovitost lesních porostů	29
Úživnost lesních půd dle ekologických řad	30
Půdní typy	31
Fyzickogeografické celky deblínské podkovy	32
Fyzickogeografické jednotky deblínské podkovy	33

GEOLOGICKÁ STAVBA

Kvartér

- spraš a sprašová hlína
- svahový sediment
- smíšený sediment
- fluviální sediment

Terciér

- sladkovodní sediment (v podloží kaolin)
- mořský sediment (jíly)

Paleozoikum

- pískovce
- vápence
- arkózy, slepence (bazální klastika)

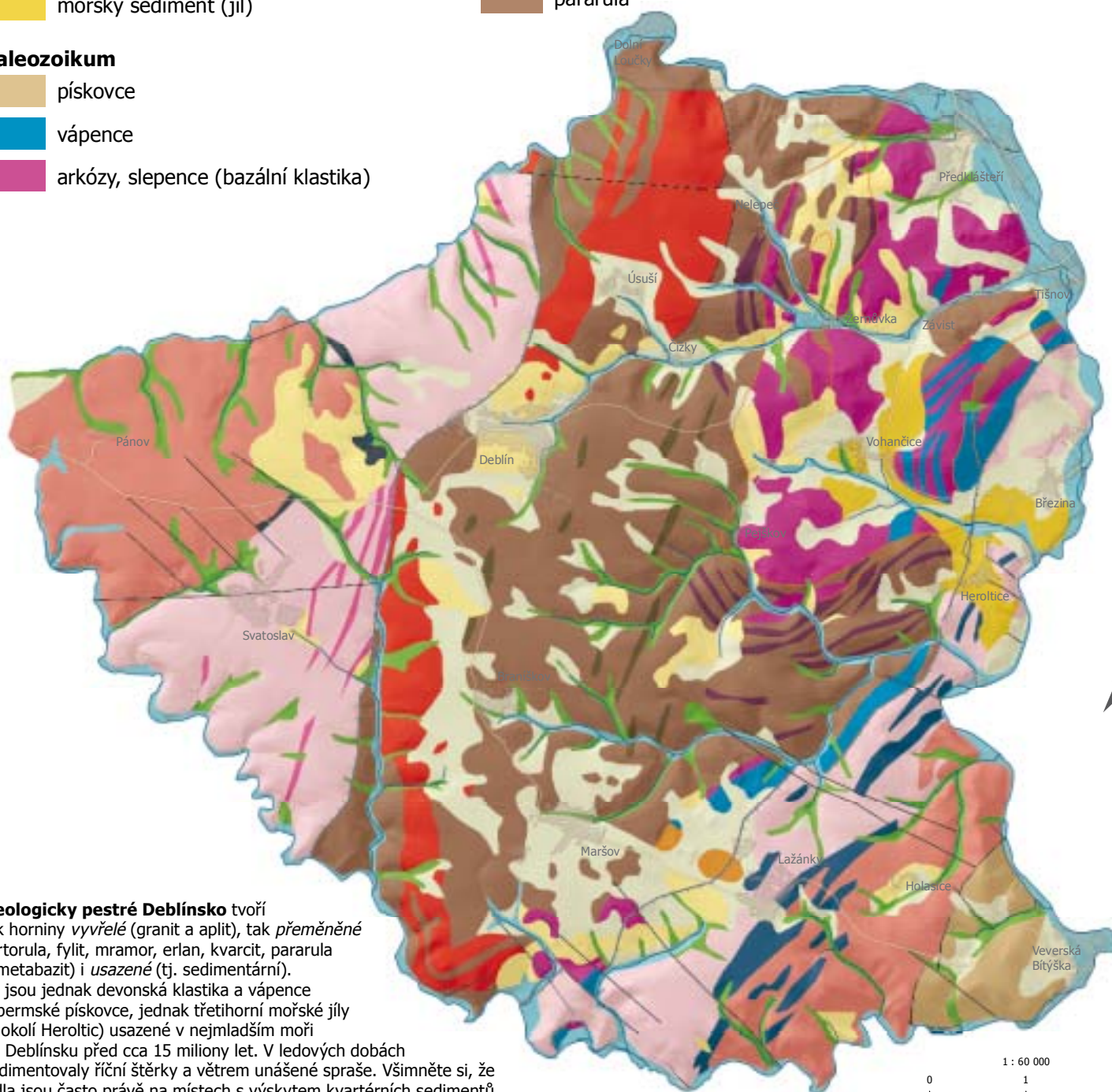
Proterozoikum

- ortorula
- fylit
- kvarcit
- mramor
- erlan
- granit
- pararula

- aplit
- metabazit

Zlomové linie

- zlom
- příkrov
- přesmyk

Geologicky pestré Deblínsko tvoří jak horniny *vyvřelé* (granit a aplit), tak *přeměněné* (ortorula, fylit, mramor, erlan, kvarcit, pararula a metabazit) i *usazené* (tj. sedimentární). To jsou jednak devonská klastika a vápence a permské pískovce, jednak třetihorní mořské jíly (v okolí Heroltic) usazené v nejmladším moři na Deblínsku před cca 15 miliony let. V ledových dobách sedimentovaly říční štěrky a větrem unášené spraše. Všimněte si, že sídla jsou často právě na místech s výskytem kvartérních sedimentů.

STRATIGRAFICKÉ JEDNOTKY

Kvartér

pleistocén a holocén

Terciér

miocén

Paleozoikum

perm (boskovická brázda)

střední devon (závistký a květnický vývoj)

spodní devon (závistký a květnický vývoj)

Proterozoikum

svratecký masív (deblínská skupina)

skupina Bílého potoka

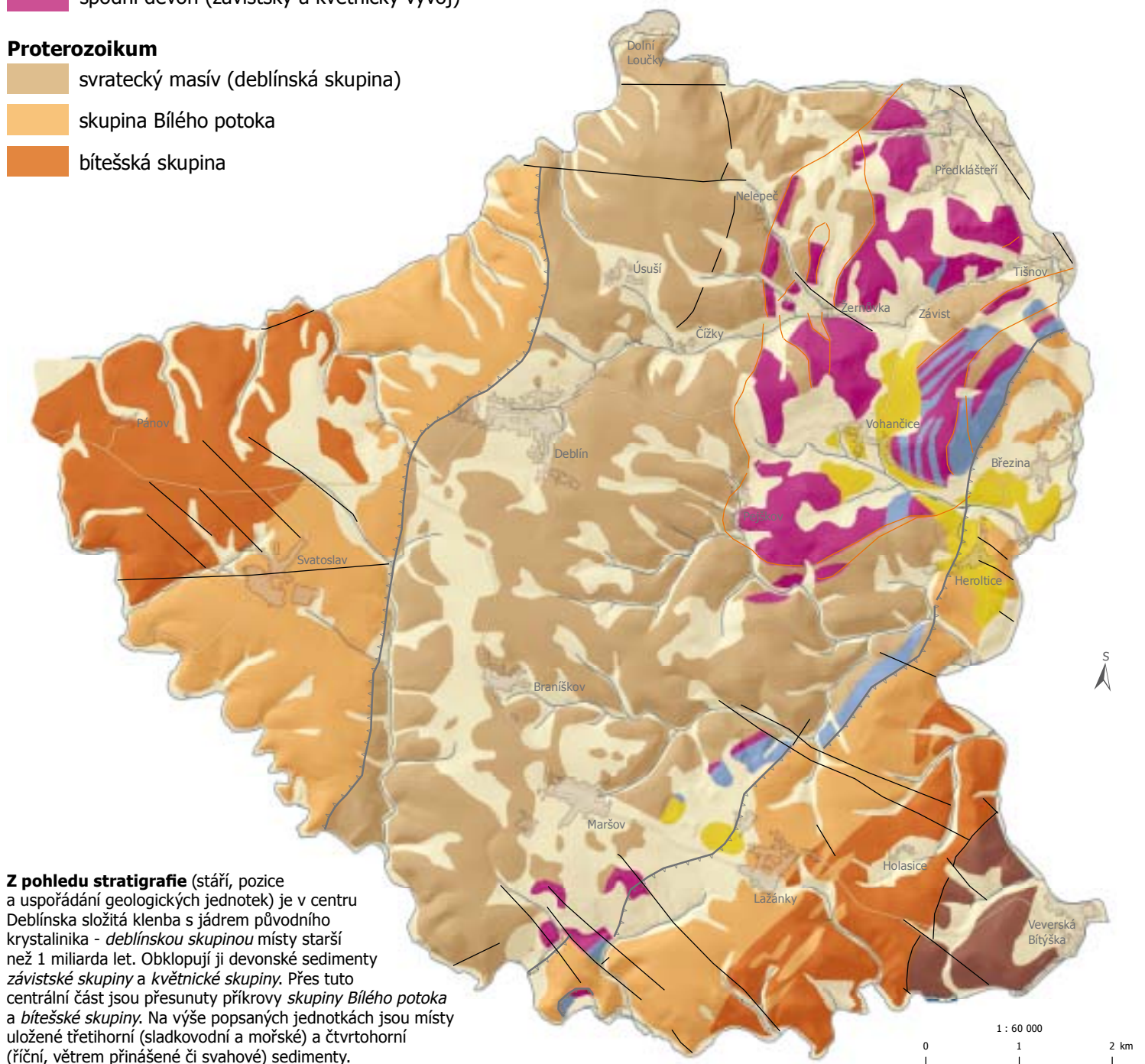
bítešská skupina

Zlomové linie

zlom

příkrov

přesmyk

Z pohledu stratigrafie (stáří, pozice a uspořádání geologických jednotek) je v centru Deblínska složitá klenba s jádrem původního krystalinika - *deblínskou skupinou* místy starší než 1 miliarda let. Obklopují ji devonské sedimenty *závistské skupiny* a *květnické skupiny*. Přes tuto centrální část jsou přesunuty příkrovy *skupiny Bílého potoka* a *bítešské skupiny*. Na výše popsaných jednotkách jsou místy uloženy třetihorní (sladkovodní a mořské) a čtvrtohorní (říční, větrem přinášené či svahové) sedimenty.

HYDROGEOLOGICKÉ POMĚRY A ODBĚRY PODZEMNÍ VODY

Průlinové kolektory

 kvartérní fluviální sedimenty (možné velké odběry p. v.)

Puklinovo-krasové kolektory

 devonské vápence (možné větší odběry p. v.)

 mramory a erlany (možné malé odběry p. v.)

Puklinové kolektory

 arkózy a slepence (možné malé odběry p. v.)

 pararuly a granity (možné malé odběry p. v.)

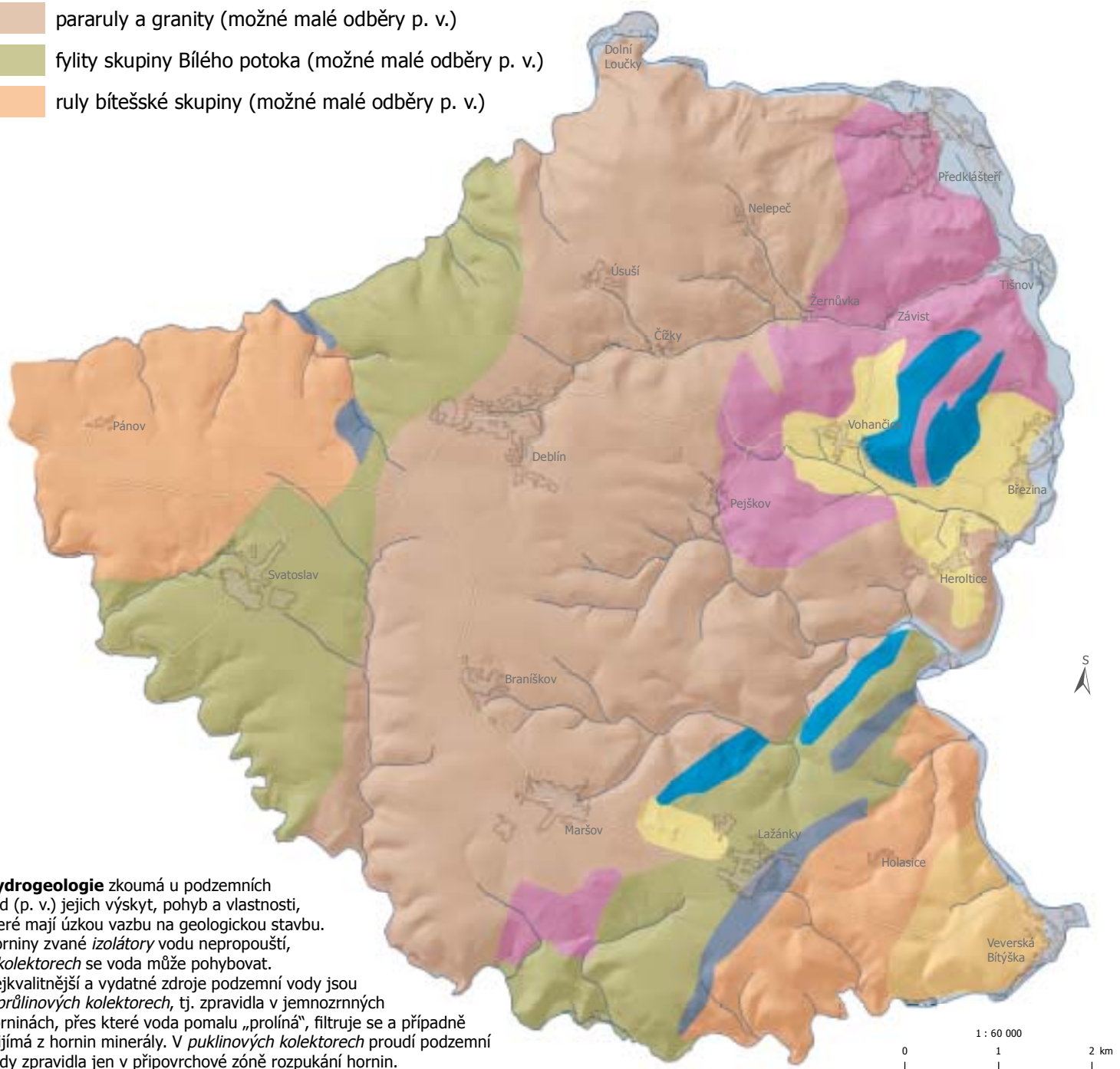
 fylity skupiny Bílého potoka (možné malé odběry p. v.)

 ruly bítešské skupiny (možné malé odběry p. v.)

Střídající se kolektory a izolátory

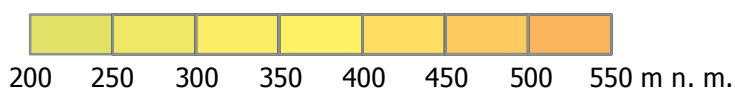
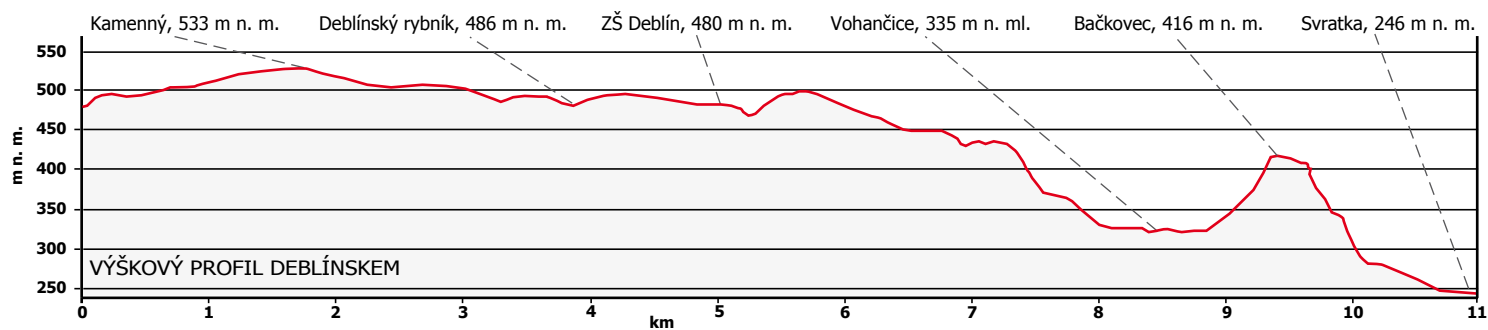
 neogenní sedimenty (téměř nelze jímat p. v.)

 permské sedimenty (možné malé odběry p. v.)

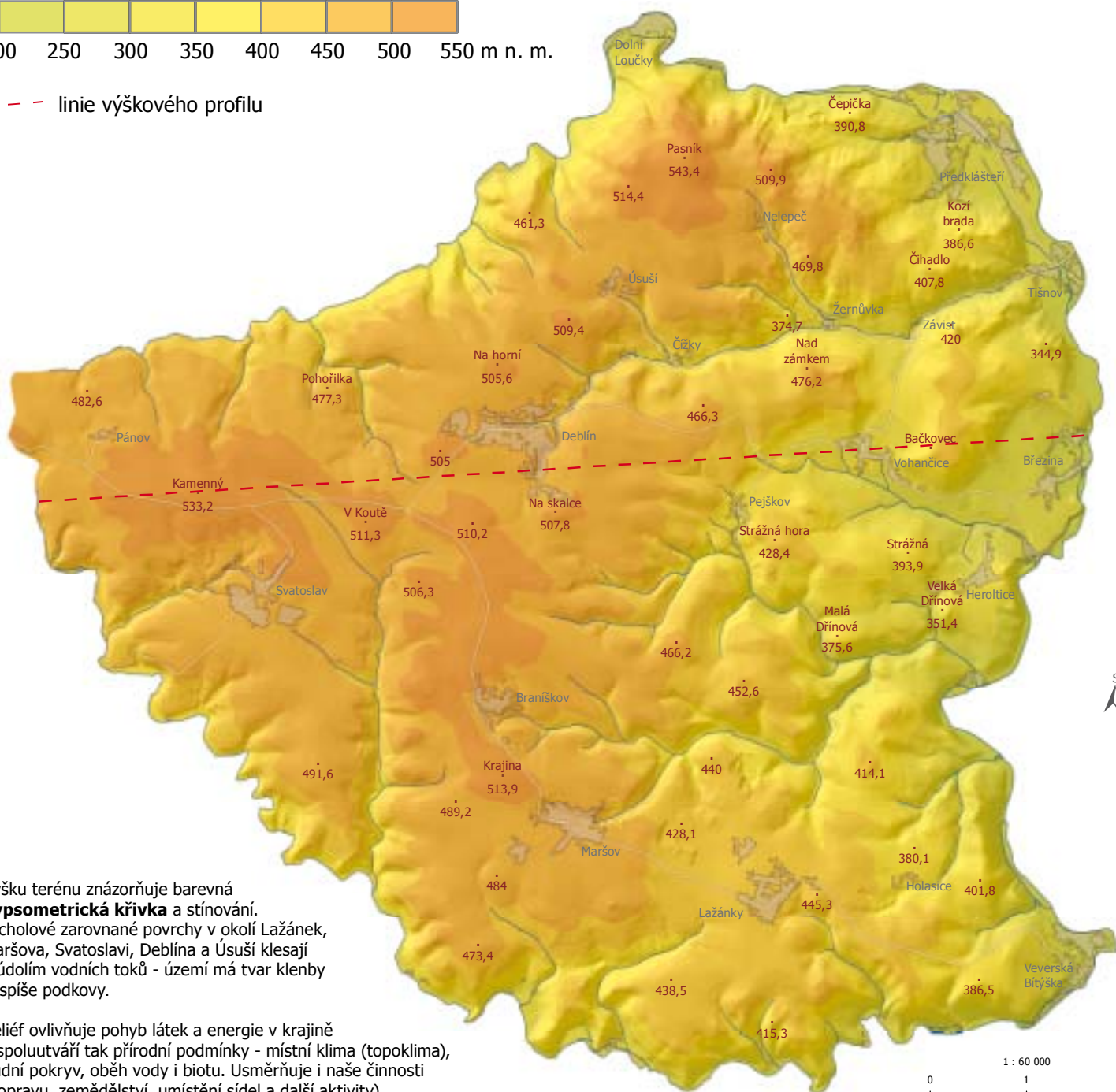

Hydrogeologie zkoumá u podzemních vod (p. v.) jejich výskyt, pohyb a vlastnosti, které mají úzkou vazbu na geologickou stavbu. Horniny zvané *izolátory* vodu nepropouští, v *kolektorech* se voda může pohybovat. Nej kvalitnější a vydatné zdroje podzemní vody jsou v *průlinových kolektorech*, tj. zpravidla v jemnozrnných horninách, přes které voda pomalu „prolíná“, filtruje se a případně přijímá z hornin minerály. V *puklinových kolektorech* proudí podzemní vody zpravidla jen v přípovrchové zóně rozpuštění hornin.

VÝŠKOPIS DEBLÍNSKÉ PODKOVY

--- linie výškového profilu

Výšku terénu znázorňuje barevná **hypsometrická křivka** a stínování. Vrcholové zarovnané povrchy v okolí Lažánek, Maršova, Svatoslavi, Deblína a Úsuší klesají k údolím vodních toků - území má tvar klenby či spíše podkovy.

Reliéf ovlivňuje pohyb látek a energie v krajině a spoluutváří tak přírodní podmínky - místní klima (topoklima), půdní pokryv, oběh vody i biotu. Usměrnjuje i naše činnosti (dopravu, zemědělství, umístění sídel a další aktivity).

SKLONITOST

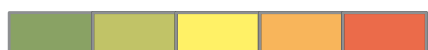

3D pohled přes Heroltice k jihu na průlomové údolí Svatky.

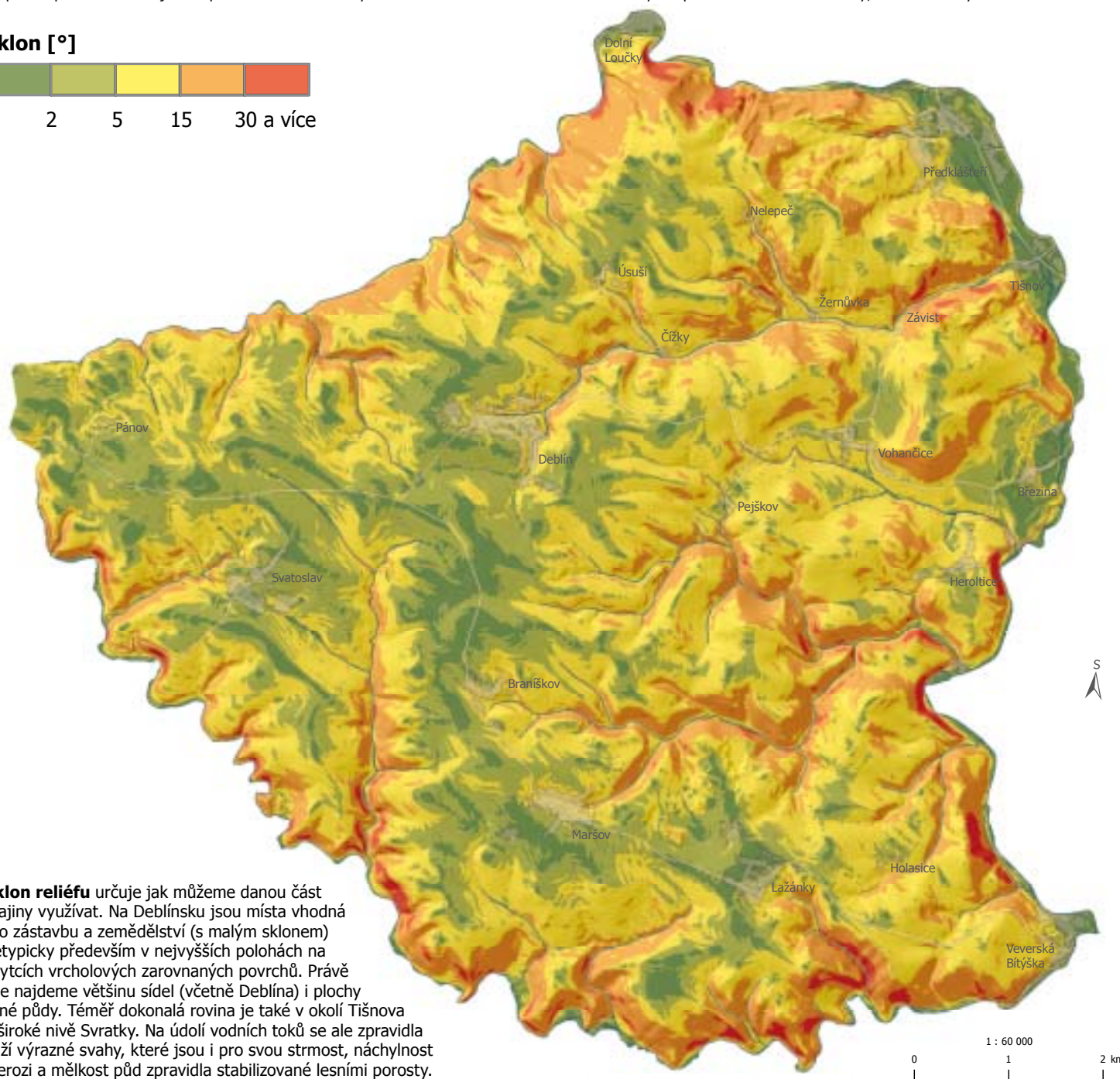

Skalní útvary se zpravidla váží na strmé svahy; údolí Podhorky.

Sklon [°]

0 2 5 15 30 a více

Sklon reliéfu určuje jak můžeme danou část krajiny využívat. Na Deblínsku jsou místa vhodná pro zástavbu a zemědělství (s malým sklonem) netypicky především v nejvyšších polohách na zbytcích vrcholových zarovnaných povrchů. Právě zde najdeme většinu sídel (včetně Deblína) i plochy orné půdy. Téměř dokonalá rovina je také v okolí Tišnova v široké nivě Svatky. Na údolí vodních toků se ale zpravidla váží výrazné svahy, které jsou i pro svou strmost, náchylnost k erozi a mělkost půd zpravidla stabilizované lesními porosty.

TYPY RELIÉFU A VYBRANÉ TVARY

Typy reliéfu

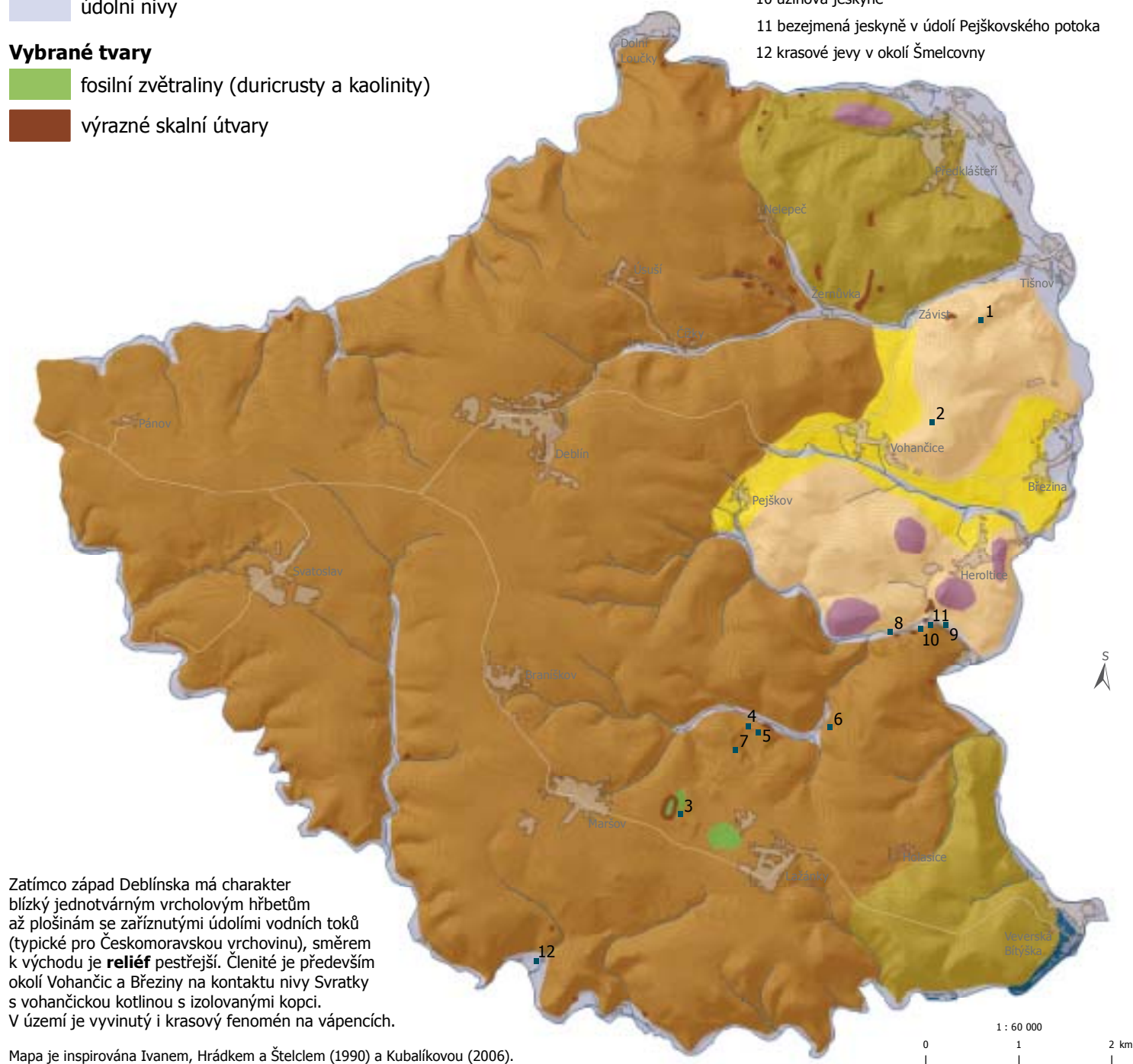
- členité vrchoviny se zbytky vyklenutých tvarů
- členité vrchoviny s výraznou převahou svahových tvarů
- ploché vrchoviny s výraznou převahou svahových tvarů
- ploché vrchoviny s erozně-akumulačním reliéfem
- strukturální hřbety a suky ve vrcholových polohách
- pořiční kotliny s erozně-akumulačním reliéfem
- údolní nivy

Vybrané tvary

- fosilní zvětraliny (duricrusty a kaolinity)
- výrazné skalní útvary

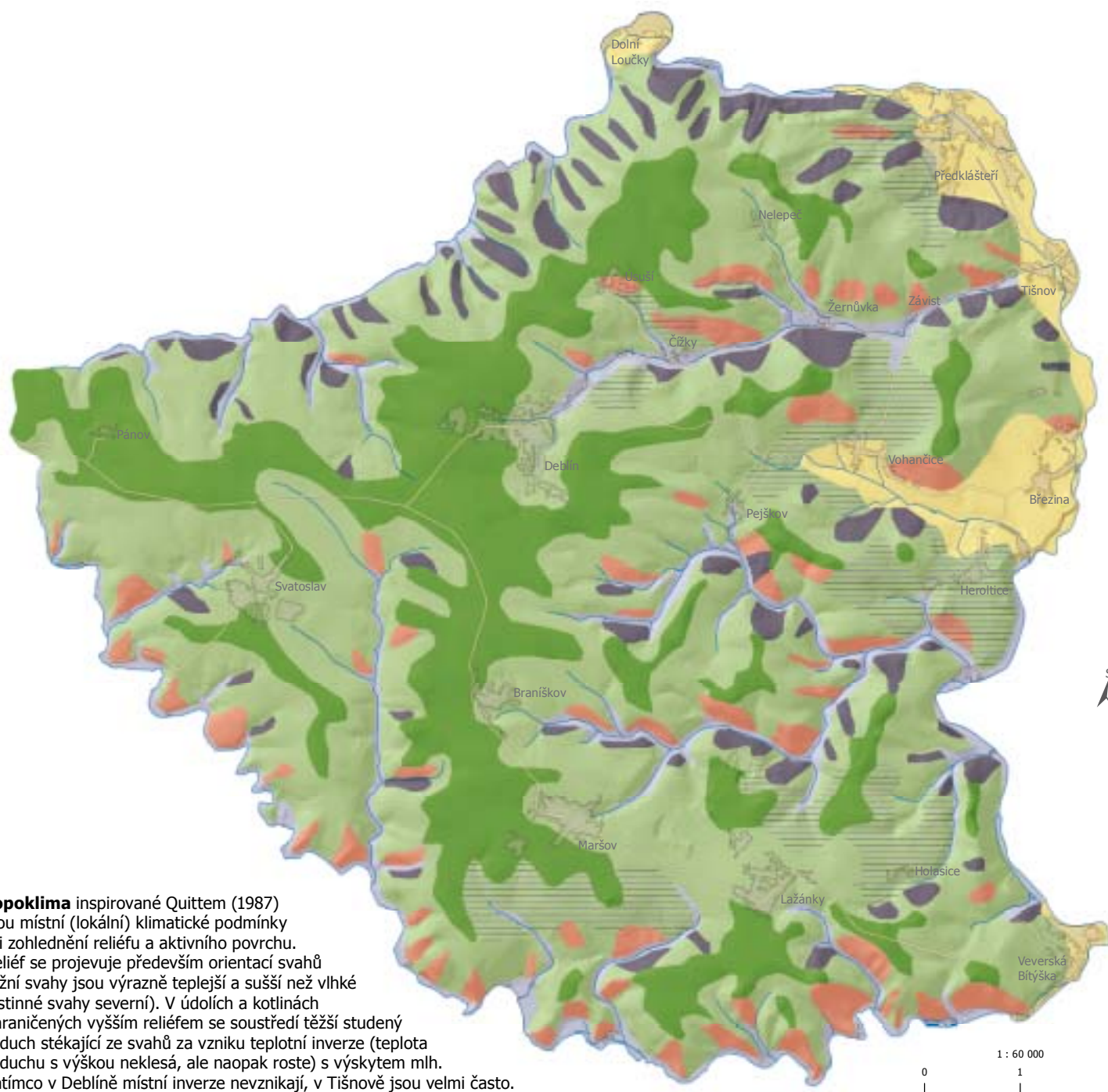
Krasové tvary

- 1 jeskyně na Výrovce
- 2 jeskyně na Kuchyňce
- 3 propadání u lažáneckého hřiště
- 4 vyvěračka ing. Vinše
- 5 jezevčí jeskyně
- 6 bezejmená jeskyně v Maršovském žlebu
- 7 fragmenty jeskyní v lomu
- 8 ponory na Pejšovském potoce
- 9 vývěr Pejšovského potoka
- 10 úžinová jeskyně
- 11 bezejmená jeskyně v údolí Pejšovského potoka
- 12 krasové jevy v okolí Šmelcovny

TOPOKLIMA

- topoklima vhloubených tvarů s výraznými místními inverzemi teploty
- topoklima hluboce zařezaných údolí
- topoklima méně osluněných svahů
- topoklima normálně osluněných svahů
- topoklima konvexních tvarů splývajících s okolní vrcholovou rovinou
- topoklima velmi dobře osluněných svahů
- svahy s možností výrazného katabatického proudění

Topoklima inspirované Quittem (1987) jsou místní (lokální) klimatické podmínky při zohlednění reliéfu a aktivního povrchu. Reliéf se projevuje především orientací svahů (jižní svahy jsou výrazně teplejší a sušší než vlhké a stinné svahy severní). V údolích a kotlinách ohraničených vyšším reliéfem se soustředí těžší studený vzduch stékající ze svahů za vzniku teplotní inverze (teplota vzduchu s výškou neklesá, ale naopak roste) s výskytem mlh. Zatímco v Deblíně místní inverze nevznikají, v Tišnově jsou velmi často.

VODOHOSPODÁŘSKÁ INFRASTRUKTURA A OCHRANNÁ PÁSMA

Vodohospodářská infrastruktura

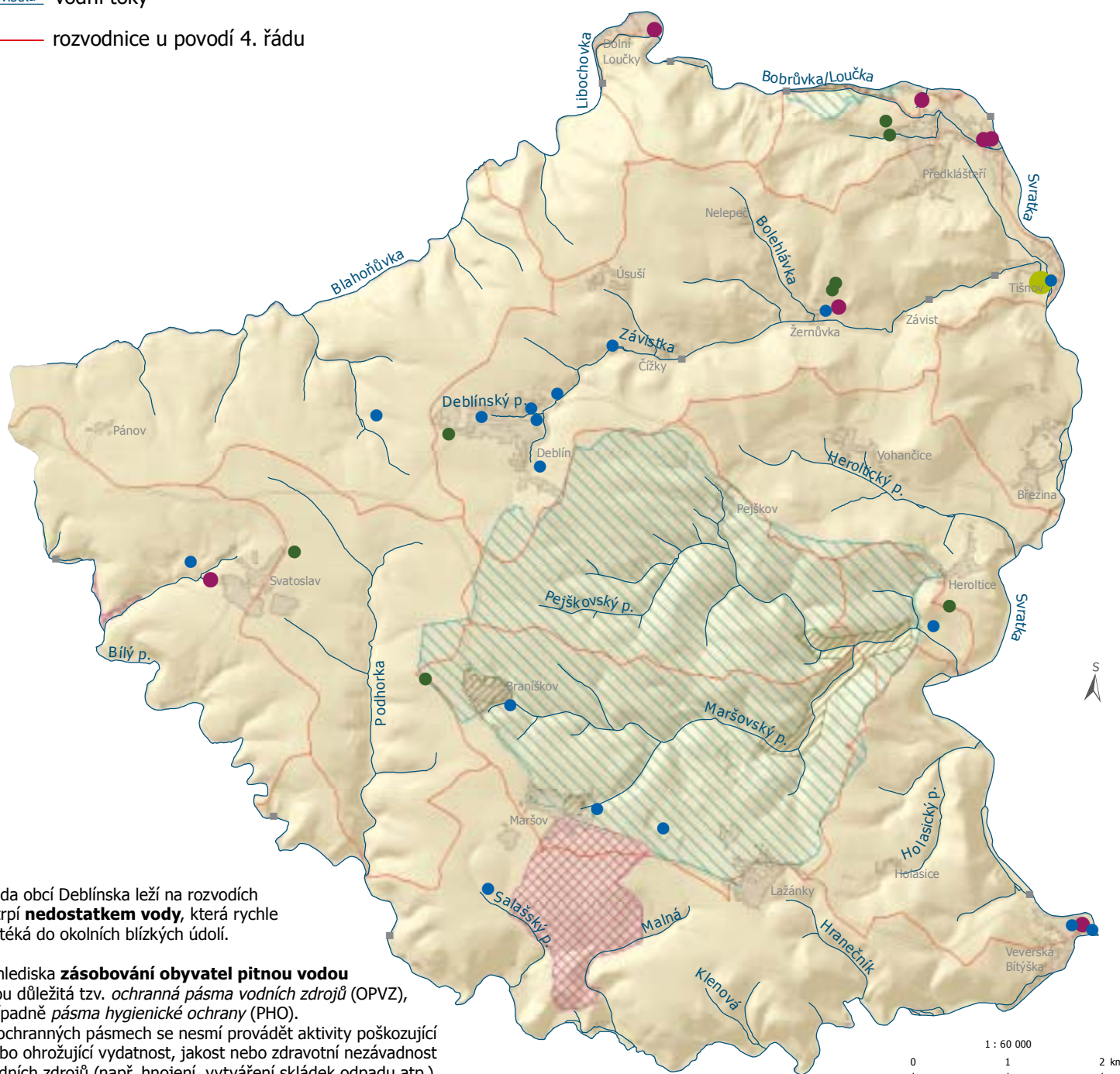
- úpravná vod
- čistírna odpadních vod
- čerpací stanice
- vodojem
- jez

Závistka vodní toky

— rozvodnice u povodí 4. řádu

Ochranná pásma vodních zdrojů

- II. stupeň
- pásmo hygienické ochrany zdrojů vod 2a
- pásmo hygienické ochrany zdrojů vod 2b

Řada obcí Deblínska leží na rozvodích a trpí **nedostatkem vody**, která rychle odtéká do okolních blízkých údolí.

Z hlediska **zásobování obyvatel pitnou vodou**

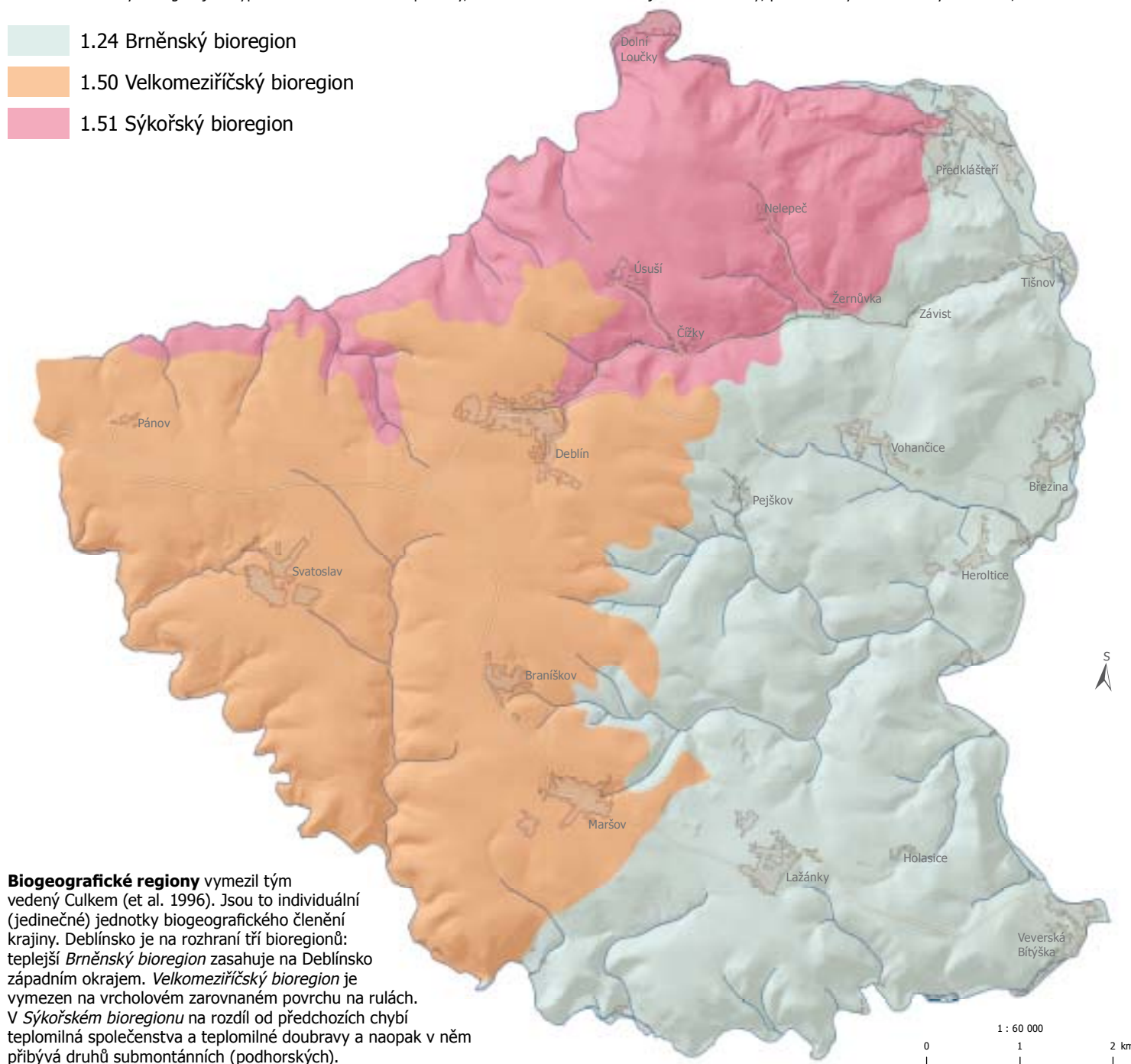
jsou důležitá tzv. **ochranná pásma vodních zdrojů (OPVZ)**, případně **pásma hygienické ochrany (PHO)**.

V ochranných pásmech se nesmí provádět aktivity poškozující nebo ohrožující vydatnost, jakost nebo zdravotní nezávadnost vodních zdrojů (např. hnojení, vytváření skládek odpadu atp.).

BIOGEOGRAFICKÉ REGIONY

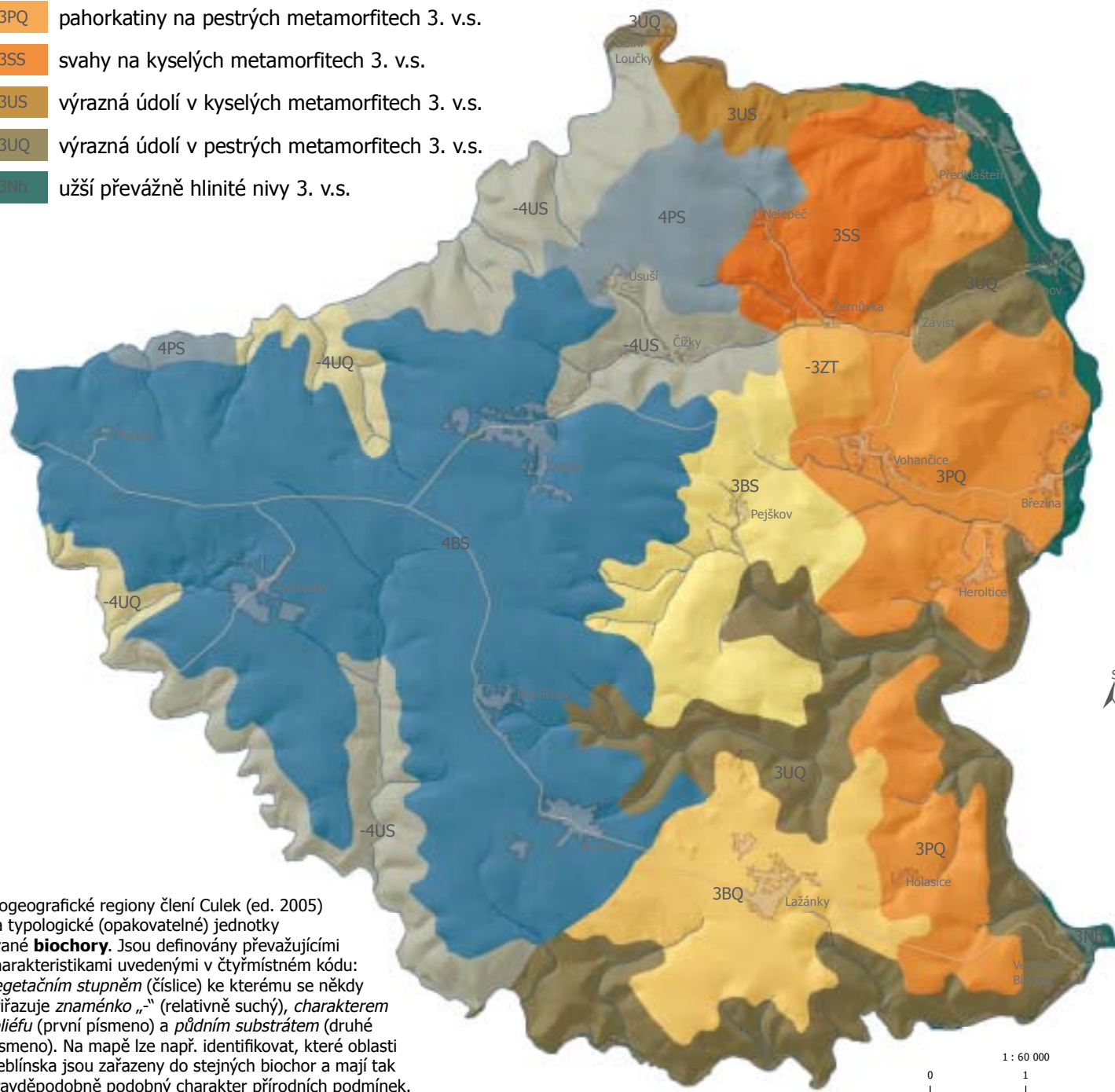

Pro Velkomeziříčský bioregion jsou typické zdvižené zarovnané povrchy, které v okolí Deblína nabízejí daleké rozhledy; pohled na východ z lokality Na Skalce, 508 m n. m.

BIOCHORY

- 4BS rozřezané plošiny na kyselých metamorfitech 4. vegetačního stupně
- 4PS pahorkatiny na kyselých metamorfitech 4. v.s.
- 4US výrazná údolí v kyselých metamorfitech v suché oblasti 4. v.s.
- 4UQ výrazná údolí v pestrých metamorfitech v suché oblasti 4. v.s.
- 3BS rozřezané plošiny na kyselých metamorfitech 3 v.s.
- 3BQ rozřezané plošiny na pestrých metamorfitech 3 v.s.
- 3ZT výrazné hřbety na křemencích v suché oblasti 3. v.s.
- 3PQ pahorkatiny na pestrých metamorfitech 3. v.s.
- 3SS svahy na kyselých metamorfitech 3. v.s.
- 3US výrazná údolí v kyselých metamorfitech 3. v.s.
- 3UQ výrazná údolí v pestrých metamorfitech 3. v.s.
- 3N0 užší převážně hlinité nivy 3. v.s.

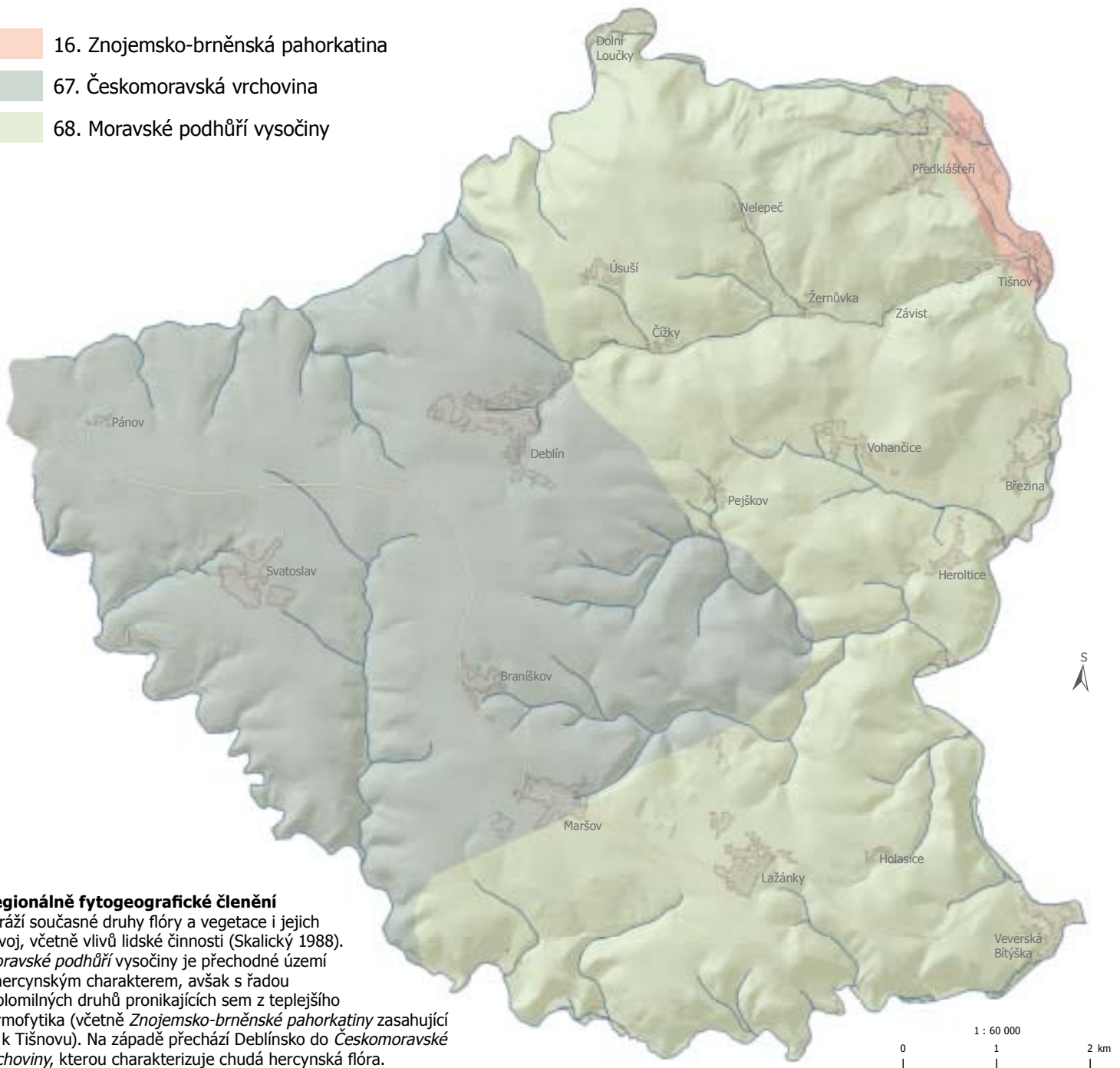
Biogeografické regiony člení Culek (ed. 2005) na typologické (opakovatelné) jednotky zvané **biochory**. Jsou definovány převažujícími charakteristikami uvedenými v čtyřmístném kódu: *vegetačním stupněm* (číslíce) ke kterému se někdy přiřazuje *znaménko „-“* (relativně suchý), *charakterem reliéfu* (první písmeno) a *půdním substrátem* (druhé písmeno). Na mapě lze např. identifikovat, které oblasti Deblínska jsou zařazeny do stejných biochor a mají tak pravděpodobně podobný charakter přírodních podmínek.

FYTOGEOGRAFICKÉ ČLENĚNÍ

Nelepeč v prohlubujícím se údolí Bolehlávky je typickou lokalitou ve fytochorionu 68. Moravské podhůří vysočiny s vyzníváním teplomilných druhů. Vlevo u kříže je *Thuja occidentalis* (zerav západní) vysazený manžely Košábkovými v roce 1899. V minulých letech zde dokonce starosta Deblína oddával novomanžele.

- 16. Znojemsko-brněnská pahorkatina
- 67. Českomoravská vrchovina
- 68. Moravské podhůří vysočiny

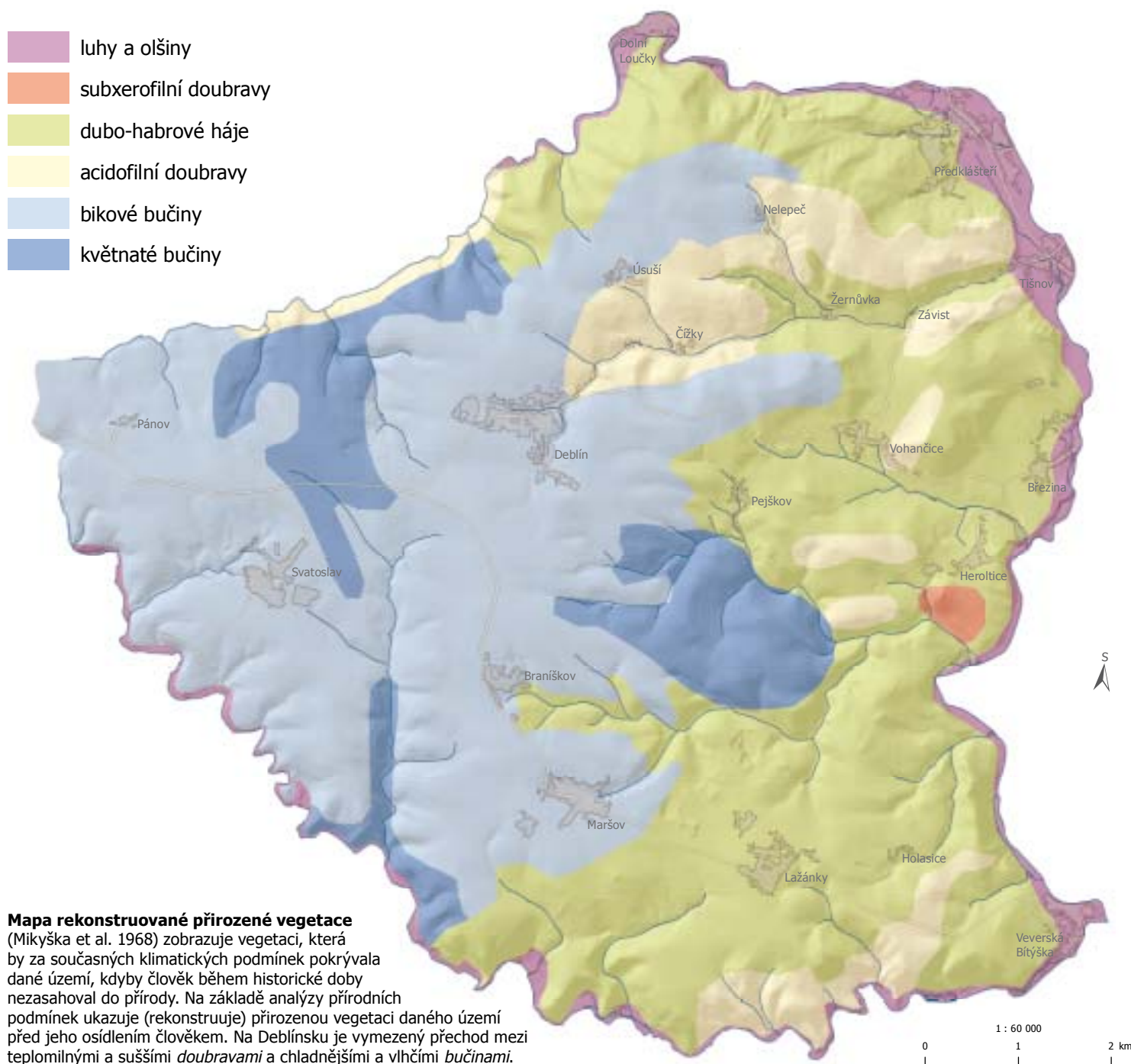
Regionálně fytogeografické členění

odráží současné druhy flóry a vegetace i jejich vývoj, včetně vlivů lidské činnosti (Skalický 1988). *Moravské podhůří vysočiny* je přechodné území s hercynským charakterem, avšak s řadou teplomilných druhů pronikajících sem z teplejšího termofytika (včetně *Znojemsko-brněnské pahorkatiny* zasahující až k Tišnovu). Na západě přechází Deblínsko do *Českomoravské vrchoviny*, kterou charakterizuje chudá hercynská flóra.

REKONSTRUOVANÁ PŘIROZENÁ VEGETACE

Při rekonstrukci přirozené vegetace v zemědělské krajině hrají podstatnou roli menší relikty lesních enkláv; významný krajinný prvek Úsušský remízek.

POTENCIÁLNÍ PŘIROZENÁ VEGETACE

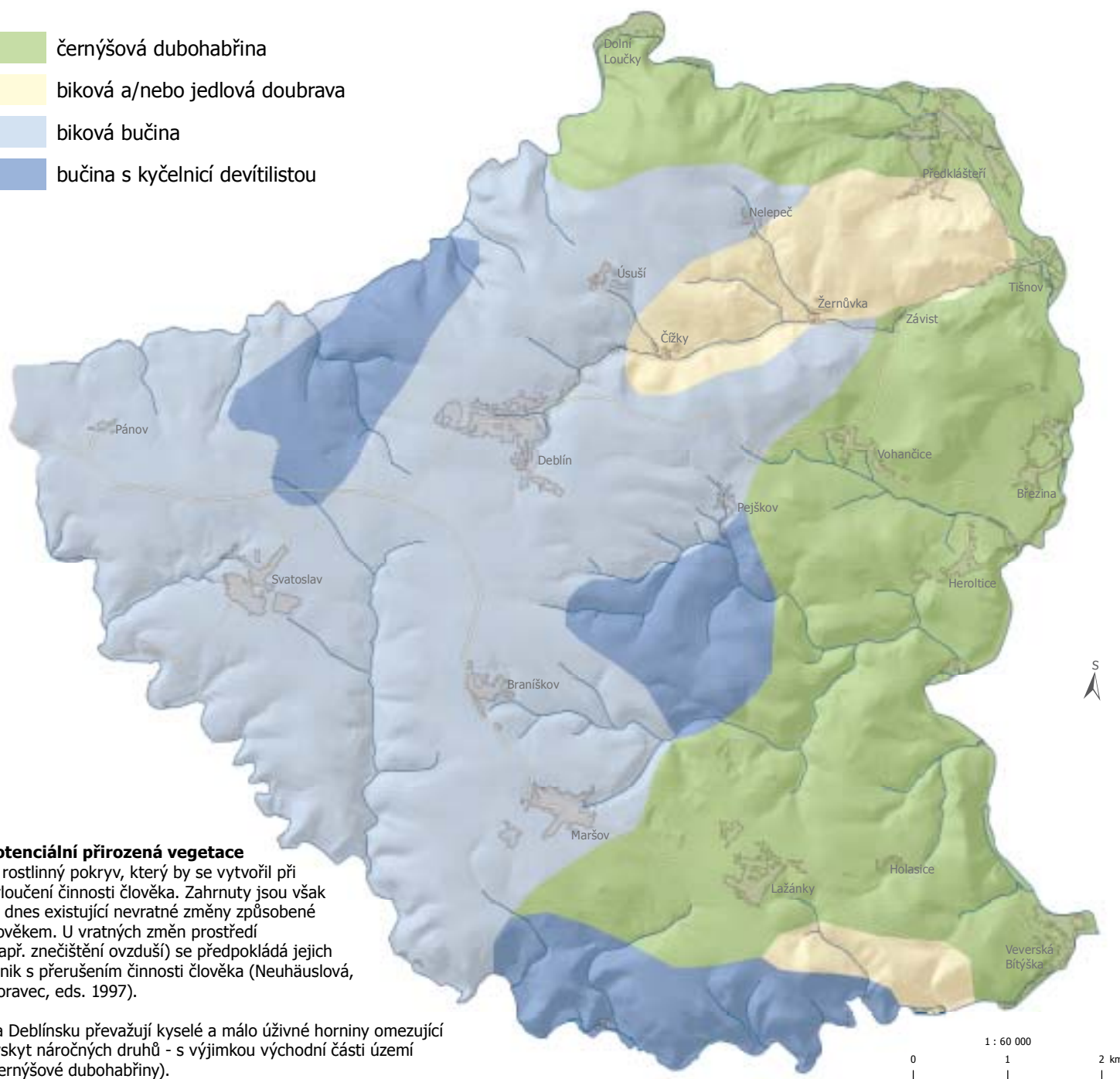

Zásahy člověka nejsou jen negativní. Příkladem je i Deblínský rybník.

Symbióza přírodních podmínek a zkušených hospodářů: ekofarma v Nelepeči.

- černýšová dubohabřina
- biková a/nebo jedlová doubrava
- biková bučina
- bučina s kyčelnicí devítilistou

Potenciální přirozená vegetace

je rostlinný pokryv, který by se vytvořil při vyloučení činnosti člověka. Zahrnuty jsou však již dnes existující nevratné změny způsobené člověkem. U vratných změn prostředí (např. znečištění ovzduší) se předpokládá jejich zánik s přerušením činnosti člověka (Neuhäuslová, Moravec, eds. 1997).

Na Deblínsku převažují kyselé a málo úživné horniny omezující výskyt náročných druhů - s výjimkou východní části území (černýšové dubohabřiny).

VEGETAČNÍ STUPŇOVITOST LESNÍCH POROSTŮ

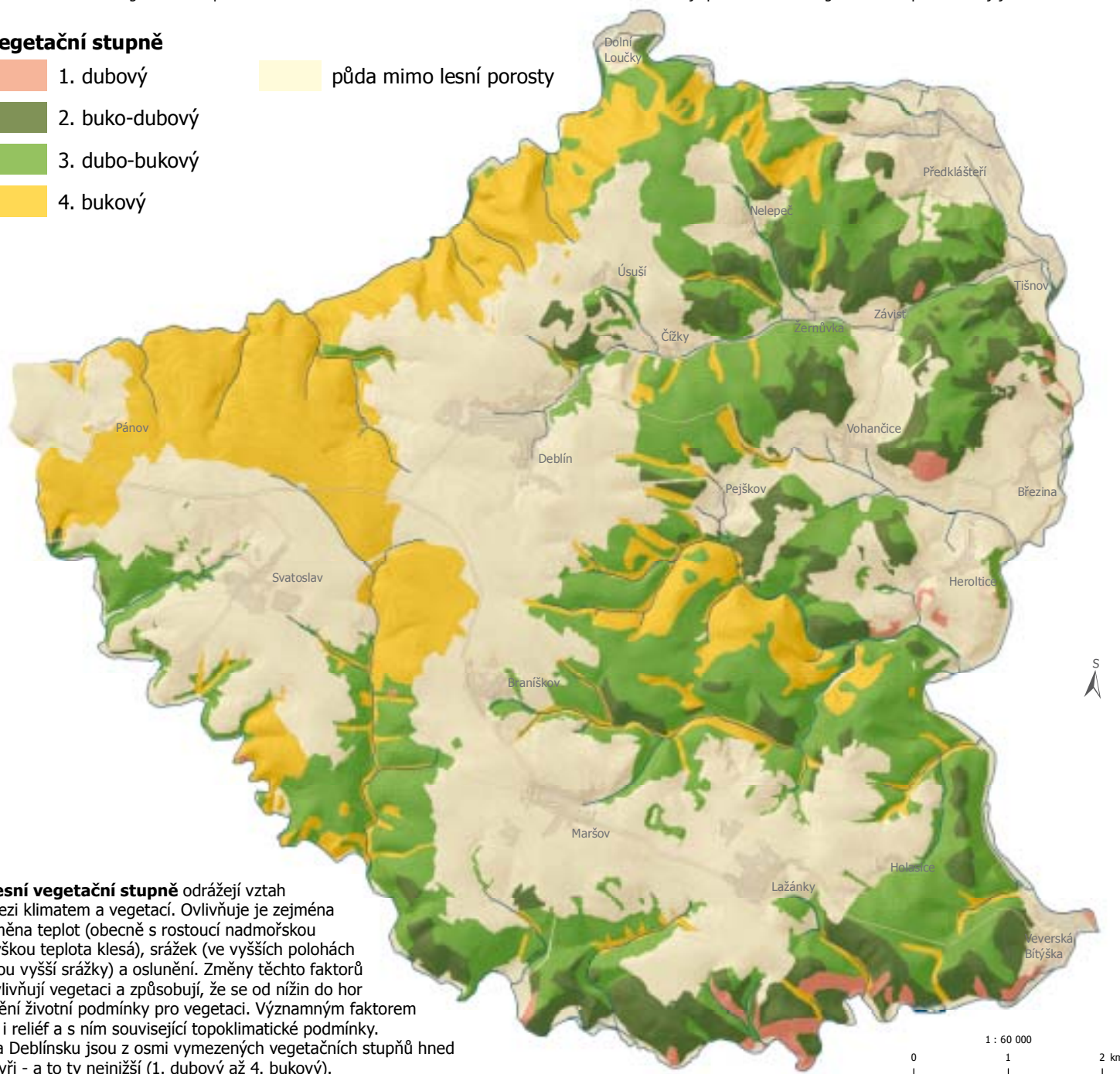
Doubrava s příměsí borovice na kyselých křemencích na vysýchavém svahu nad Žernůvkou v 2. vegetačním stupni.

Na severozápadních svazích Pasníku (543 m n. m.) a na Čepičce (391 m n. m.) nad Předklášteřím je pestrá mozaika vegetačních stupňů včetně jejich inverze.

Vegetační stupně

- 1. dubový
- 2. buko-dubový
- 3. dubo-bukový
- 4. bukový
- půda mimo lesní porosty

Lesní vegetační stupně odrážejí vztah mezi klimatem a vegetací. Ovlivňuje je zejména změna teplot (obecně s rostoucí nadmořskou výškou teplota klesá), srážek (ve vyšších polohách jsou vyšší srážky) a oslunění. Změny těchto faktorů ovlivňují vegetaci a způsobují, že se od nížin do hor mění životní podmínky pro vegetaci. Významným faktorem je i reliéf a s ním související topoklimatické podmínky. Na Deblínsku jsou z osmi vymezených vegetačních stupňů hned čtyři - a to ty nejnižší (1. dubový až 4. bukový).

ÚŽIVNOST LESNÍCH PŮD DLE EKOLOGICKÝCH ŘAD

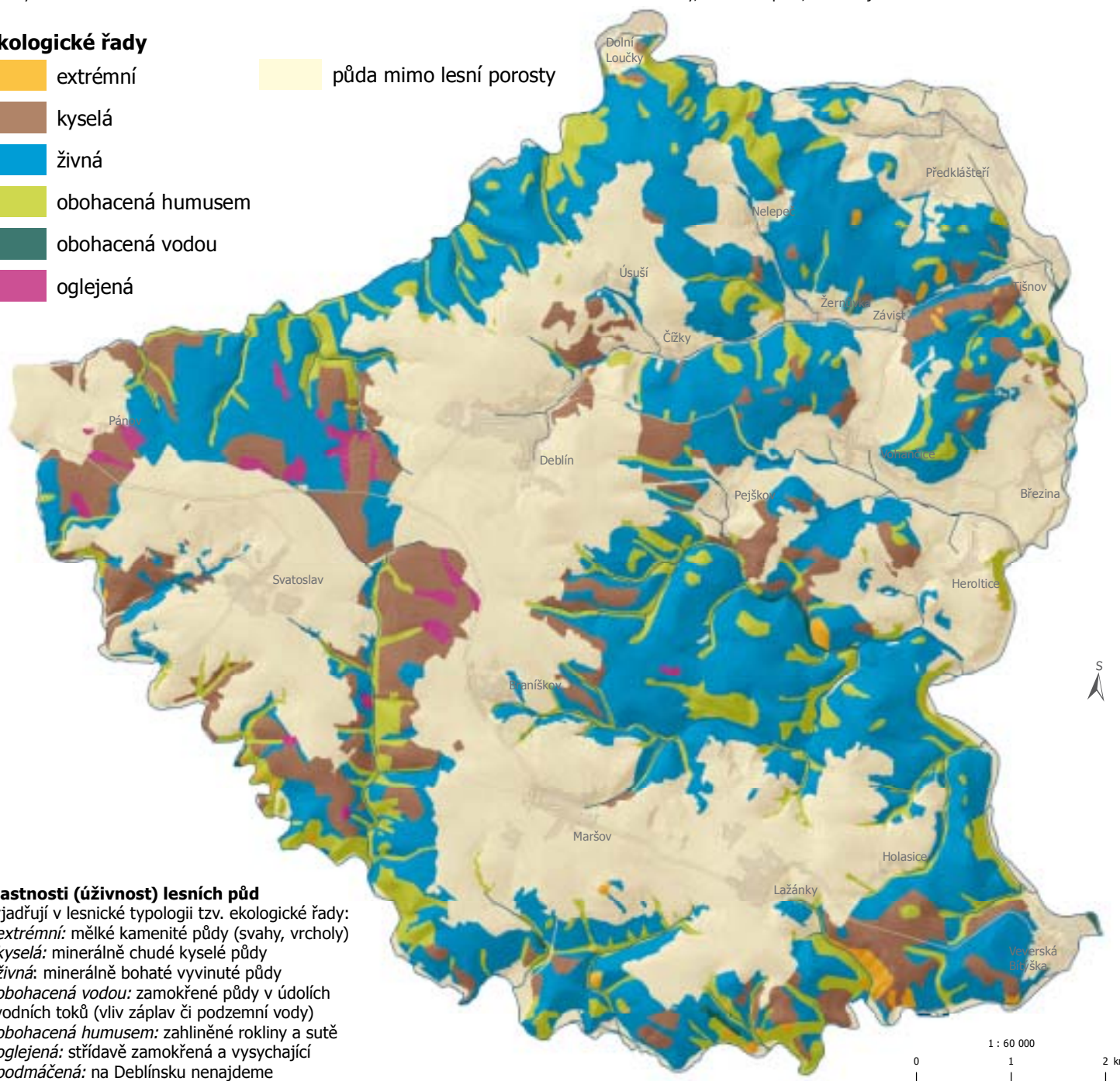
V jámě po těžbě vápence u Lažánek se postupně extrémních stanovišť „zmocňují“ dřeviny. Bez zásahu člověka se sem vrací les.

Šetrní hospodáři (Lesy Města Brna a. s.) respektují ve 4. veg. stupni na kyselých stanovištích bučiny, které sem patří; VKP Strejčkov.

Ekologické řady

- extrémní
- kyselá
- živná
- obohacená humusem
- obohacená vodou
- oglejená
- půda mimo lesní porosty

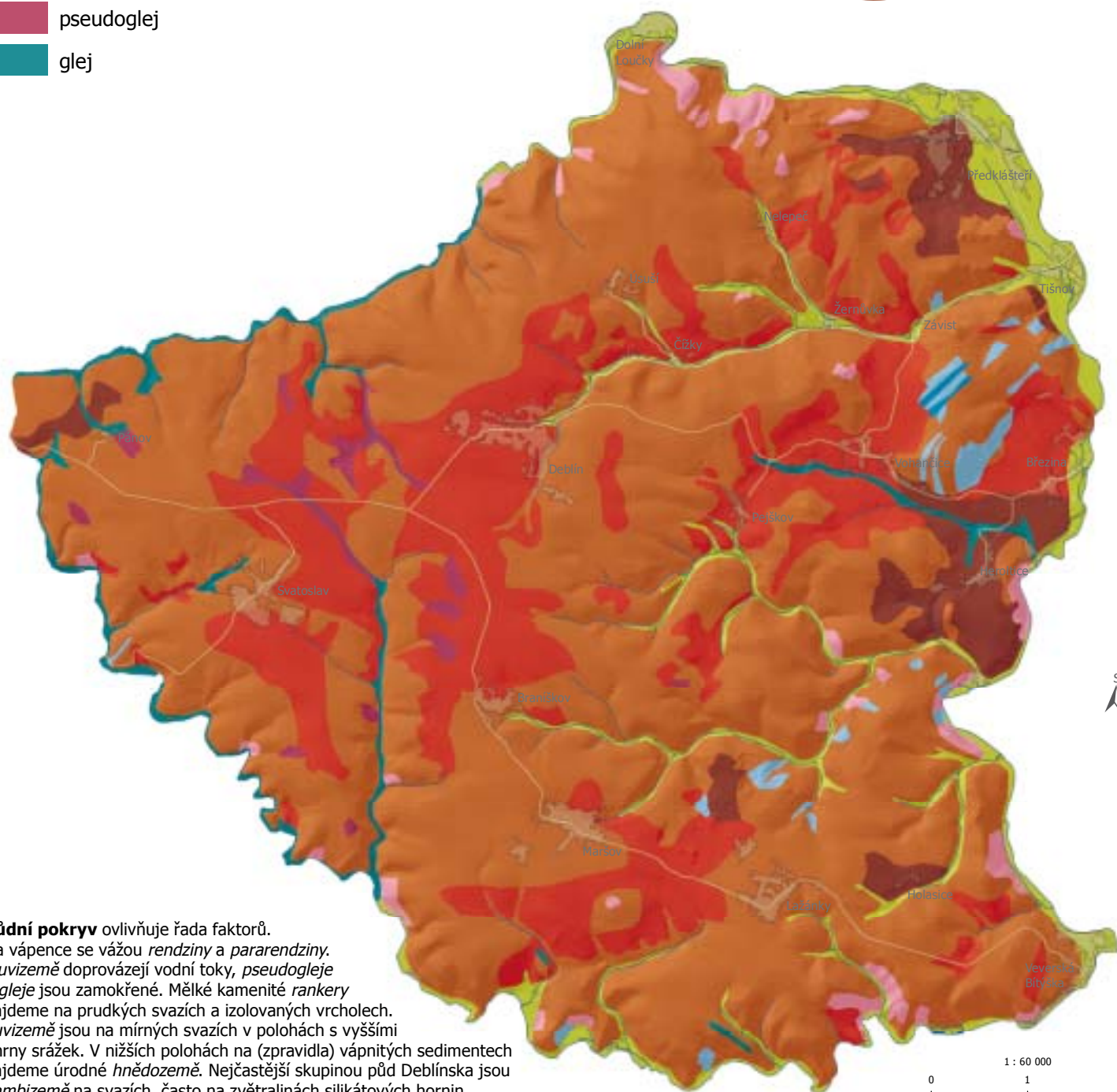
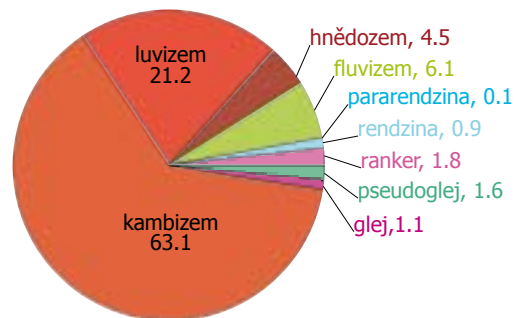
Vlastnosti (úživnost) lesních půd

- vyjadřují v lesnické typologii tzv. ekologické řady:
- **extrémní:** mělké kamenité půdy (svahy, vrcholy)
 - **kyselá:** minerálně chudé kyselé půdy
 - **živná:** minerálně bohaté vyvinuté půdy
 - **obohacená vodou:** zamokřené půdy v údolích vodních toků (vliv záplav či podzemní vody)
 - **obohacená humusem:** zahliněné rokliny a sutě
 - **oglejená:** střídavě zamokřená a vysychající
 - **podmáčená:** na Deblínsku nenajdeme

PŮDNÍ TYPY

Podíl půdních typů na rozloze Deblínska [%]

Půdní pokryv ovlivňuje řada faktorů.

Na vápence se vážou *rendziny* a *pararendziny*. *Fluvizemě* doprovázejí vodní toky, *pseudogleje* a *gleje* jsou zamokřené. Mělké kamenité *rankery* najdeme na prudkých svazích a izolovaných vrcholech. *Luvizemě* jsou na mírných svazích v polohách s vyššími úhrny srážek. V nižších polohách na (zpravidla) vápnitých sedimentech najdeme úrodné *hnědozemě*. Nejčastější skupinou půd Deblínska jsou *kambizemě* na svazích, často na zvětralinách silikátových hornin.

FYZICKOGEOGRAFICKÉ CELKY DEBLÍNSKÉ PODKOVY

Obruba podkovy

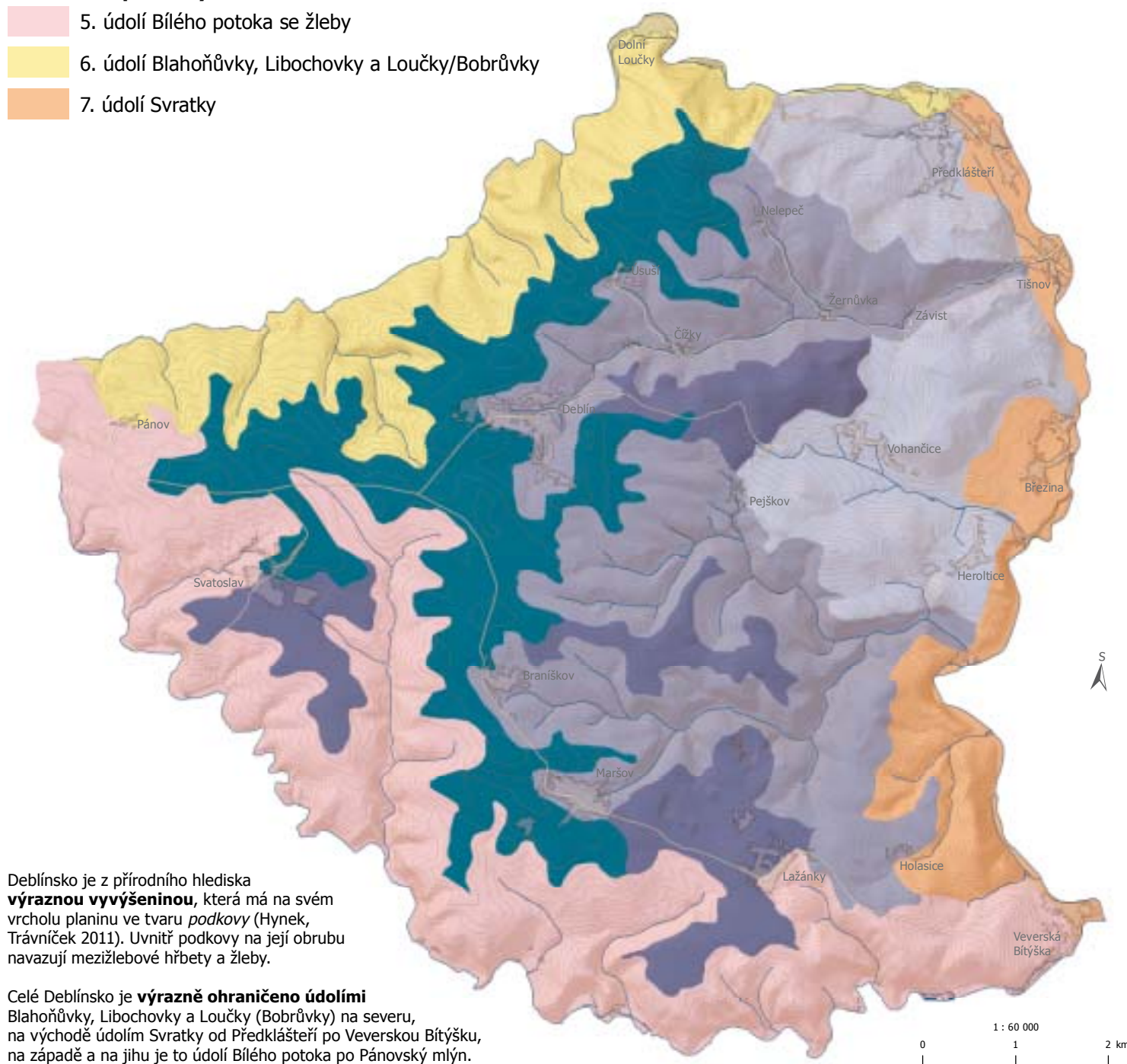
- 1. vyšší obloukovitý plochý hřbet/planina mezi údolím Bílého potoka a Tišnovskou kotlinou

Vnitřek podkovy

- 2. nižší mezižlebové hřbety, svahy, rozsochy, plošiny
- 3. vnitřní žlebovitá údolí
- 4. nízký stupňovitý okraj

Údolní lem podkovy

- 5. údolí Bílého potoka se žleby
- 6. údolí Blahoňůvky, Libochovky a Loučky/Bohrůvky
- 7. údolí Svratky

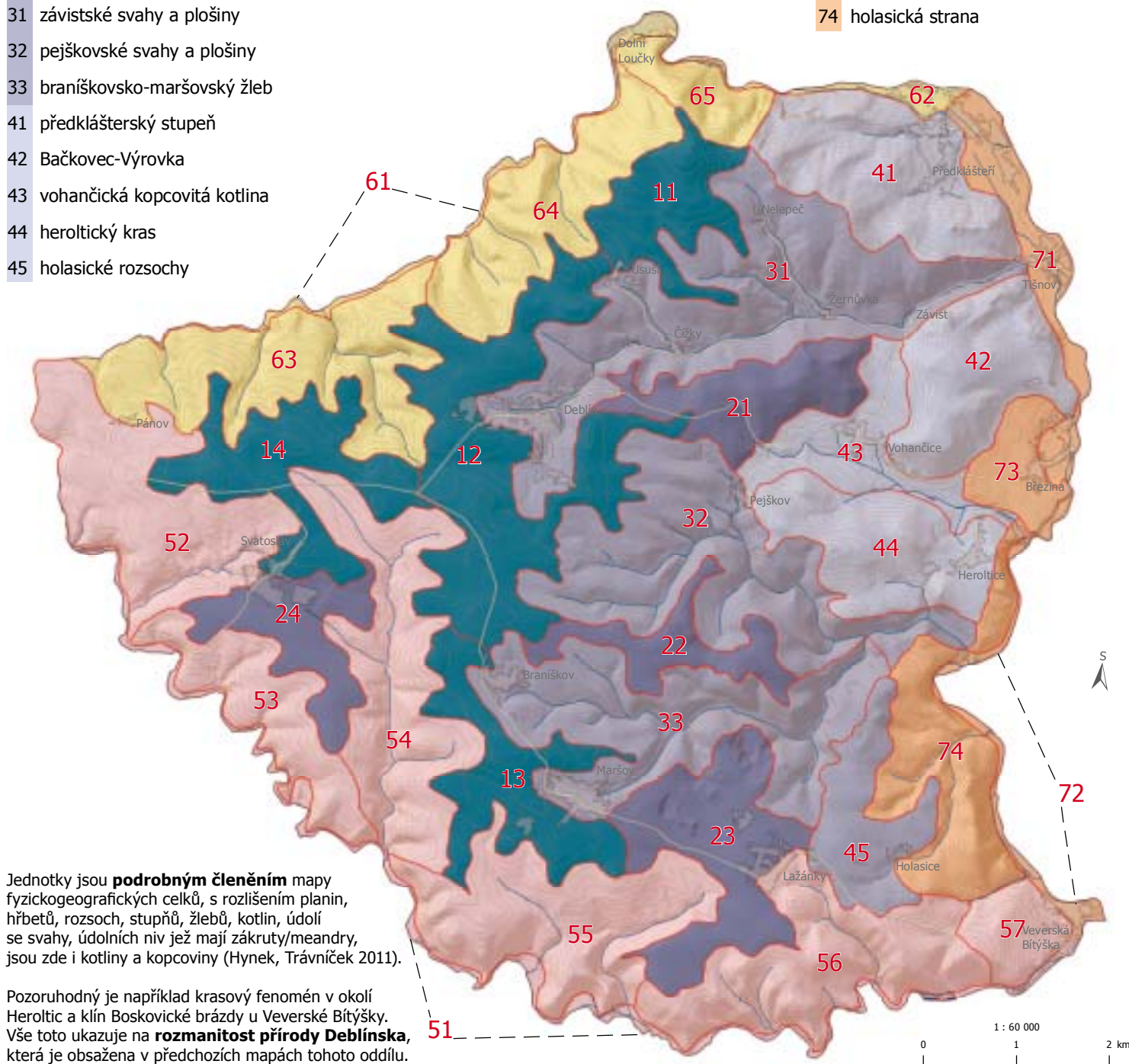

Deblínsko je z přírodního hlediska **výraznou vyvýšeninou**, která má na svém vrcholu planinu ve tvaru *podkovy* (Hynek, Trávníček 2011). Uvnitř podkovy na její obrubu navazují mezižlebové hřbety a žleby.

Celé Deblínsko je **výrazně ohraničeno údolím** Blahoňůvky, Libochovky a Loučky (Bohrůvky) na severu, na východě údolím Svratky od Předklášteří po Veverskou Bítýšku, na západě a na jihu je to údolí Bílého potoka po Pánovský mlýn.

FYZICKOGEOGRAFICKÉ JEDNOTKY DEBLÍNSKÉ PODKOVY

11 hřbet Pasníku	51 niva Bílého potoka s meandry	61 niva Blahoňůvky a Libochovky
12 deblínská planina	52 pánovsko-svatoslavské žleby a hřbety	62 niva Loučky
13 hřbet Krajiny	53 svatoslavské žleby, rokle, strže a hřbety	63 horní žleby, rokle, strže a hřbety
14 hřbet Kamenný	54 žleb Podhorky	64 dolní žleby, rokle, strže a hřbety
21 závistsko-heroltické hřbety a svahy	55 žleby a hřbety Šmelcovny	65 vysoký údolní svah Loučky
22 pejškovo-maršovské hřbety a hřebeny	56 žleby a hřbety Hranečnicku	71 tišnovská niva
23 lažánecká plošina	57 bítýšský klín	72 niva v průlomu Sokolí
24 svatoslavský stupeň		73 březinský stupeň
31 závistské svahy a plošiny		74 holasická strana
32 pejškovské svahy a plošiny		
33 branišovsko-maršovský žleb		
41 předklášterský stupeň		
42 Bačkovec-Výrovka		
43 vohančická kopcovitá kotlina		
44 heroltický kras		
45 holasické rozsochy		

Mobilní mapování

Panoramatické snímky - Tišnovsko

EVROPSKÁ UNIE
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
INVESTICE DO VAŠÍ BUDOUCNOSTI

Tišnov
Náměstí Míru s radnicí

Mobilní mapování představuje jednu z nejnovějších technologií sběru prostorových dat pro tvorbu map. V podstatě se jedná o fotografování panoramatickou kamerou a laserové snímání mračen bodů tvořících 3D model mapované oblasti. Senzory, tedy digitální kamery a laserový skener jsou umístěny na střeše speciálně upraveného automobilu. Přesná poloha vozidla provádějícího mobilní mapování a potažmo i fotografií a laserového 3D modelu je zajišťována systémem GNSS – Global Navigation Satellite System (GPS – Global Positioning System). Poloha je navíc zpřesňována inerciální jednotkou, která velmi přesně zaměřuje náklony vozidla, a odometry, které měří pohyb vozu podle otáčení kol.

S pomocí přesně určené polohy panoramatických fotografií a 3D modelu lze v softwarové aplikaci PanoramaGIS® od společnosti GEODIS BRNO, spol. s r.o. provádět přesné mapování. Nasbíraná prostorová data mohou být použita nejen pro mapování, ale i pro tvorbu virtuálních modelů měst, které se používají například do navigačních systémů pro automobily nebo pro tvorbu počítačových her.

Ukázka laserových trojrozměrných modelů vytvořených pomocí mobilního mapování.

GEODIS

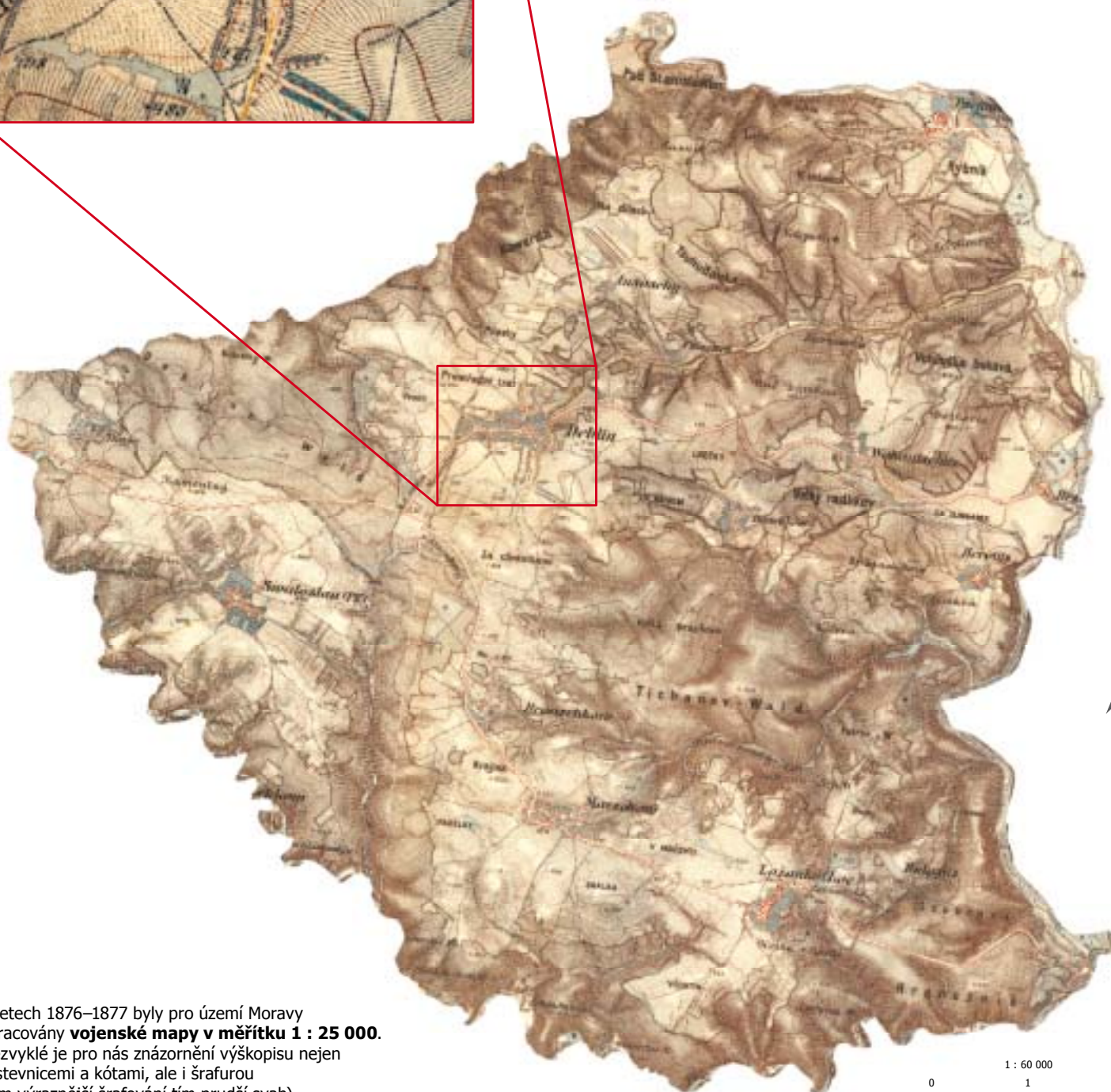
KULTURNÍ KRAJINY DEBLÍNSKA

III. vojenské mapování (1876)	36
Ortofotosnímek (1953)	37
Ortofotosnímek (2009)	38
Využití krajiny	39
Kulturní krajinné jednotky	40

III. VOJENSKÉ MAPOVÁNÍ (1876)

Krajina Deblínska je zde ještě před nástupem průmyslové revoluce. Vesnice (menší než dnes) lemují pruh zahrad ostře oddělených od orné půdy, nivy potoků jsou zatravněné, v polích je řada dnes už zaniklých cest.

V letech 1876–1877 byly pro území Moravy zpracovány **vojenské mapy v měřítku 1 : 25 000**. Nezvyklé je pro nás znázornění výškopisu nejen vrstevnicemi a kótami, ale i šrafovou (čím výraznější šrafování tím prudší svah).

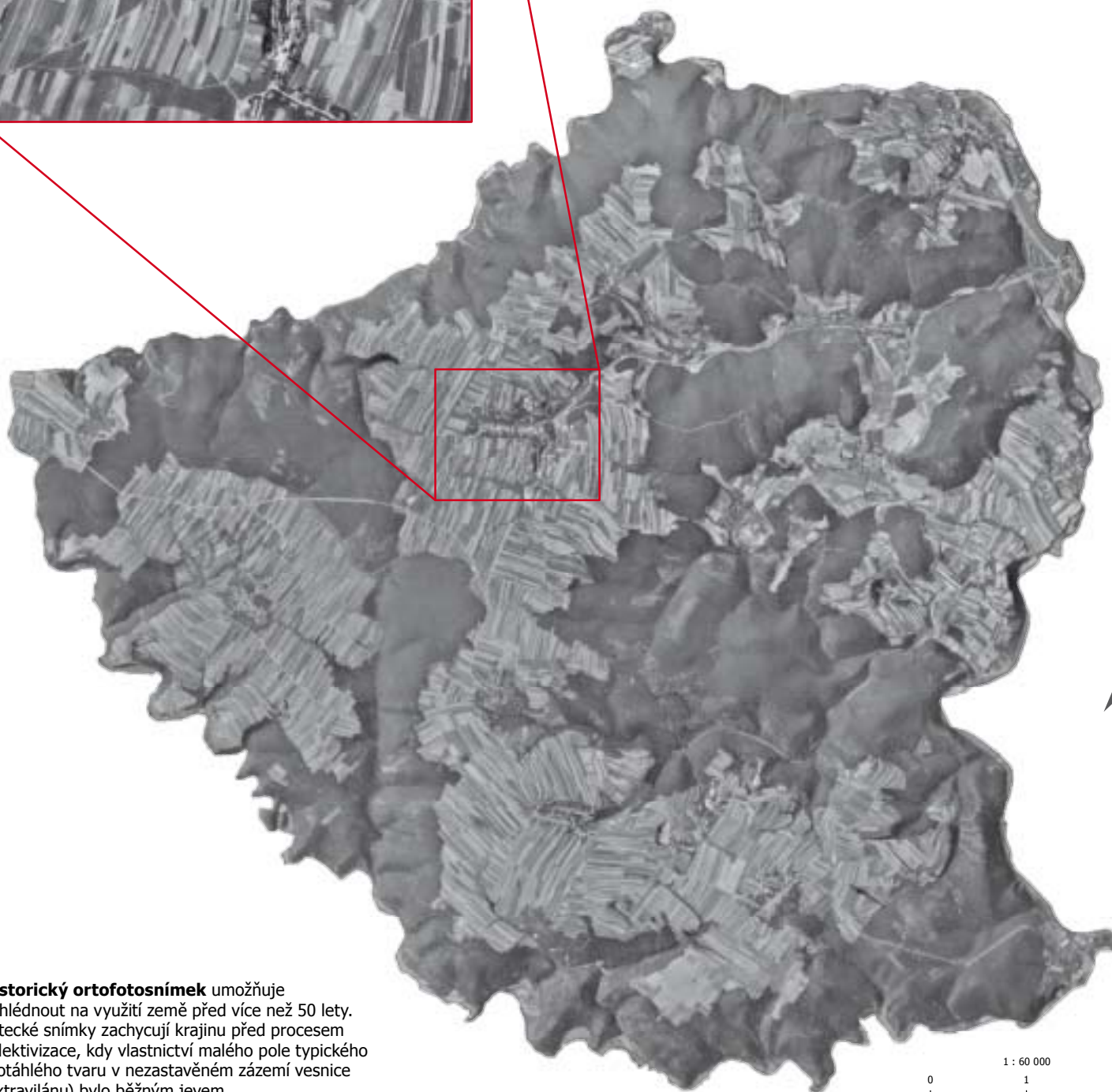
1 : 60 000
0 1 2 km

ORTOFOTOSNÍMEK (1953)

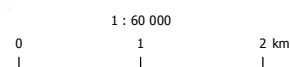

Ortofotosnímek z roku 1953 má vzhledem k tehdejší technologii snímání zemského povrchu nižší rozlišení a existuje pouze v černobílé variantě.

© GEODIS BRNO, spol. s r.o.
Podkladové letecké snímky poskytl
VGHMÚř Dobruška, © MO ČR 2009

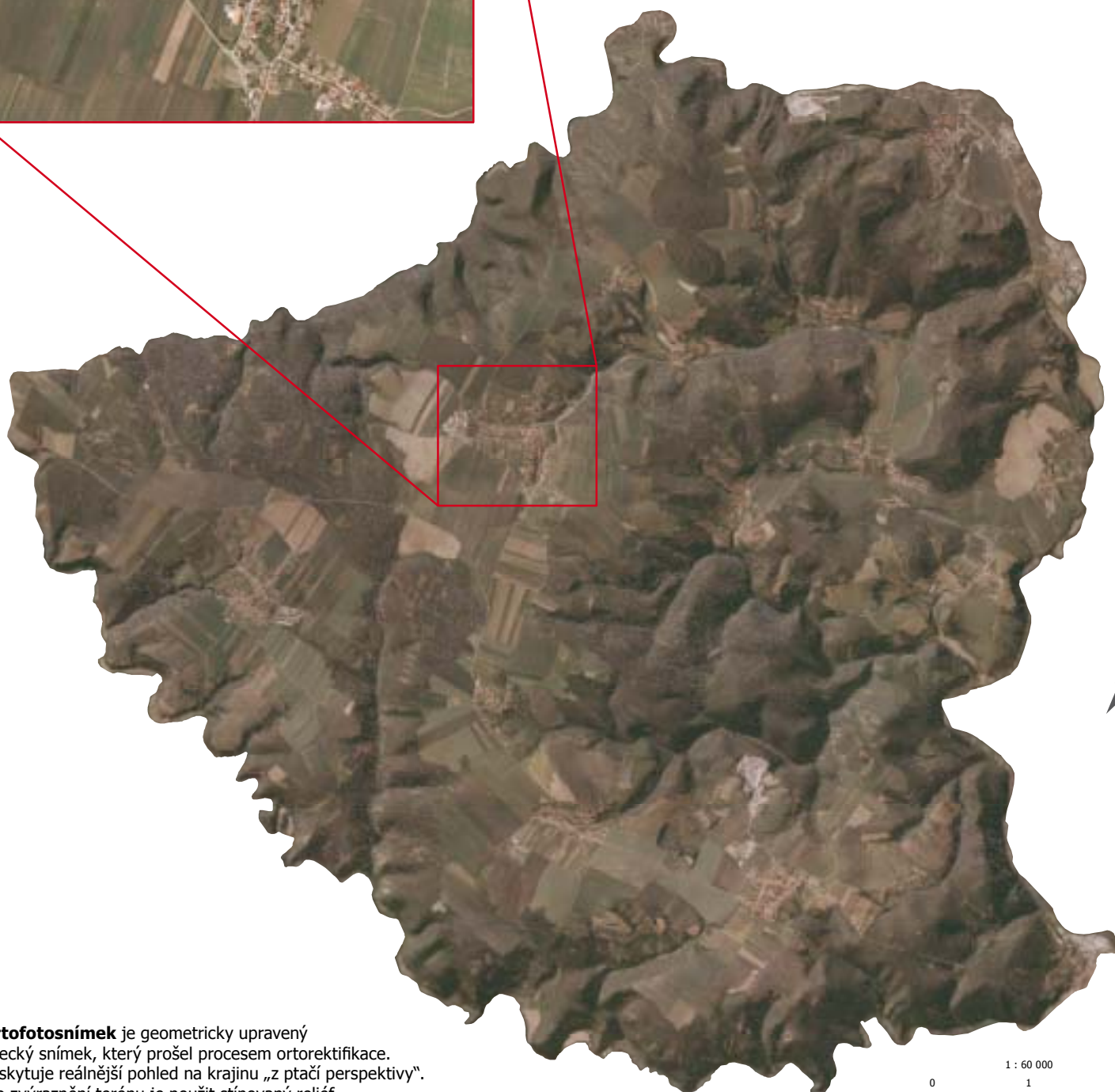
Historický ortofotosnímek umožňuje nahlédnout na využití země před více než 50 lety. Letecké snímky zachycují krajinu před procesem kolektivizace, kdy vlastnictví malého pole typického protáhlého tvaru v nezastavěném zázemí vesnice (extravilánu) bylo běžným jevem.

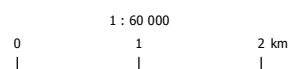
ORTOFOTOSNÍMEK (2009)

Ortofotosnímek Deblínska byl pořízen v roce 2009 a je zhotoveno ve velmi podrobném rozlišení, které odpovídá 20 cm na 1 obrazový bod (pixel). V nejvyšším detailu je tedy možné dobře rozlišit objekty až do této velikosti.

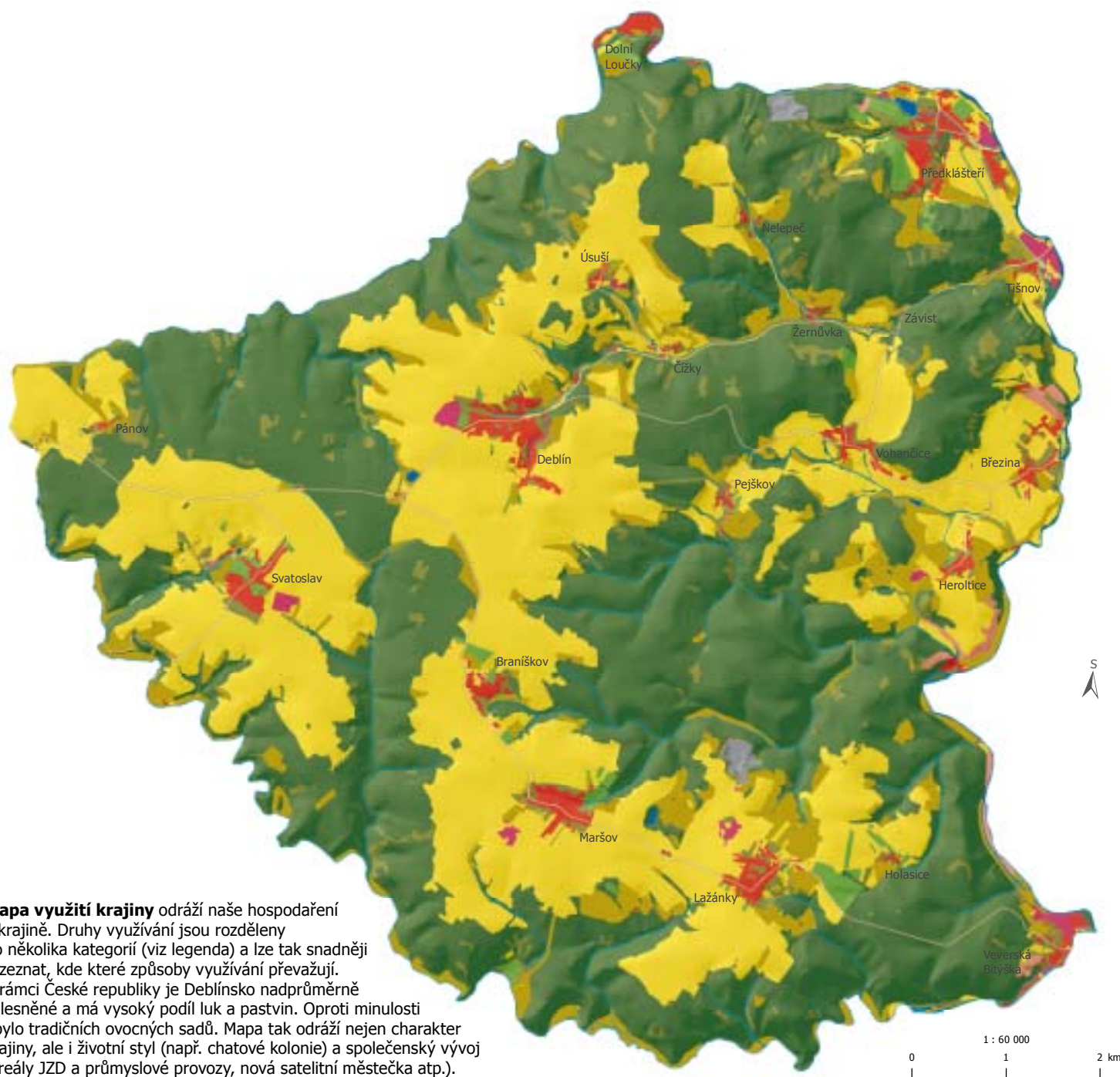

Ortofotosnímek je geometricky upravený letecký snímek, který prošel procesem ortorektifikace. Poskytuje reálnější pohled na krajinu „z ptáčích perspektivy“. Pro zvýraznění terénu je použit stínovaný reliéf.

VYUŽITÍ KRAJINY

	jehličnatý les		zástavba
	řídký les, křoviny, park		zahrádkářská kolonie
	liniový stromový porost		průmyslový a zemědělský areál
	louka a pastvina		lom, výsypka
	sad		vodní plocha
	zemědělská plocha (převažující orná půda)		

Mapa využití krajiny odráží naše hospodaření v krajině. Druhy využívání jsou rozděleny do několika kategorií (viz legenda) a lze tak snadněji rozeznat, kde které způsoby využívání převažují. V rámci České republiky je Deblínsko nadprůměrně zalesněné a má vysoký podíl luk a pastvin. Oproti minulosti ubylo tradičních ovocných sadů. Mapa tak odráží nejen charakter krajiny, ale i životní styl (např. chatové kolonie) a společenský vývoj (areály JZD a průmyslové provozy, nová satelitní městečka atp.).

KULTURNÍ KRAJINNÉ JEDNOTKY

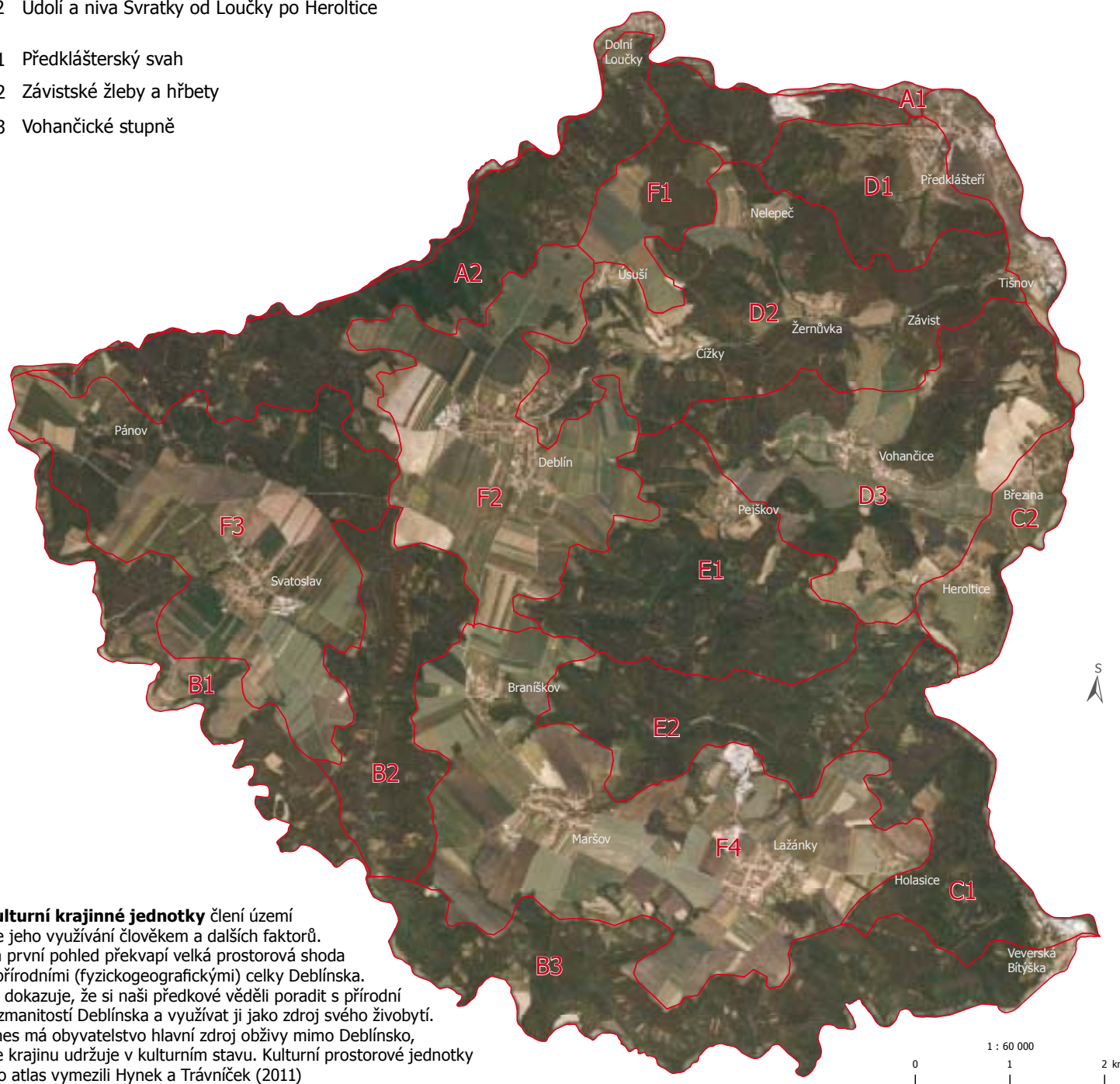
- A1 Pravý zalesněný údolní svah se žleby a stržemi
- A2 Libochovka-Blahoňůvka (vodní linie s nivou)
- A3 Loučka, údolní svah

- B1 Horní údolí Bílého potoka
- B2 Údolí Podhorky
- B3 Dolní údolí Bílého potoka

- C1 Průlomové údolí Svratky
- C2 Údolí a niva Svratky od Loučky po Heroltice

- D1 Předklášterský svah
- D2 Závistské žleby a hřbety
- D3 Vohančické stupně

- E1 Pejškovské žleby a hřbety
- E2 Maršovské žleby a hřbety
- F1 Pasnická planina
- F2 Deblínská planina
- F3 Svatoslavské hřbety a rokle
- F4 Maršovsko-lažánecké stupně

Kulturní krajinné jednotky člení území dle jeho využívání člověkem a dalších faktorů. Na první pohled překvapí velká prostorová shoda s přírodními (fyzickogeografickými) celky Deblínska. To dokazuje, že si naši předkové věděli poradit s přírodní rozmanitostí Deblínska a využívat ji jako zdroj svého živobytí. Dnes má obyvatelstvo hlavní zdroj obživy mimo Deblínsko, ale krajinu udržuje v kulturním stavu. Kulturní prostorové jednotky pro atlas vymezili Hýnek a Trávníček (2011)

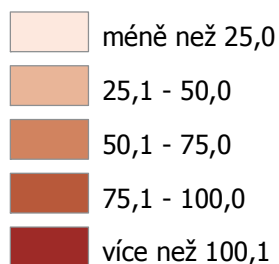
SOCIOEKONOMICKÝ OBRAZ DEBLÍNSKA

Vývoj počtu obyvatel mezi lety 1869–2001	42
Počet obyvatel	43
Hustota zalidnění	44
Dynamika obyvatelstva v roce 2009	45
Věkové složení obyvatelstva	46
Vzdělanostní struktura obyvatelstva	47
Národnostní složení obyvatelstva	48
Náboženství	49
Vyjíždka za prací	50
Vyjíždka do škol	51
Dojíždka za službami	52
Ekonomická aktivita obyvatelstva	53
Ekonomicky aktivní obyvatelstvo	54
Zaměstnanost	55
Zemědělské výrobní oblasti a cena zemědělské půdy	56
Podnikatelská aktivita	57
Finanční situace obcí	58
Dotační příjmy ze strukturálních fondů EU	59
Volební preference	60
Mentální mapa Deblínska	61

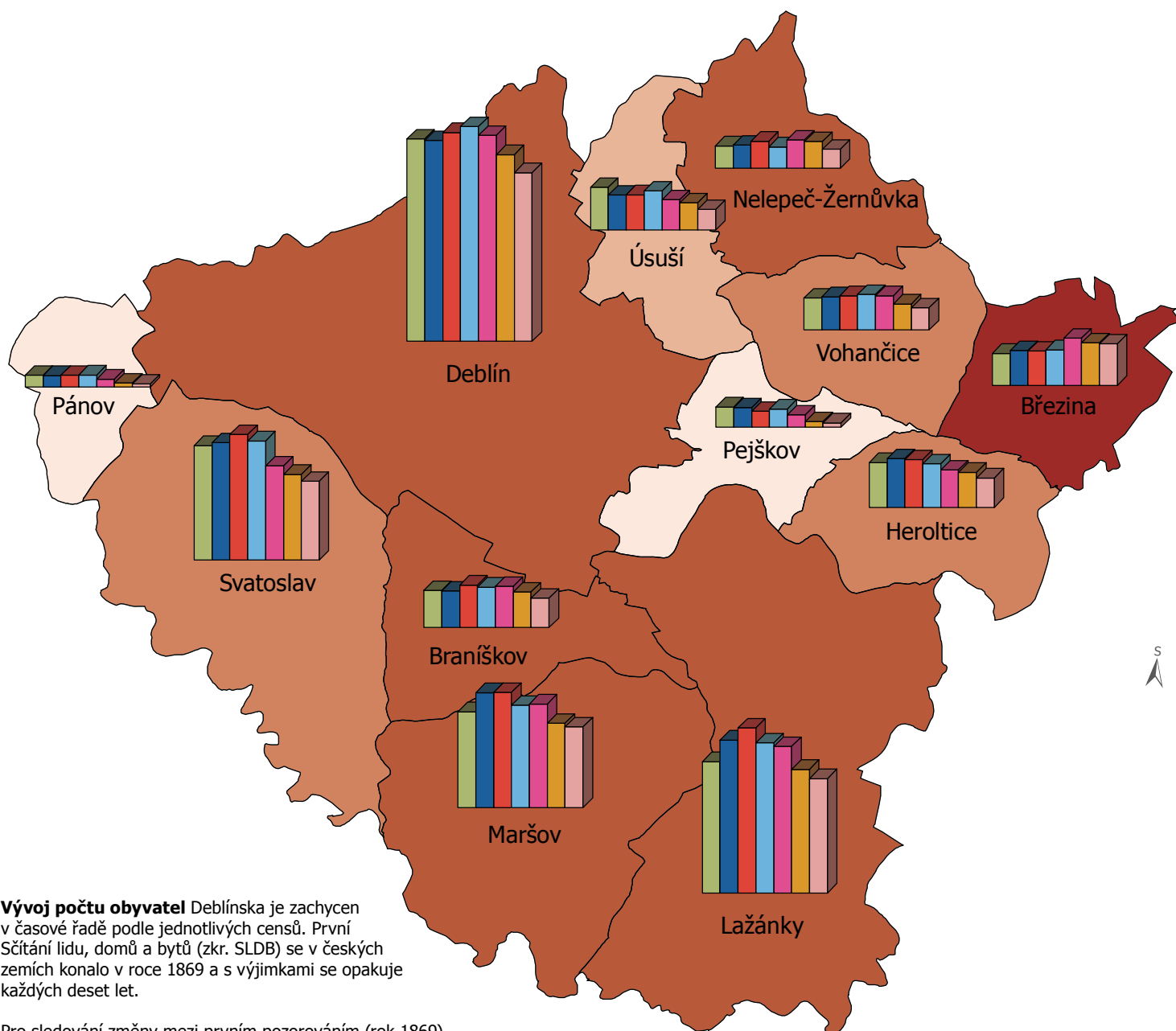
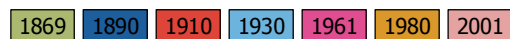
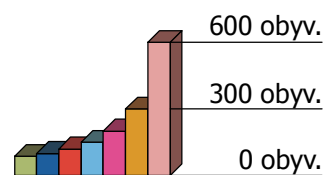
VÝVOJ POČTU OBYVATEL MEZI LETY 1869–2001

Změna počtu obyvatel

bazický index

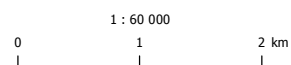

Počet obyvatel podle Sčítání lidu, domů a bytů 2001

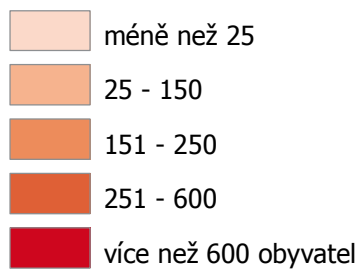

Vývoj počtu obyvatel Deblínska je zachycen v časové řadě podle jednotlivých censů. První Sčítání lidu, domů a bytů (zkr. SLDB) se v českých zemích konalo v roce 1869 a s výjimkami se opakuje každých deset let.

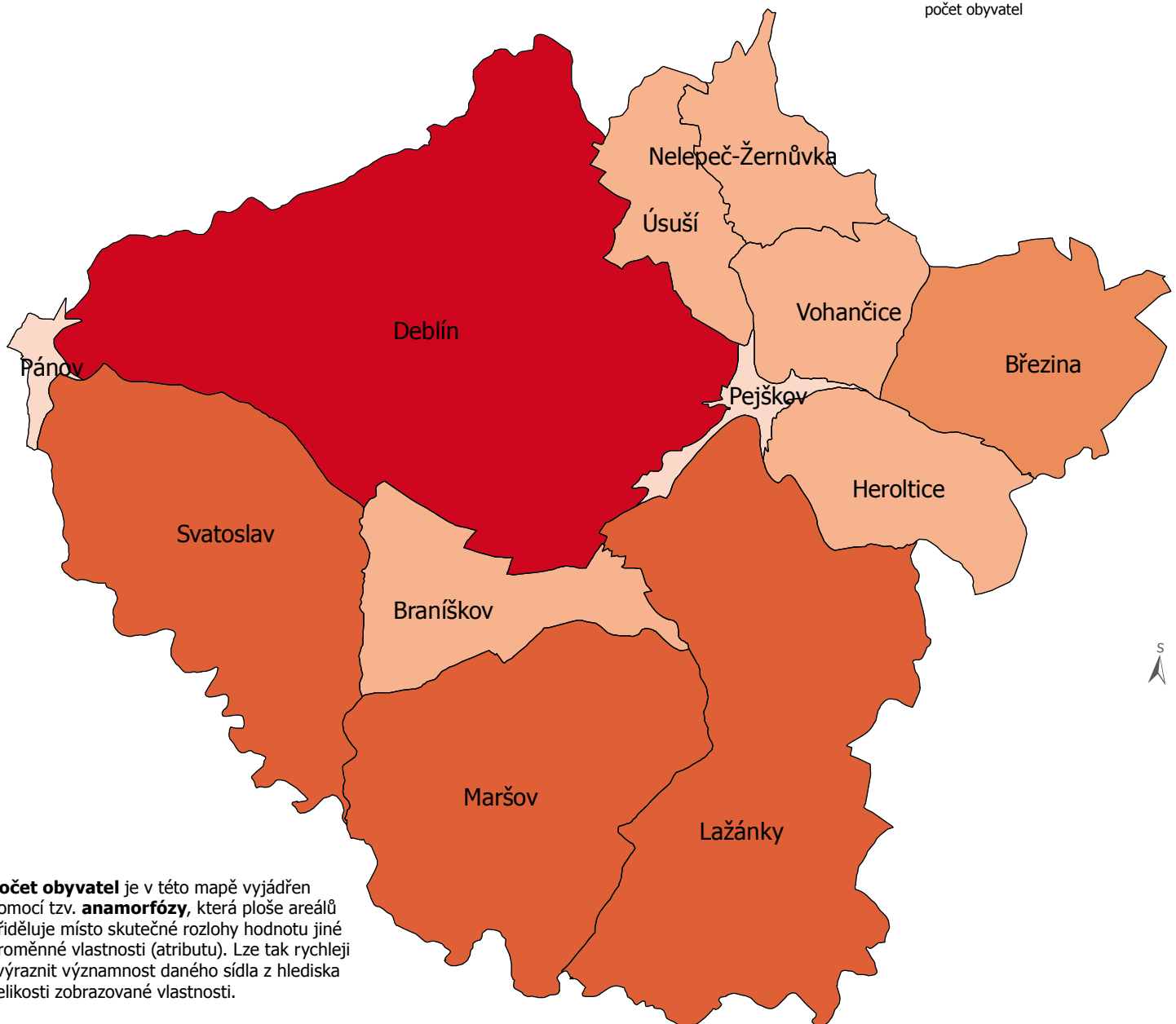
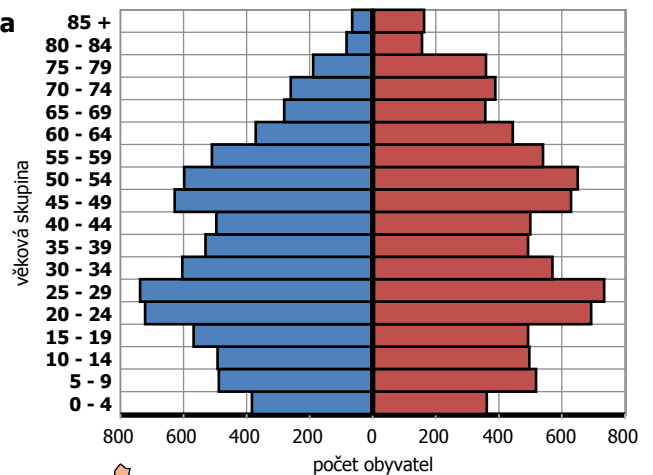
Pro sledování změny mezi prvním pozorováním (rok 1869) a posledním uzavřeným SLDB (2001) používáme bazický index, který ukazuje podíl aktuální a výchozí hodnoty.

POČET OBYVATEL

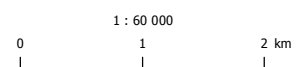

Věková pyramida Deblínska

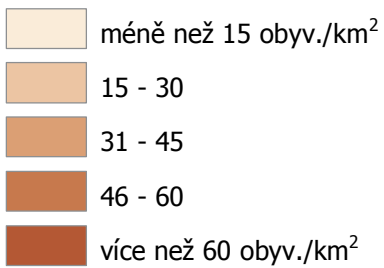

Počet obyvatel je v této mapě vyjádřen pomocí tzv. **anamorfózy**, která ploše areálů přiděluje místo skutečné rozlohy hodnotu jiné proměnné vlastnosti (atributu). Lze tak rychleji zvýraznit významnost daného sídla z hlediska velikosti zobrazované vlastnosti.

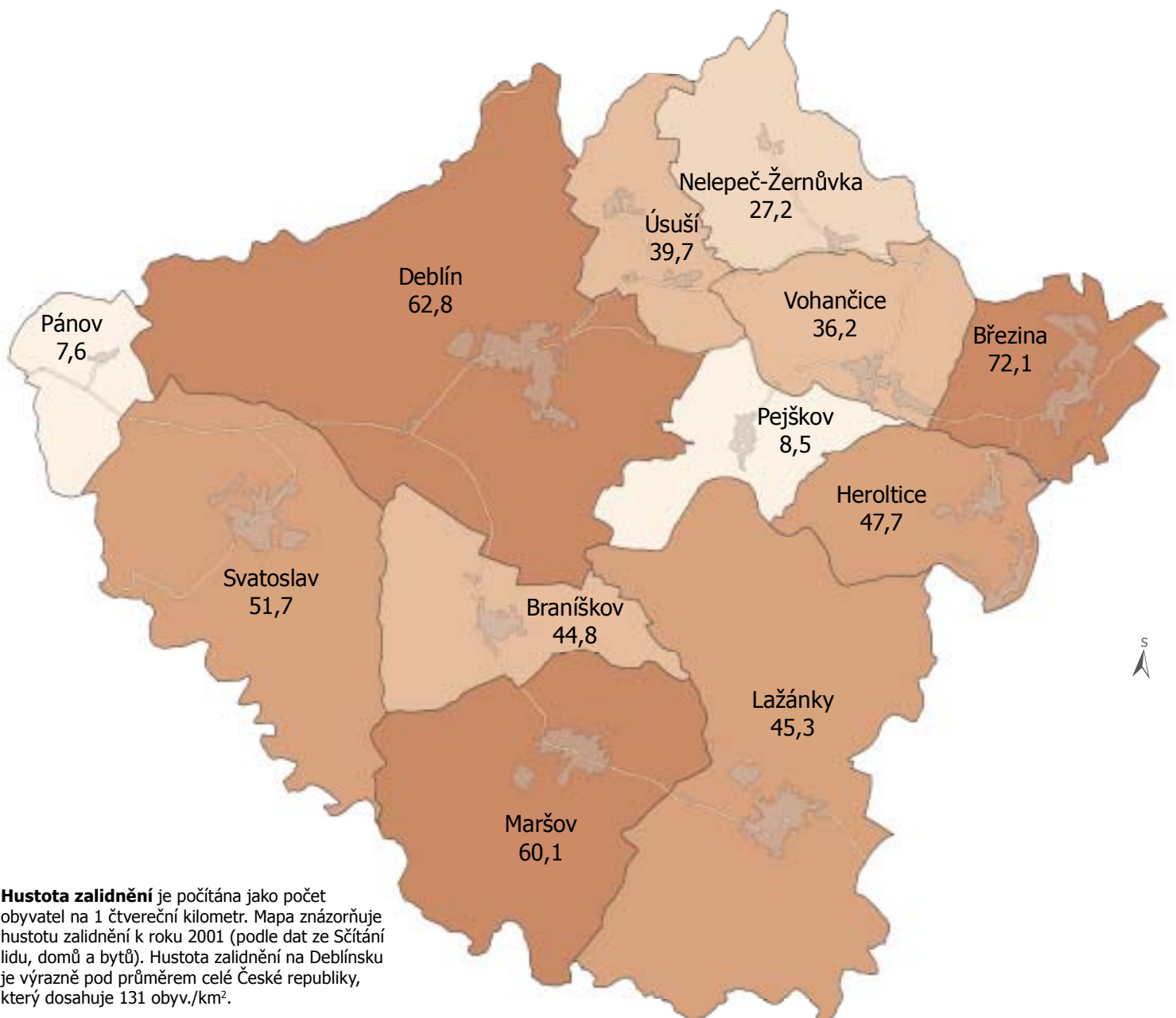
Deblín se anamorfózou příliš nezměnil (velký počet obyvatel odpovídá relativně rozloze), katastrální území však doznalo změn u Pánova a Pejškova.

HUSTOTA ZALIDNĚNÍ

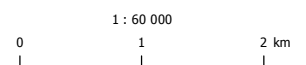

Pohled na městys Deblín a hustotu zástavby.

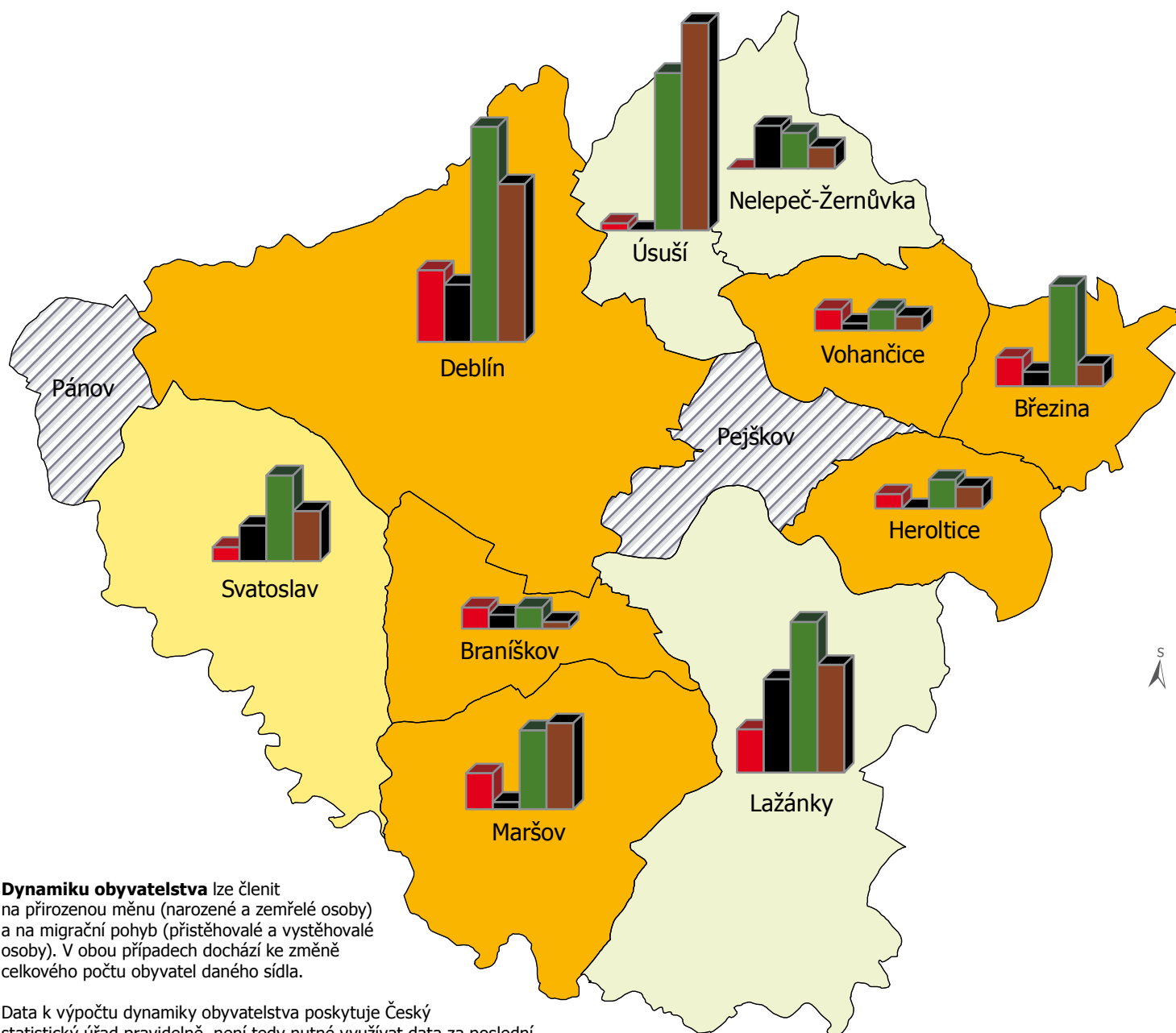
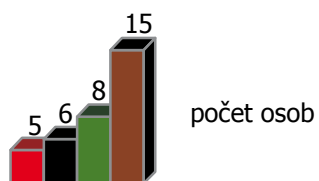
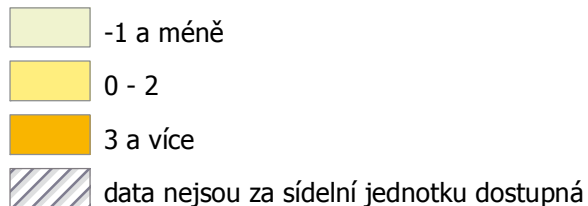
Hustota zalidnění je počítána jako počet obyvatel na 1 čtvereční kilometr. Mapa znázorňuje hustotu zalidnění k roku 2001 (podle dat ze Sčítání lidu, domů a bytů). Hustota zalidnění na Deblínsku je výrazně pod průměrem celé České republiky, který dosahuje 131 obyv./km².

Pro názornější představu je v mapě využit topografický podklad intravilánu obcí a pod názvem je uvedena konkrétní hodnota hustoty zalidnění.

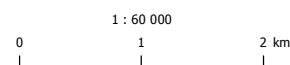
DYNAMIKA OBYVATELSTVA V ROCE 2009

Celkový přírůstek obyvatelstva

Dynamiku obyvatelstva lze členit na přirozenou měnu (narozené a zemřelé osoby) a na migrační pohyb (přistěhovalé a vystěhovalé osoby). V obou případech dochází ke změně celkového počtu obyvatel daného sídla.

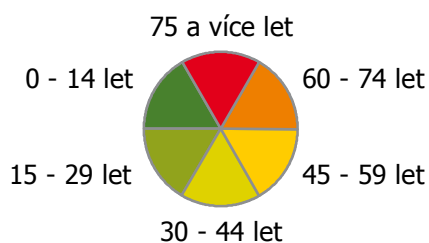
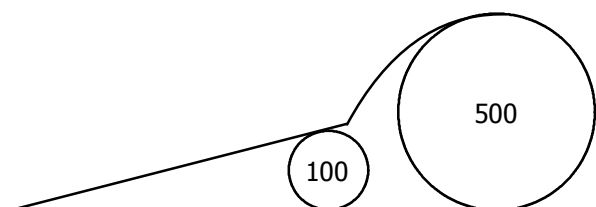
Data k výpočtu dynamiky obyvatelstva poskytuje Český statistický úřad pravidelně, není tedy nutné využívat data za poslední SLDB. Vzhledem k malému počtu obyvatel některých obcí se celková dynamika obyvatelstva relativně často mění.

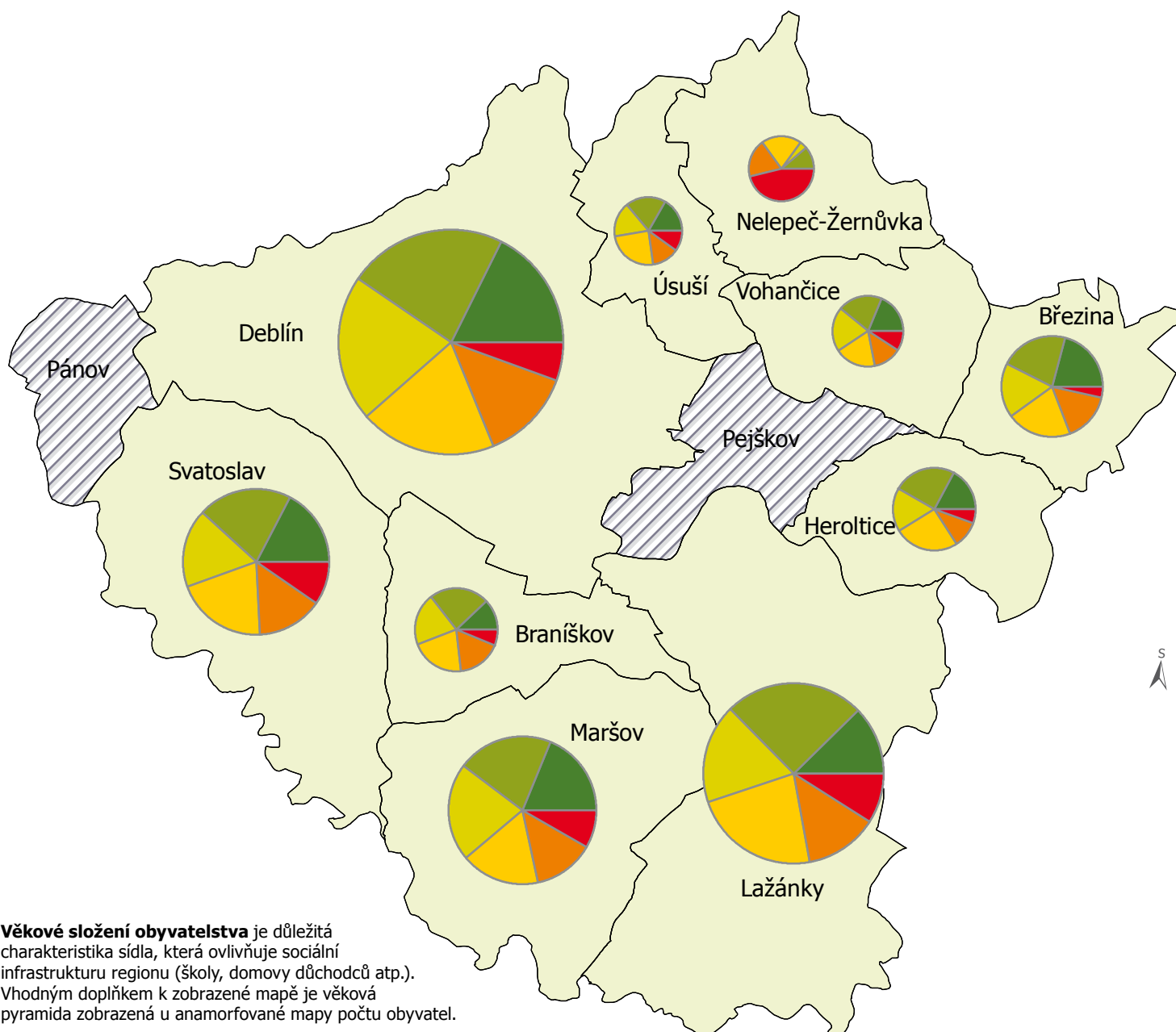
VĚKOVÉ SLOŽENÍ OBYVATELSTVA

Věková struktura obyvatelstva podle Sčítání lidu, domů a bytů 2001

poloměr znaku odpovídá celkovému počtu obyvatel

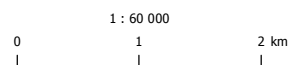

 data nejsou za sídelní jednotku dostupná

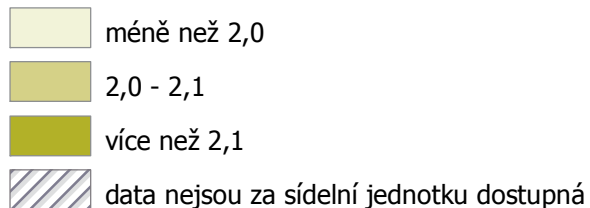
Věkové složení obyvatelstva je důležitá charakteristika sídla, která ovlivňuje sociální infrastrukturu regionu (školy, domovy důchodců atp.). Vhodným doplňkem k zobrazené mapě je věková pyramida zobrazená u anamorfované mapy počtu obyvatel.

Mezi obcemi Deblínska z hlediska věkové struktury vyčnívá Nelepeč-Žernůvka s domovem pro seniory v Žernůvce (Domov sv. Alžběty).

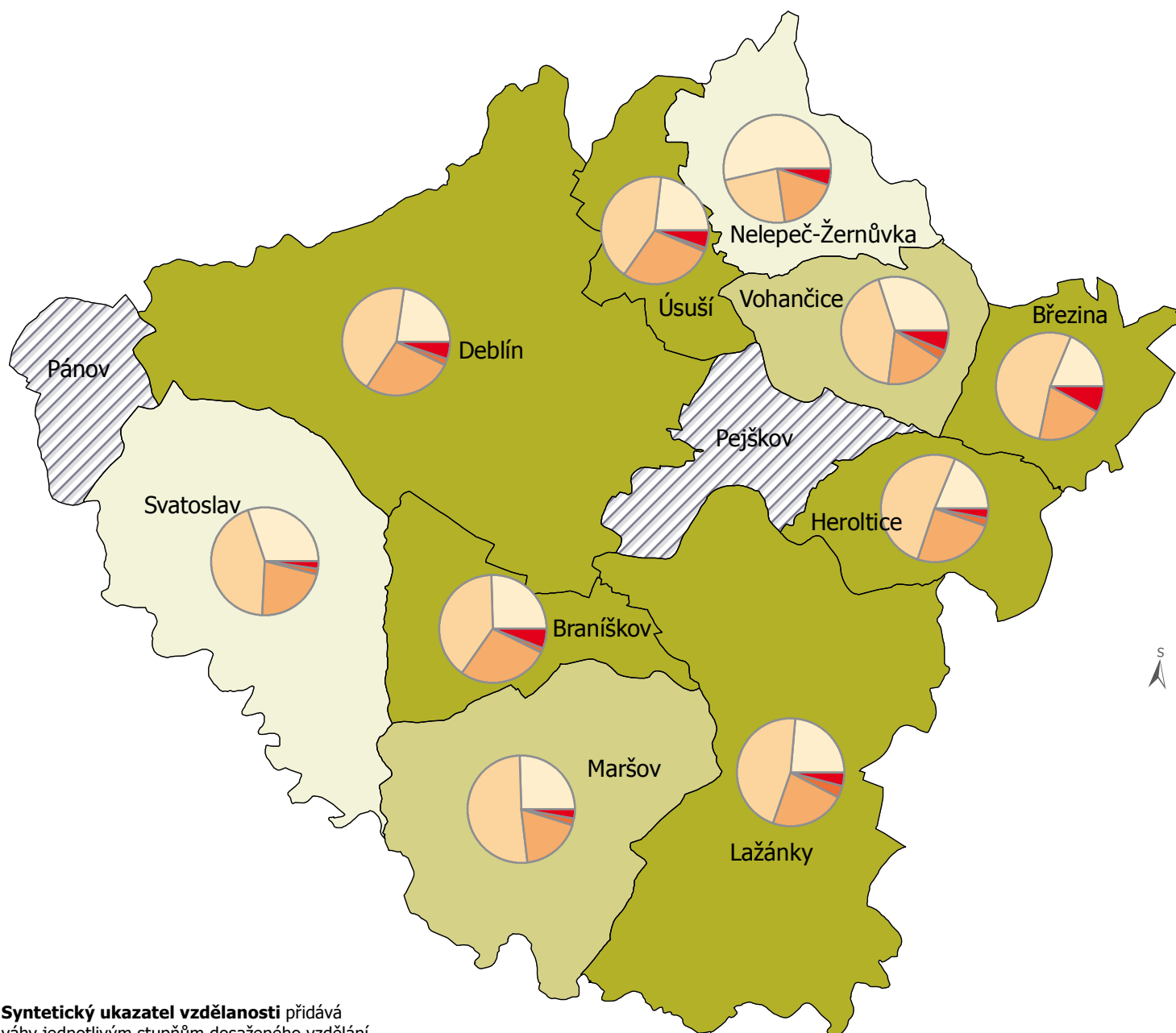
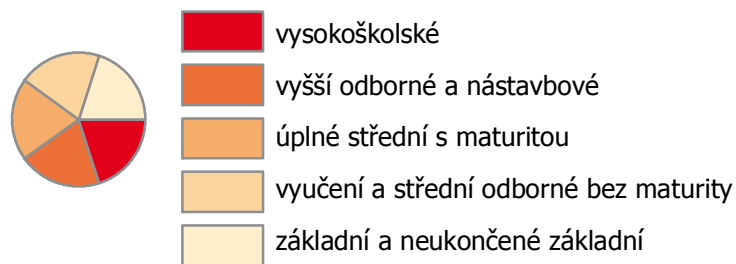

VZDĚLANOSTNÍ STRUKTURA OBYVATELSTVA

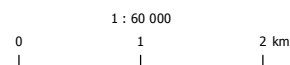
Syntetický ukazatel vzdělanosti

Struktura obyvatelstva podle nejvyššího dosaženého vzdělání podle Sčítání lidu, domů a bytů 2001

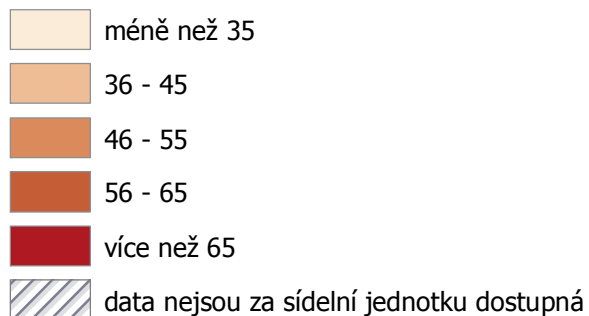

Syntetický ukazatel vzdělanosti přidává váhy jednotlivým stupňům dosaženého vzdělání, čímž lépe vypovídá o vzdělanostní struktuře sídel. Rozdíly jsou však u mnoha sídel zanedbatelné.

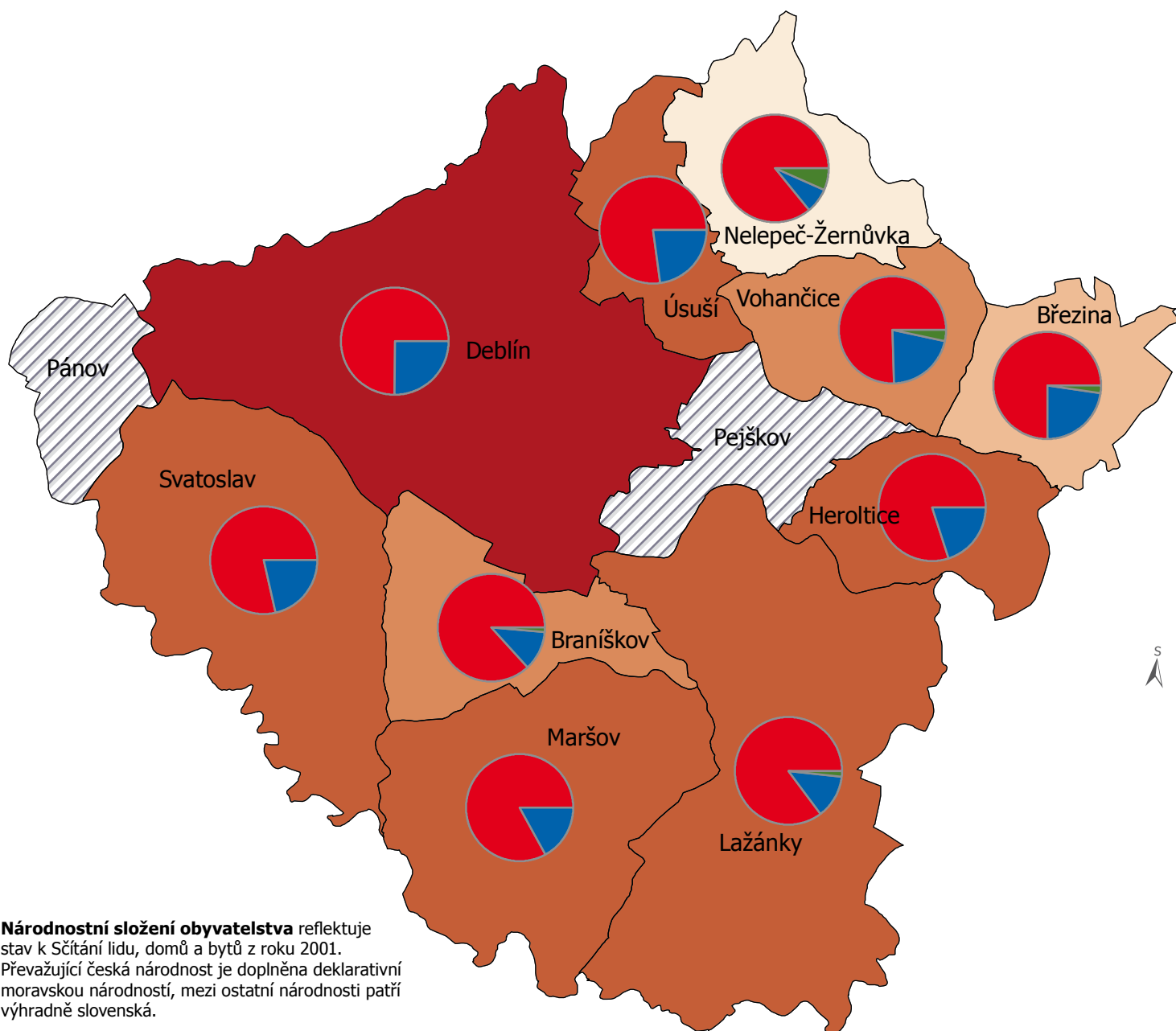

NÁRODNOSTNÍ SLOŽENÍ OBYVATELSTVA

Podíl rodáků [%]

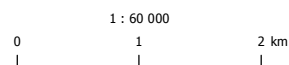

Národnost obyvatel [%]

Národnostní složení obyvatelstva reflektuje stav k Sčítání lidu, domů a bytů z roku 2001. Převažující česká národnost je doplněna deklarativní moravskou národností, mezi ostatní národnosti patří výhradně slovenská.

Podíl rodáků vyjadřuje počet osob, kteří se narodili v obci současného bydliště. Srovnání je účelné s mapou dynamiky obyvatelstva (migrace).

NÁBOŽENSTVÍ

Podíl věřících [%]

55 65 75 85

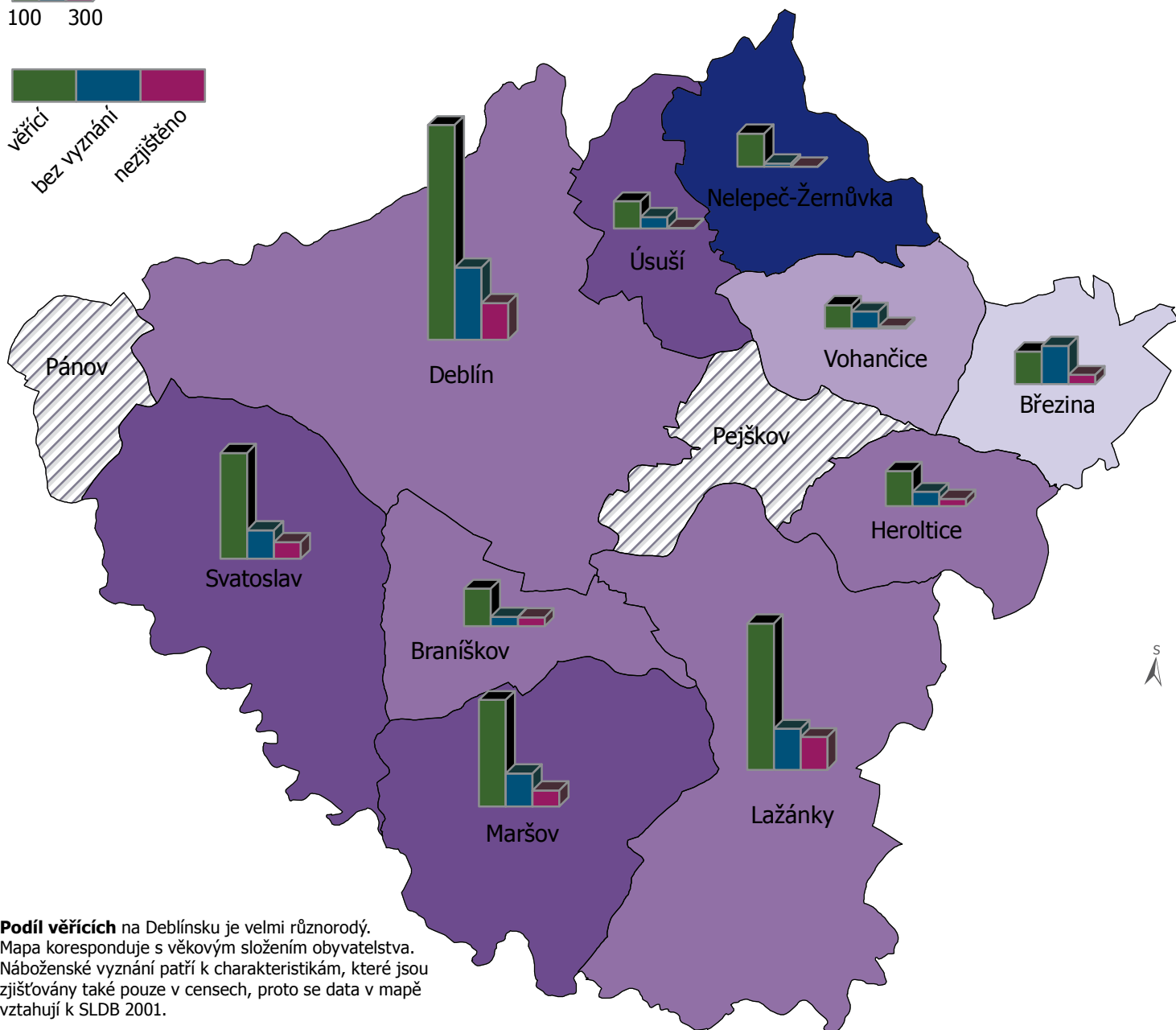
data nejsou za sídelní jednotku dostupná

počet osob

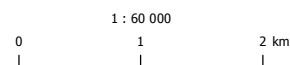

Římskokatolický kostel v Deblíně.

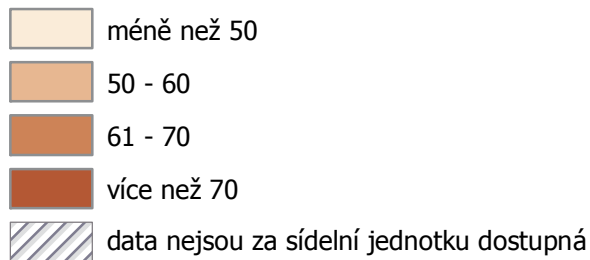
Podíl věřících na Deblínsku je velmi různorodý. Mapa koresponduje s věkovým složením obyvatelstva. Náboženské vyznání patří k charakteristikám, které jsou zjišťovány také pouze v censech, proto se data v mapě vztahují k SLDB 2001.

Z podílu věřícího obyvatelstva je na Deblínsku vždy více jak 90 procent **římskokatolického** vyznání.

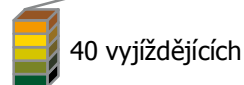
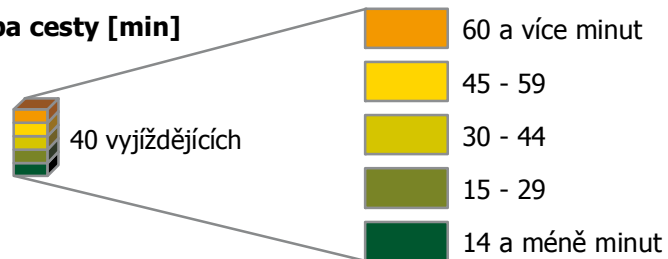

VYJÍŽDKA ZA PRACÍ

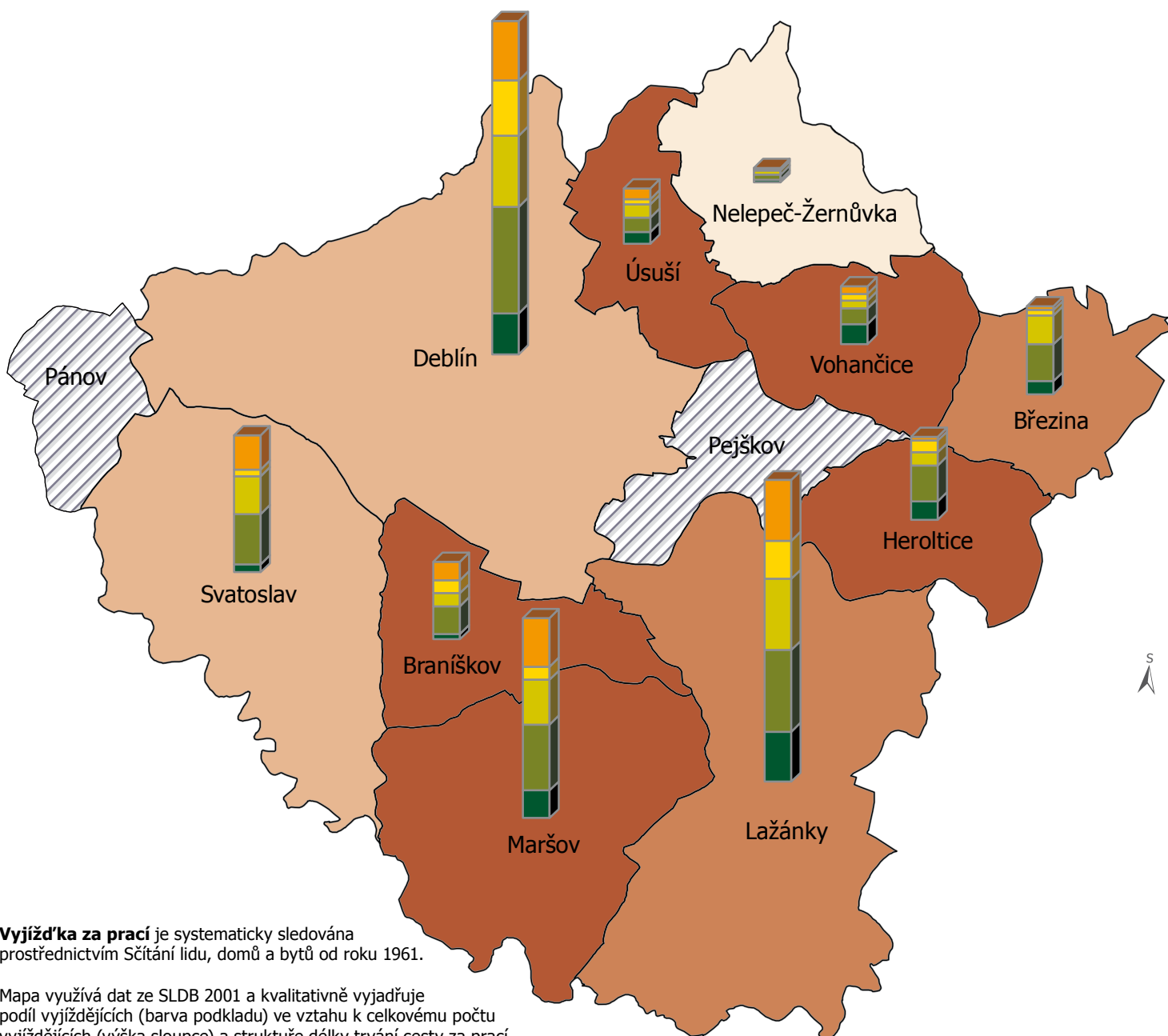
Podíl vyjíždějících za prací na celkovém počtu ekonomicky aktivního obyvatelstva [%]

Doba cesty [min]

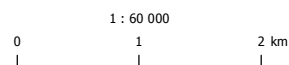
velikost sloupce = počet vyjíždějících

Vyjížd'ka za prací je systematicky sledována prostřednictvím Sčítání lidu, domů a bytů od roku 1961.

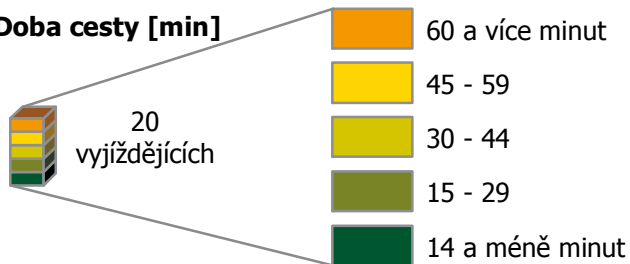
Mapa využívá dat ze SLDB 2001 a kvalitativně vyjadřuje podíl vyjíždějících (barva podkladu) ve vztahu k celkovému počtu vyjíždějících (výška sloupce) a struktuře délky trvání cesty za prací.

Opakem vyjížd'ky je dojížd'ka (za prací, za službami, do škol).

VYJÍŽDKA DO ŠKOL

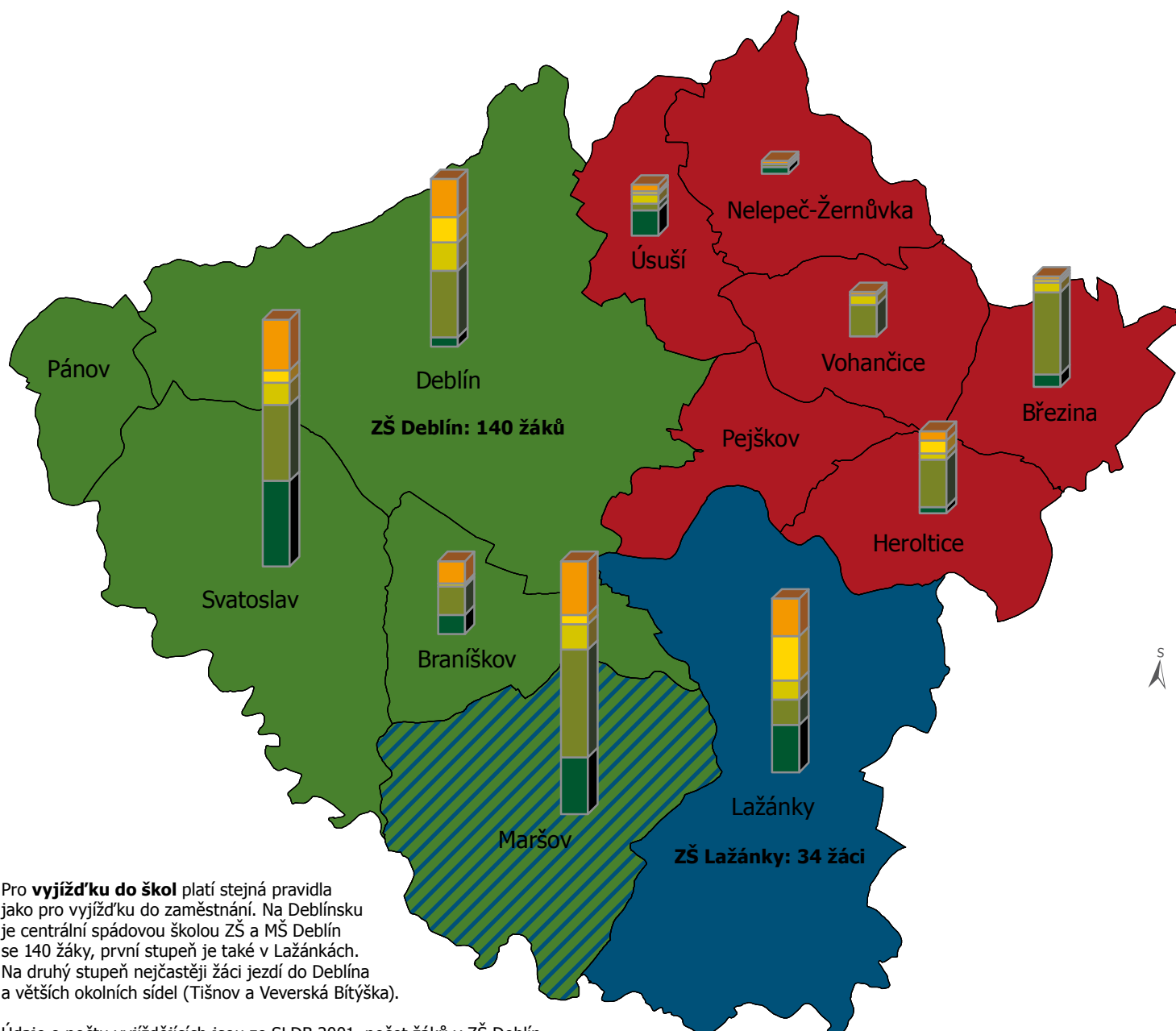
Doba cesty [min]

Spádová obec druhého stupně základní školy

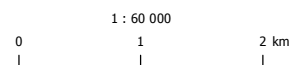

velikost sloupce = počet vyjíždějících

Pro vyjížďku do škol platí stejná pravidla jako pro vyjížďku do zaměstnání. Na Deblínsku je centrální spádovou školou ZŠ a MŠ Deblín se 140 žáky, první stupeň je také v Lažánkách. Na druhý stupeň nejčastěji žáci jezdí do Deblína a větších okolních sídel (Tišnov a Veverská Bítýška).

Údaje o počtu vyjíždějících jsou ze SLDB 2001, počet žáků v ZŠ Deblín a ZŠ Lažánky je vztážen k roku 2010. Pro sídelní jednotky Pánova a Pejškova nejsou informace o časové dostupnosti veřejné.

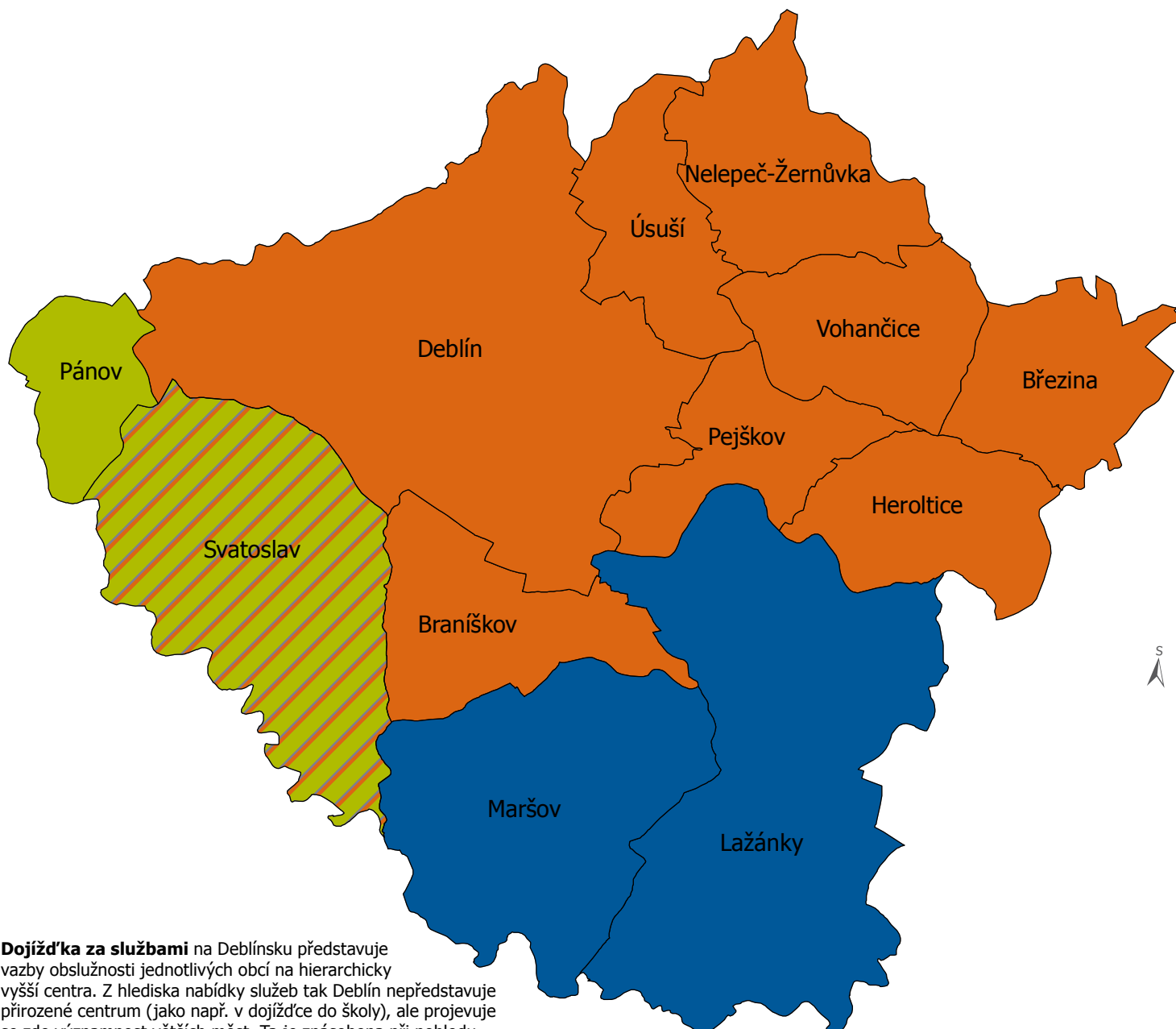
DOJÍŽDKA ZA SLUŽBAMI

Centrum obslužnosti

- Tišnov
- Tišnov/Velká Bíteš
- Velká Bíteš
- Veverská Bílýška

Supermarket Helena v Deblíně, který zajišťuje obslužnost nejen obyvatelům městyse.

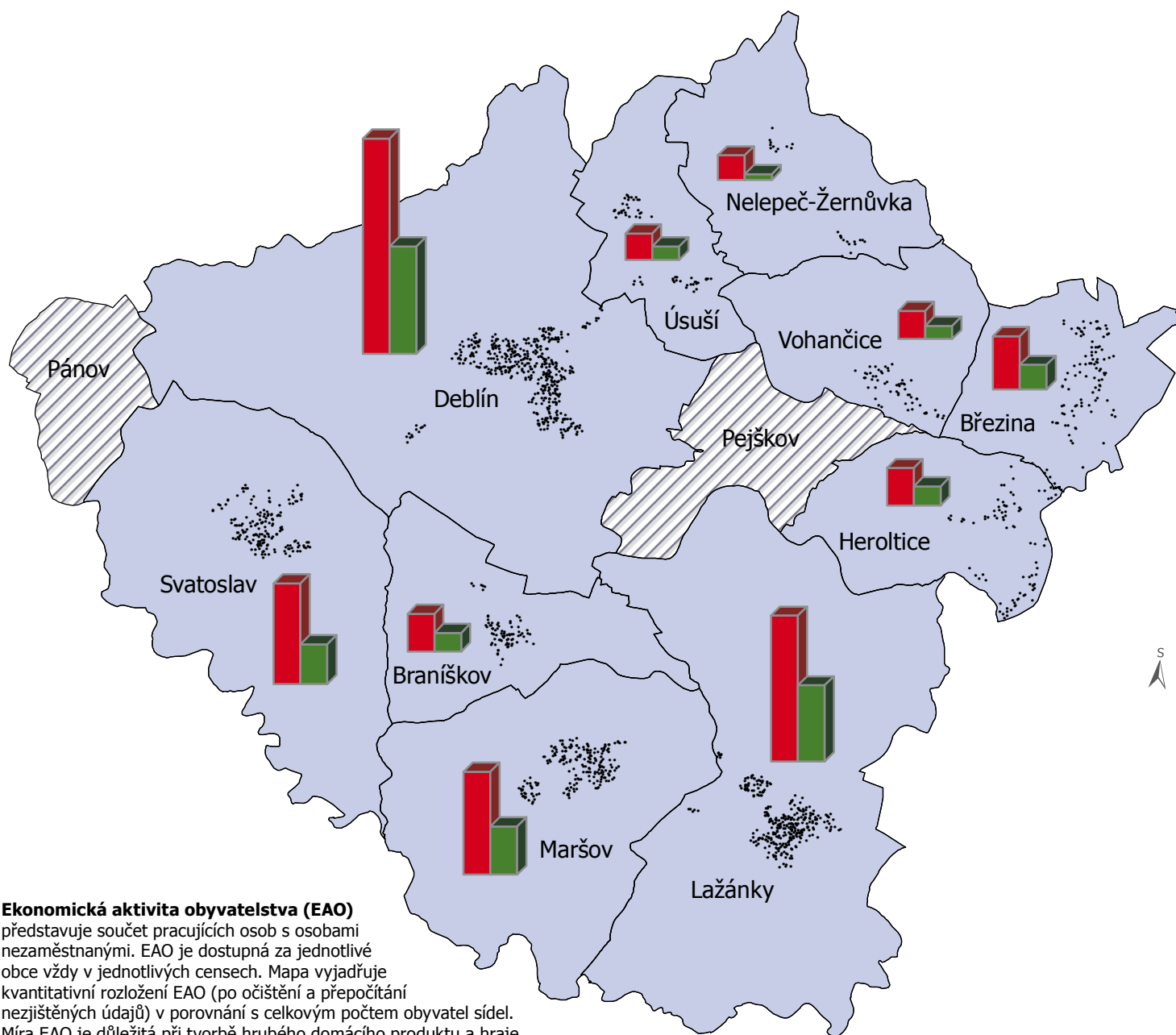
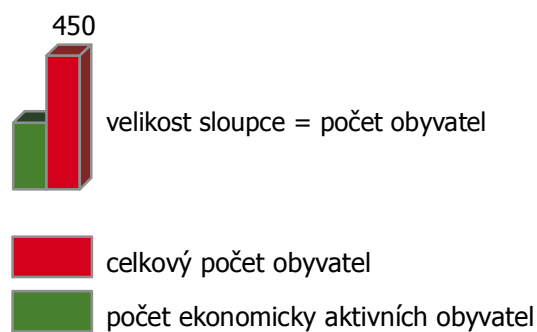

Dojížd'ka za službami na Deblínsku představuje vazby obslužnosti jednotlivých obcí na hierarchicky vyšší centra. Z hlediska nabídky služeb tak Deblín nepředstavuje přirozené centrum (jako např. v dojíždce do školy), ale projevuje se zde významnost větších měst. Ta je znásobena při pohledu na dojížd'ku za prací, v níž dominuje Tišnov (pouze Lažánky a Braniškov spádují na Brno, Pánov na Velkou Bíteš a Maršov na Veverskou Bílýšku).

EKONOMICKÁ AKTIVITA OBYVATELSTVA

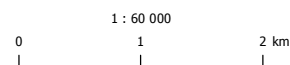
Koncentrace ekonomicky aktivního obyvatelstva

- 1 tečka = 1 ekonomicky aktivní osoba
- data nejsou za sídelní jednotku dostupná

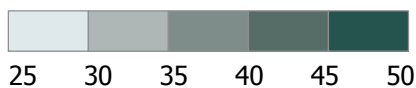
Ekonomická aktivita obyvatelstva (EAO)

představuje součet pracujících osob s osobami nezaměstnanými. EAO je dostupná za jednotlivé obce vždy v jednotlivých censech. Mapa vyjadřuje kvantitativní rozložení EAO (po očištění a přepočítání nezjištěných údajů) v porovnání s celkovým počtem obyvatel sídel. Míra EAO je důležitá při tvorbě hrubého domácího produktu a hraje také významnou roli při utváření obecních rozpočtů s ohledem na přerozdělování financí metodou rozpočtového určení daní.

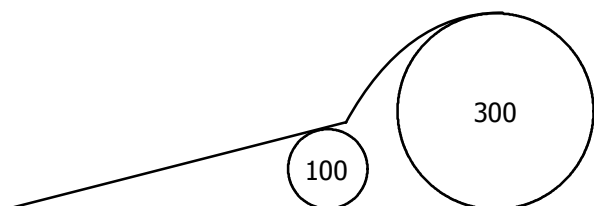

EKONOMICKY AKTIVNÍ OBYVATELSTVO

Podíl ekonomicky aktivního obyvatelstva [%]

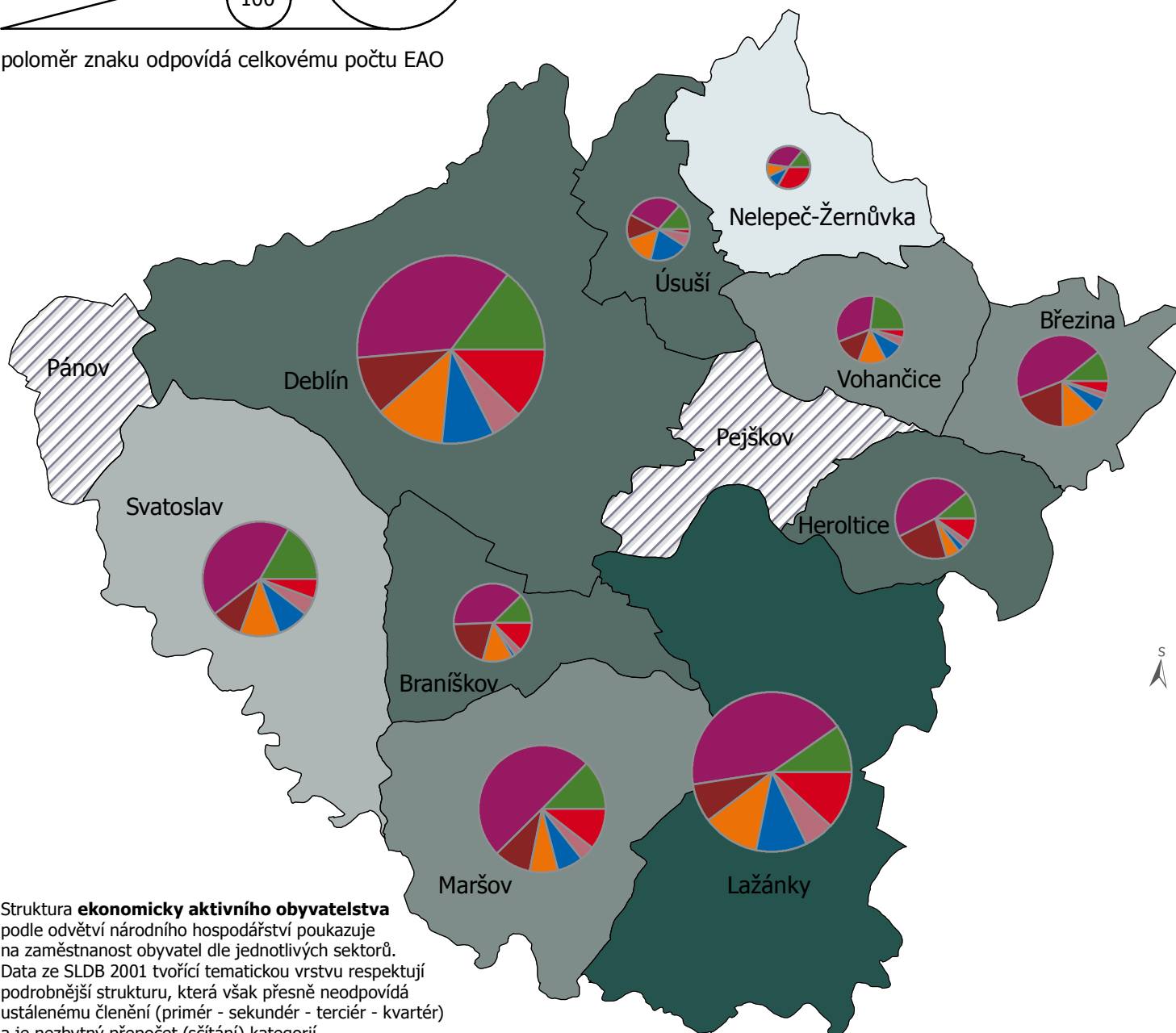
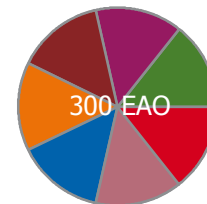
data nejsou za sídelní jednotku dostupná

poloměr znaku odpovídá celkovému počtu EAO

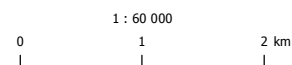
Ekonomicky aktivní obyvatelstvo podle sektorů NH

- zemědělství, lesnictví, rybolov
- průmysl
- stavebnictví
- obchod, opravy motorových vozidel
- doprava, pošty a telekomunikace
- veřejná správa, obrana, soc. zabezpečení
- školství, zdravotnictví, veter. a soc. činnost

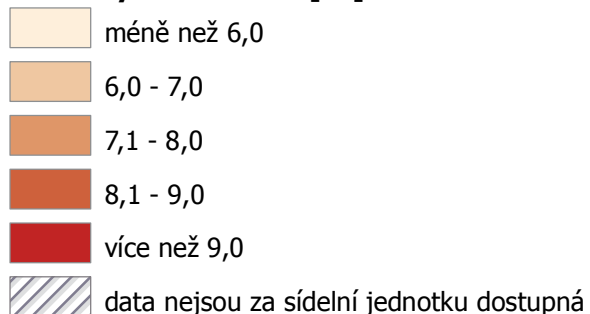
Struktura **ekonomicky aktivního obyvatelstva** podle odvětví národního hospodářství poukazuje na zaměstnanost obyvatel dle jednotlivých sektorů. Data ze SLDB 2001 tvořící tematickou vrstvu respektují podrobnější strukturu, která však přesně neodpovídá ustálenému členění (primér - sekundér - terciér - kvartér) a je nezbytný přepočítání kategorií.

Podklad mapy je tvořen podílem EAO na celkovém počtu obyvatel.

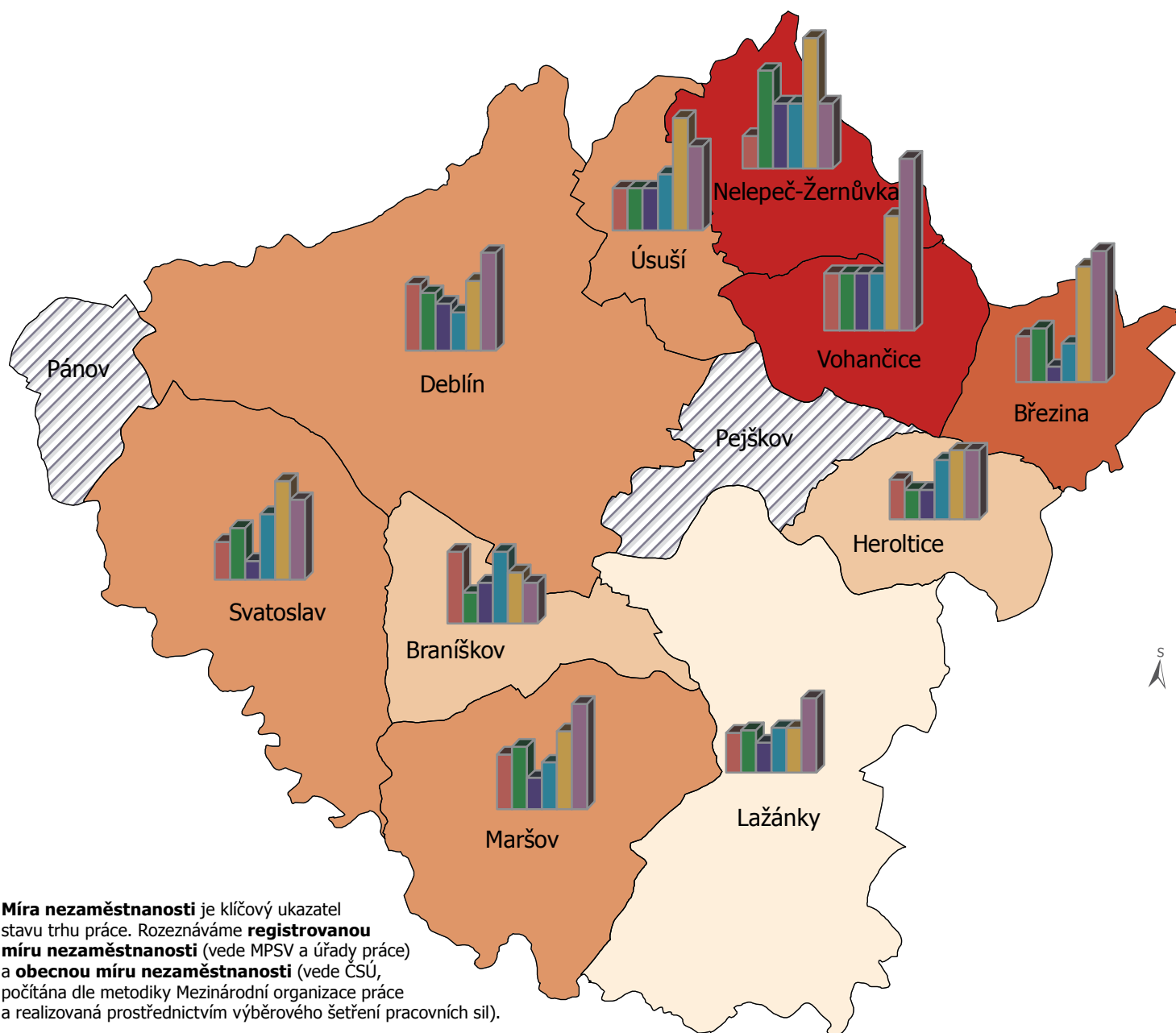
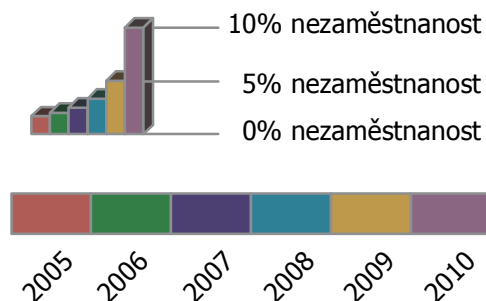

ZAMĚSTNANOST

Průměrná míra registrované nezaměstnanosti mezi lety 2005 – 2010 [%]

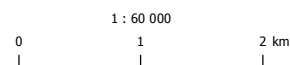

Průměrná míra registrované nezaměstnanosti v letech 2005 – 2010 [%]

Míra nezaměstnanosti je klíčový ukazatel stavu trhu práce. Rozeznáváme **registrovanou míru nezaměstnanosti** (vede MPSV a úřady práce) a **obecnou míru nezaměstnanosti** (vede ČSÚ, počítána dle metodiky Mezinárodní organizace práce a realizovaná prostřednictvím výběrového šetření pracovních sil).

Současně aplikovaná metodika výpočtu míry nezaměstnanosti platí od 7/2004 a při srovnávání starších dat je nezbytné brát tento fakt v úvahu.

ZEMĚDĚLSKÉ VÝROBNÍ OBLASTI A CENA ZEMĚDĚLSKÉ PŮDY

Zemědělská výrobní oblast řepařská

 výrobní podoblast Ř1

Zemědělská výrobní oblast bramborářská

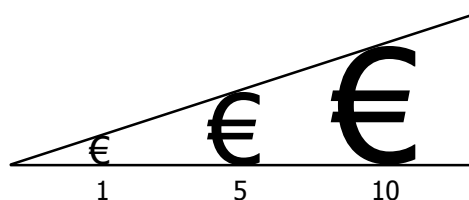
 výrobní podoblast B2

 výrobní podoblast B3

Zemědělská výrobní oblast horská

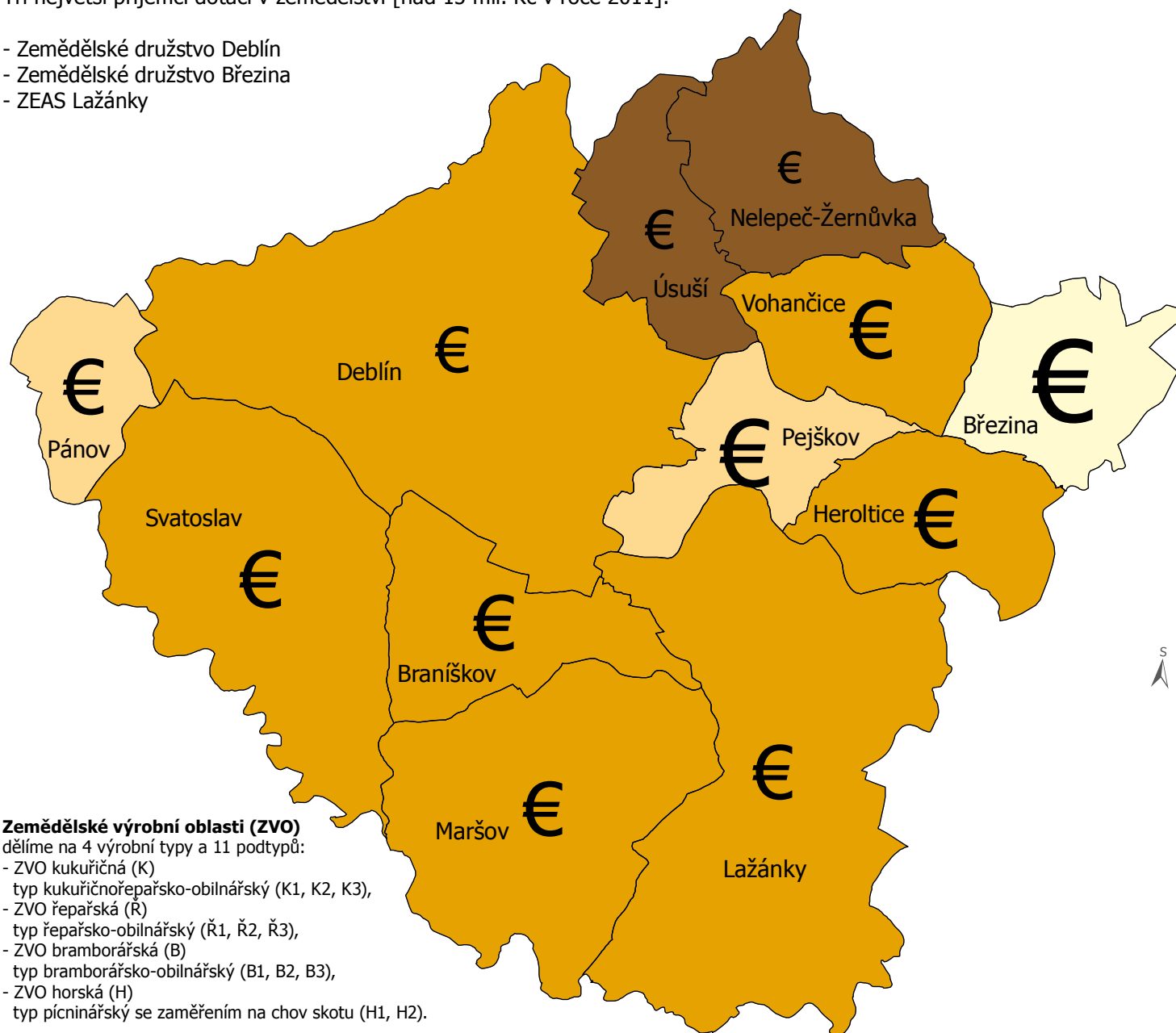
 výrobní podoblast H1

Cena zemědělské půdy v roce 2011 [Kč/m²]

Tři největší příjemci dotací v zemědělství [nad 15 mil. Kč v roce 2011]:

- Zemědělské družstvo Deblín
- Zemědělské družstvo Březina
- ZEAS Lažánky

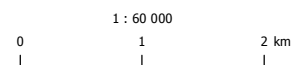

Zemědělské výrobní oblasti (ZVO)

dělíme na 4 výrobní typy a 11 podtypů:

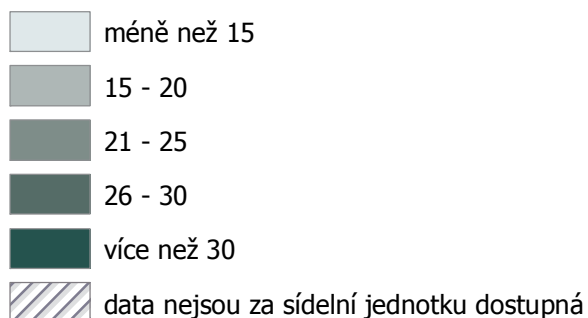
- ZVO kukuřičná (K)
- typ kukuřičnořepařsko-obilnářský (K1, K2, K3),
- ZVO řepařská (R)
- typ řepařsko-obilnářský (Ř1, Ř2, Ř3),
- ZVO bramborářská (B)
- typ bramborářsko-obilnářský (B1, B2, B3),
- ZVO horská (H)
- typ pícninářský se zaměřením na chov skotu (H1, H2).

Cena zemědělské půdy představuje průměrnou cenu v katastru obce a reflektuje mj. typ/podtyp zemědělské výrobní oblasti.

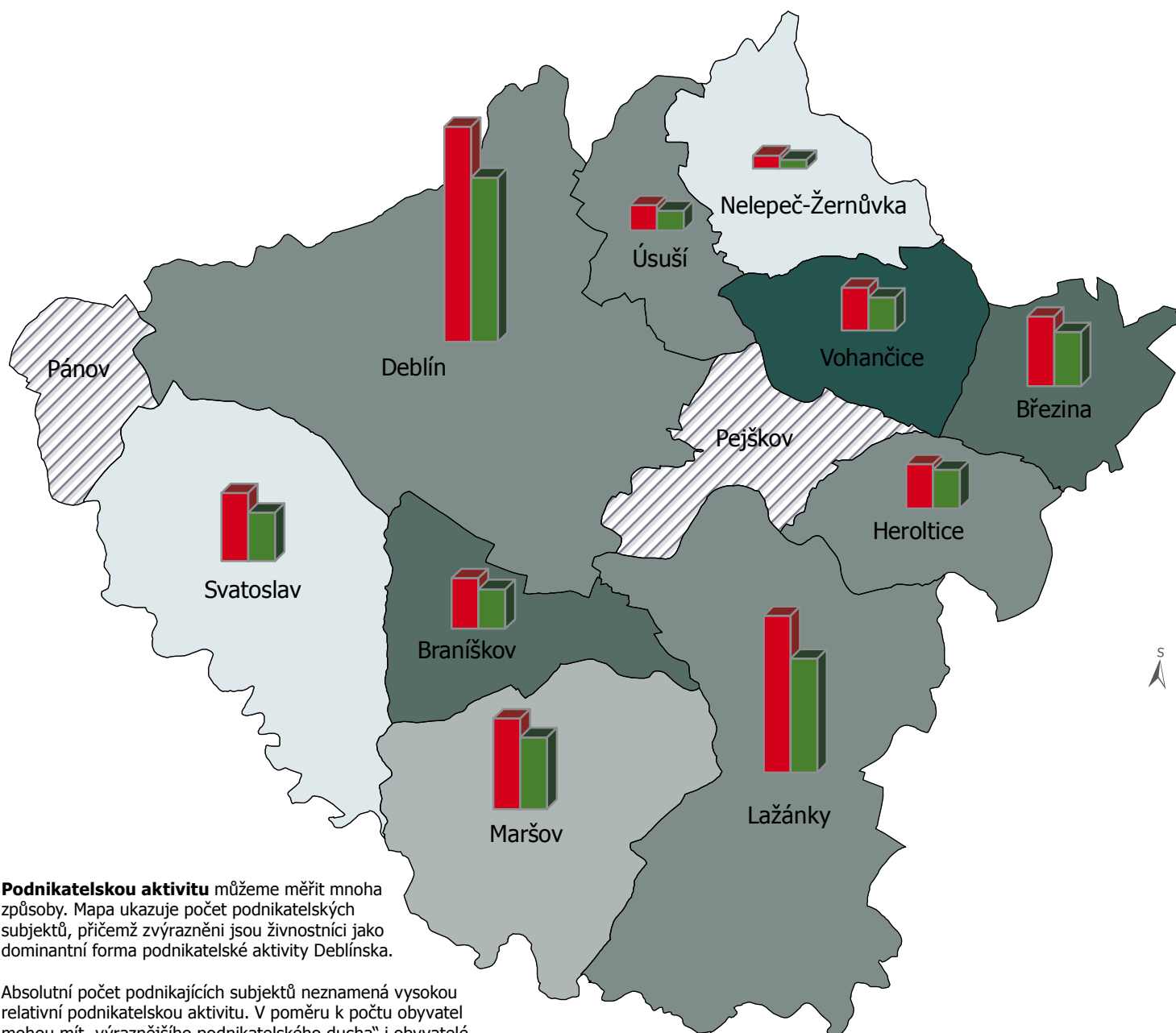
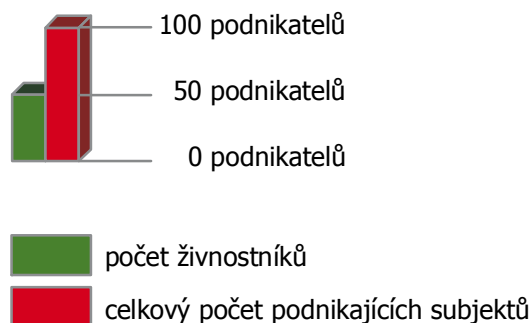

PODNIKATELSKÁ AKTIVITA

Počet podnikatelů na 100 obyvatel obce

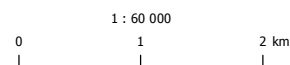

Počet fyzických a právnických podnikajících osob

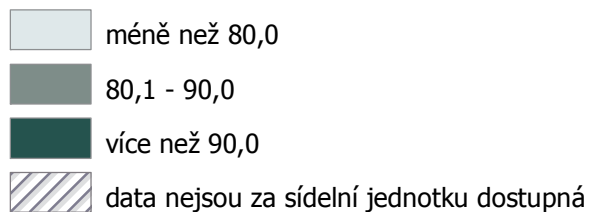
Podnikatelskou aktivitu můžeme měřit mnoha způsoby. Mapa ukazuje počet podnikatelských subjektů, přičemž zvýrazněni jsou živnostníci jako dominantní forma podnikatelské aktivity Deblínska.

Absolutní počet podnikajících subjektů neznamená vysokou relativní podnikatelskou aktivitu. V poměru k počtu obyvatel mohou mít „výraznějšího podnikatelského ducha“ i obyvatelé menších vesnic (např. Vohančice). Data k výpočtu podnikatelské aktivity pocházejí ze SLDB 2001.

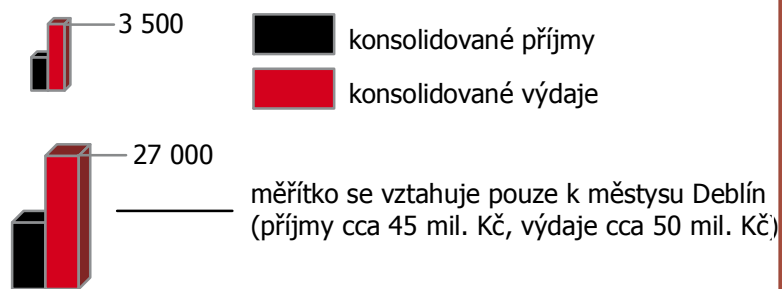

FINANČNÍ SITUACE OBCÍ

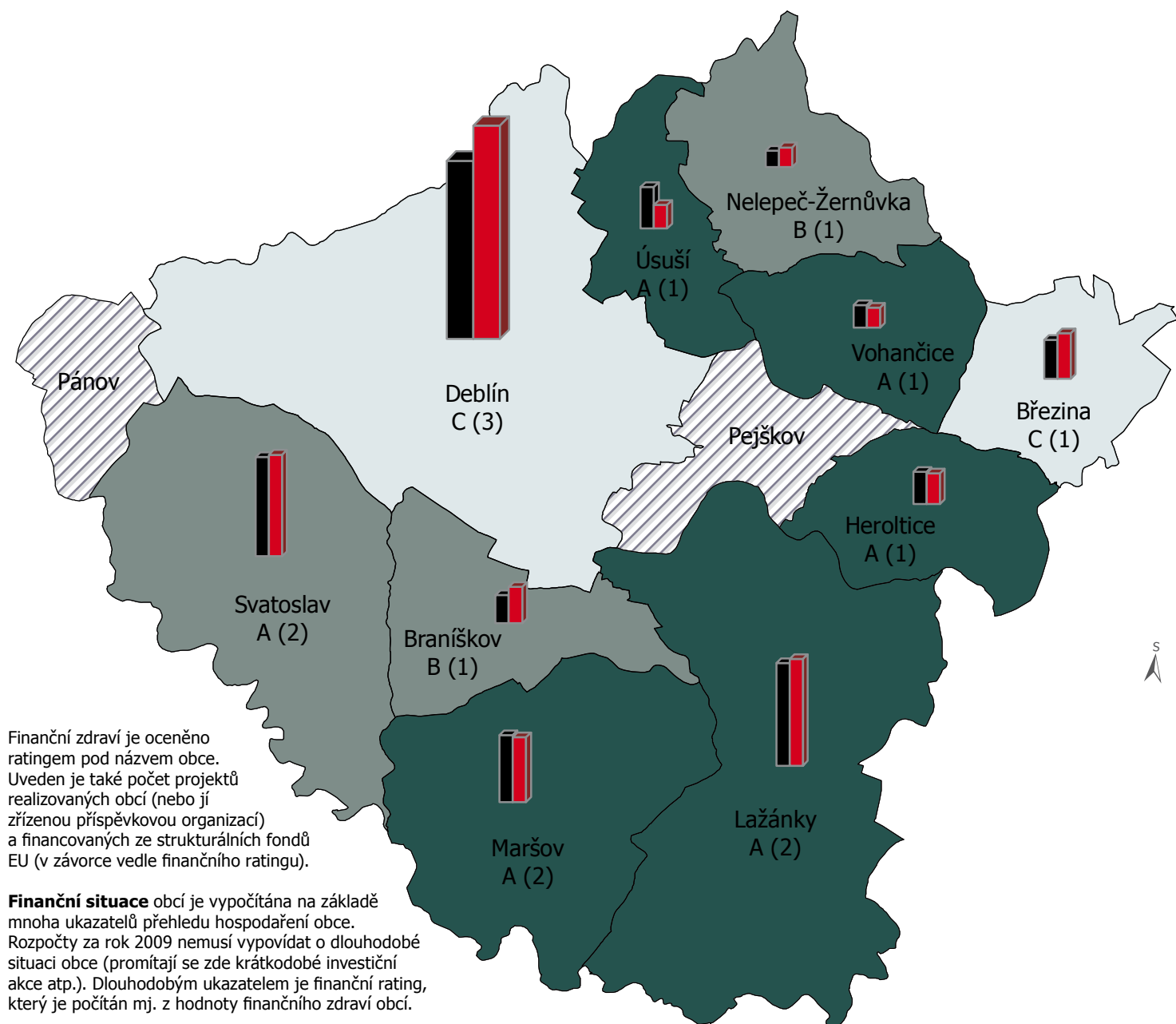
Finanční zdraví obcí [hodnota 0-100]

Rozpočet obcí [tis. Kč]

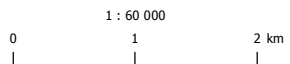
velikost sloupců představuje výši příjmů/výdajů rozpočtu obcí

Finanční zdraví je oceněno ratingem pod názvem obce. Uveden je také počet projektů realizovaných obcí (nebo jí zřízenou příspěvkovou organizací) a financovaných ze strukturálních fondů EU (v závorce vedle finančního ratingu).

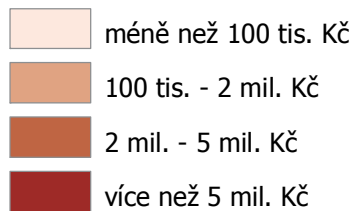
Finanční situace obcí je vypočítána na základě mnoha ukazatelů přehledu hospodaření obce. Rozpočty za rok 2009 nemusí vypovídat o dlouhodobé situaci obce (promítají se zde krátkodobé investiční akce atp.). Dlouhodobým ukazatelem je finanční rating, který je počítán mj. z hodnoty finančního zdraví obcí.

Aktivitu v oblasti čerpání dotací ze strukturálních fondů EU vyjadřuje počet realizovaných projektů obcí a jejich příspěvkových organizací.

DOTAČNÍ PŘÍJMY ZE STRUKTURÁLNÍCH FONDŮ EU

Alokace finančních prostředků ze strukturálních fondů EU k 1. 6. 2011 [Kč]

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

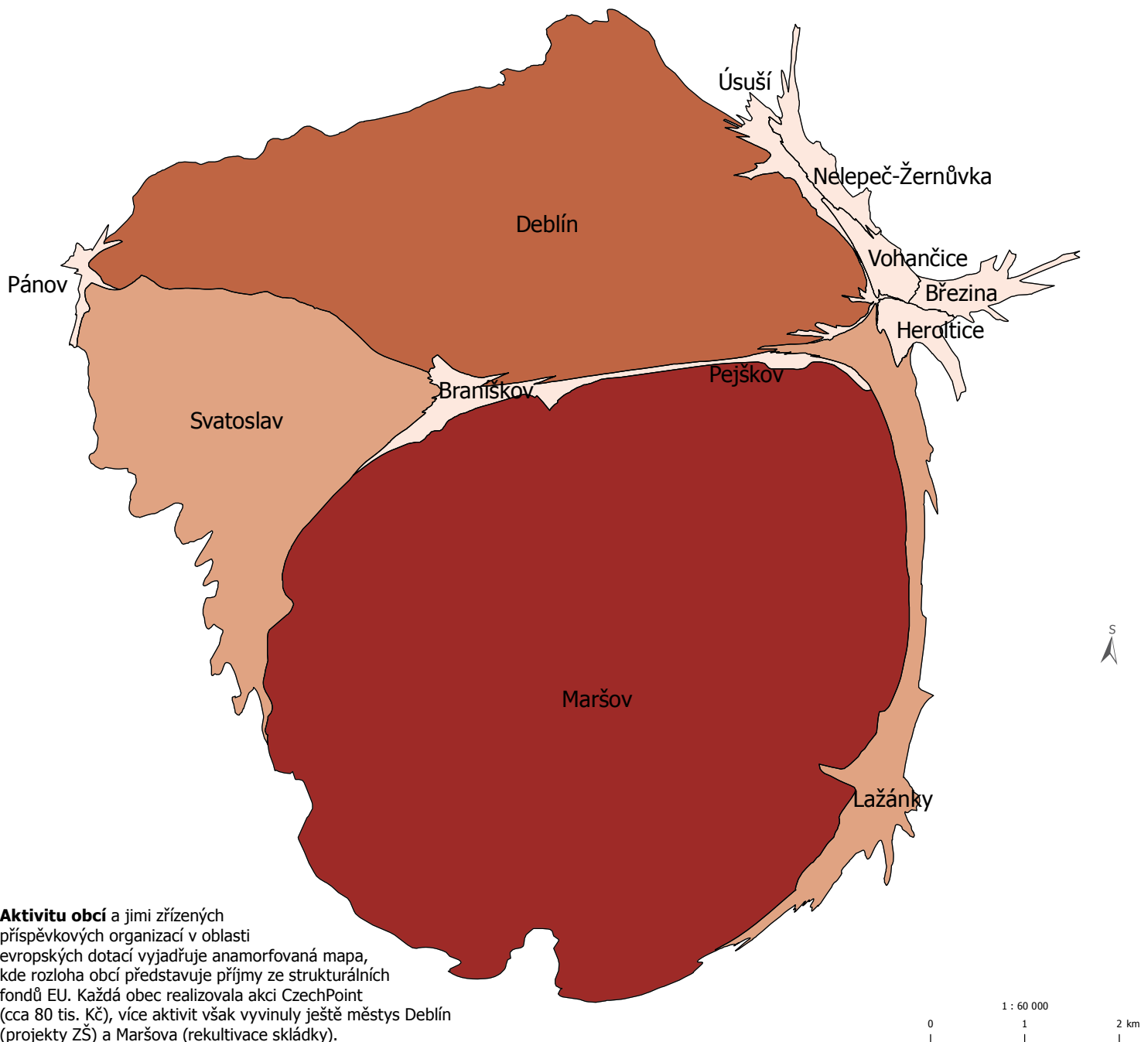

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

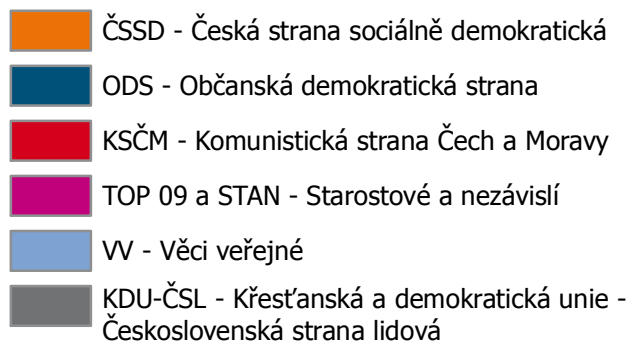
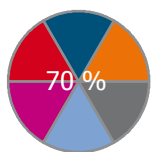

Aktivitu obcí a jimi zřízených příspěvkových organizací v oblasti evropských dotací vyjadřuje anamorfovaná mapa, kde rozloha obcí představuje příjmy ze strukturálních fondů EU. Každá obec realizovala akci CzechPoint (cca 80 tis. Kč), více aktivit však vyvinuly ještě městyse Deblín (projekty ZŠ) a Maršova (rekultivace skládky).

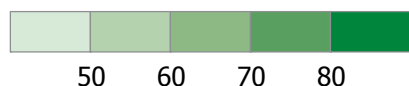
VOLEBNÍ PREFERENCE

Účast voličů ve volbách do Poslanecké sněmovny PČR a preference politických stran

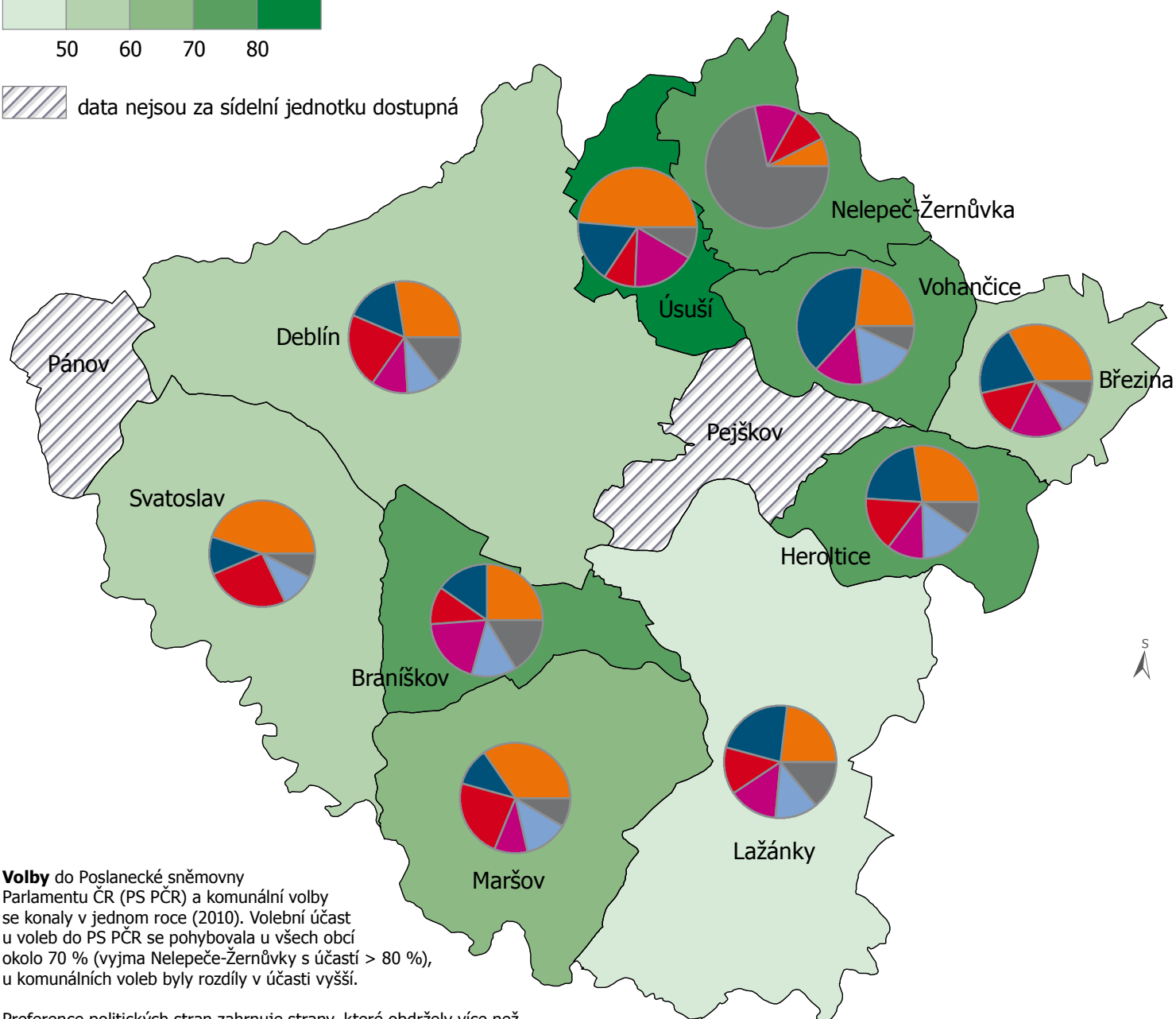
poloměr znaku odpovídá volební účasti

Účast voličů v komunálních volbách 2010 [%]

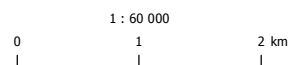

data nejsou za sídelní jednotku dostupná

Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR (PS PČR) a komunální volby se konaly v jednom roce (2010). Volební účast u voleb do PS PČR se pohybovala u všech obcí okolo 70 % (vyjma Nelepeče-Žernůvky s účastí > 80 %), u komunálních voleb byly rozdíly v účasti vyšší.

Preference politických stran zahrnuje strany, které obdržely více než 5 % platných hlasů. V případě komunální politiky se u menších obcí prosazují nezávislí kandidáti na úkor politických stran.

MENTÁLNÍ MAPA DEBLÍNSKA

Do atlasu jsou zařazeny dva osobní pohledy na zájmové území zachycené s pomocí **mentálních map**. V závěru atlasu najdete mentální mapu žáka Základní školy Deblín, se kterou můžete srovnat zde uvedenou mapu studentky fyzické geografie na Geografickém ústavu Přírodovědecké fakulty Masarykovy univerzity v Brně.

Mentální mapy vychází z individuální sociální konstrukce reality, určují jak interpretujeme a reagujeme na svět okolo nás a dávají smysl našim zkušenostem a zvykům. Výzkumná technika mentálního mapování byla záměrně zvolena ze dvou důvodů. Přispěla k pochopení vnímání Deblínska z pohledu žáků Základní školy Deblín a studentů Masarykovy univerzity a zároveň pomohla vymezit studované území.

Analýza mentálních map, podpořena řízenými rozhovory s jednotlivými žáky a studenty, nám umožnila jednak identifikovat základní znalosti o Deblínsku a jednak nahlédnout do jejich individuálních postojů, hodnot, vlastností, zájmů a také významů, které dávají určitým místům.

Mentální mapa studentky vychází z jasného centrálního motivu městyse Deblín a z něho následně vytváří síťové/vazební propojení na sousední a nedaleké obce. Mentální mapa znázorňuje také části Dobrovolného svazku obcí Deblín, infrastrukturu, účely a směry vyjížděky a turistické a jiné zajímavosti v Deblíně a jeho okolí.

Při utváření mapy hrála klíčovou roli internet, dostupné mapové podklady, knižní publikace a krátkodobý terénní výzkum. Studentka je ovlivněná jak svou specializací (věnuje se hydrologii a obecně problematice vody v krajině), tak konkrétními rozhovory v území a tím, s čím se zde setkala. Zjednodušeně lze říci, že mentální mapa studentky zobrazuje zprostředkované zkušenosti (bez detailů), určitý pohled zvenčí na Deblínsko.

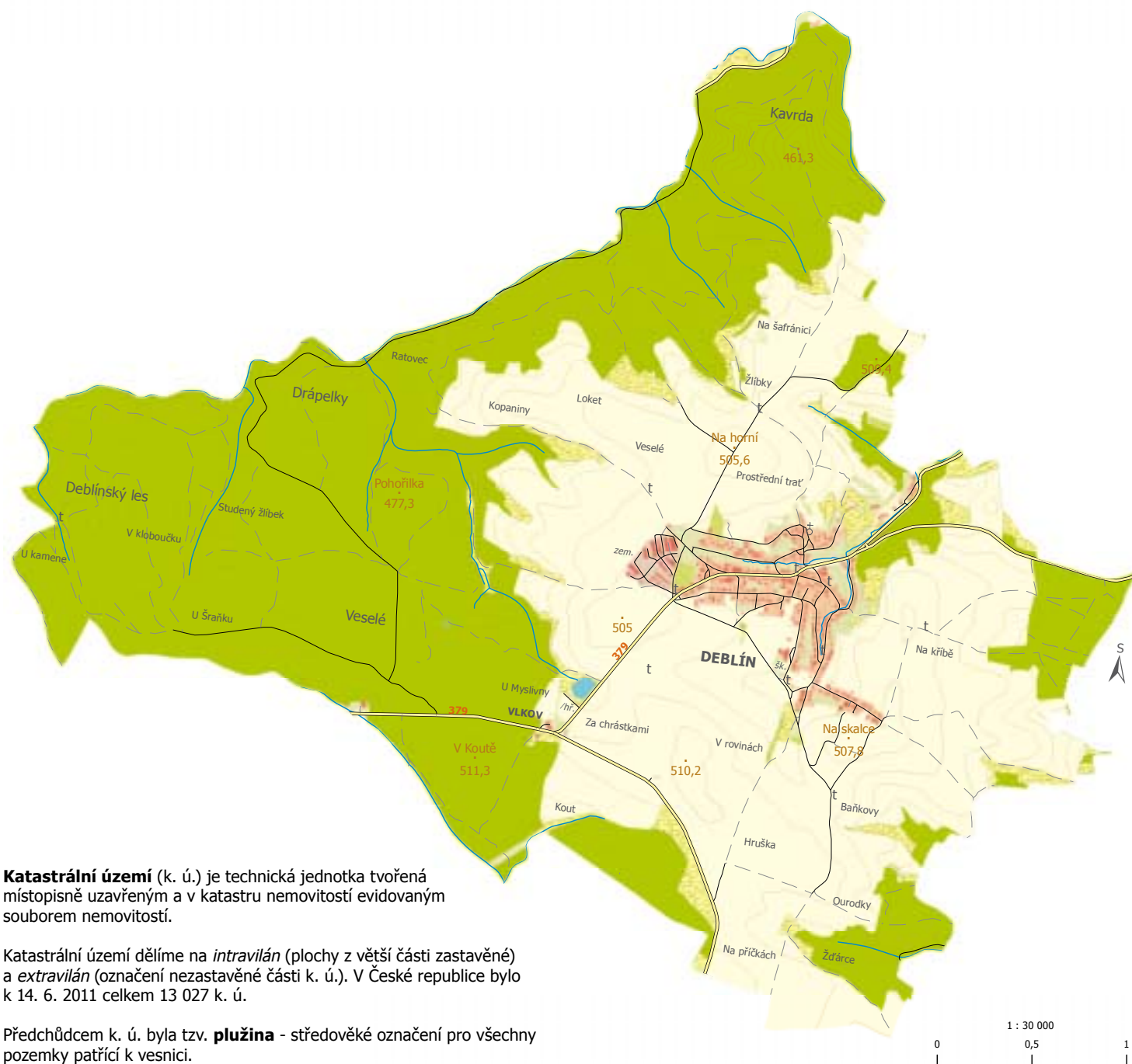
DEBLÍN V DETAILU

Katastrální území	64
Výškopis	65
Půdní subtypy	66
Císařský otisk stabilního katastru (1826)	67
III. vojenské mapování (1876)	68
Ortofotosnímek (1953)	69
Ortofotosnímek (2009)	70
Využití krajiny v roce 1876	71
Využití krajiny v roce 2009	72
Interpretace změn využití krajiny mezi lety 1876 a 2009	73
Významné krajinné prvky	74
Mentální mapa Deblína	75

KATASTRÁLNÍ ÚZEMÍ

Pohledově exponovaná dominanta intravilánu Deblína hostí moderní komunitní školu. Především díky zdejším aktivitám vznikl Atlas Deblínska, který právě držíte v ruce.

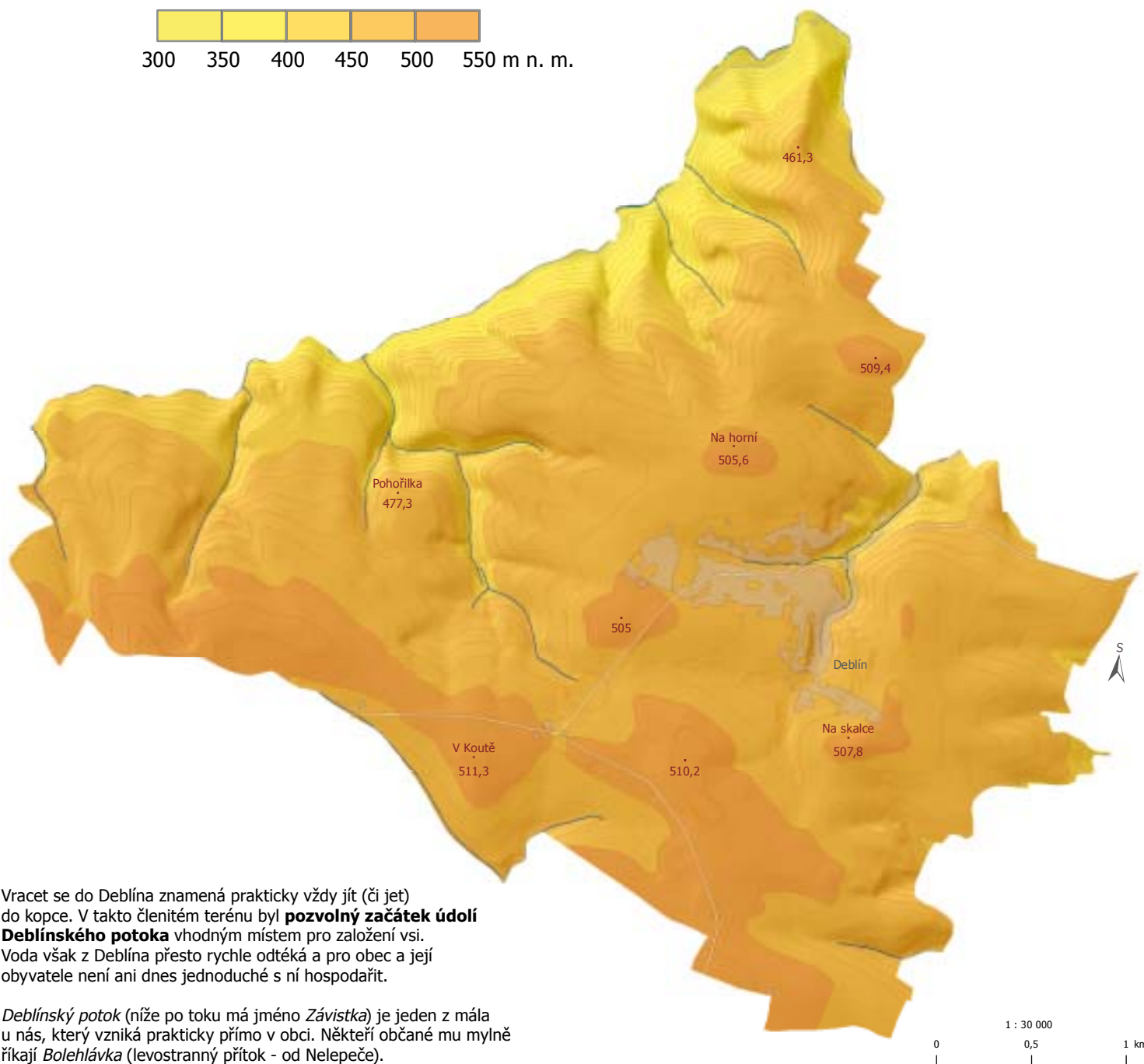
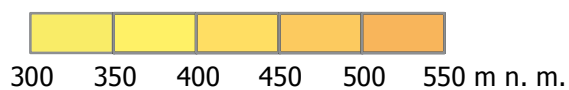

Katastrální území (k. ú.) je technická jednotka tvořená místopisně uzavřeným a v katastru nemovitostí evidovaným souborem nemovitostí.

Katastrální území dělíme na *intravilán* (plochy z větší části zastavěné) a *extravilán* (označení nezastavěné části k. ú.). V České republice bylo k 14. 6. 2011 celkem 13 027 k. ú.

Předchůdcem k. ú. byla tzv. **plužina** - středověké označení pro všechny pozemky patřící k vesnici.

VÝŠKOPIS

Vracet se do Deblína znamená prakticky vždy jít (či jet) do kopce. V takto členitém terénu byl **pozvolný začátek údolí Deblínského potoka** vhodným místem pro založení vsi. Voda však z Deblína přesto rychle odtéká a pro obec a její obyvatele není ani dnes jednoduché s ní hospodařit.

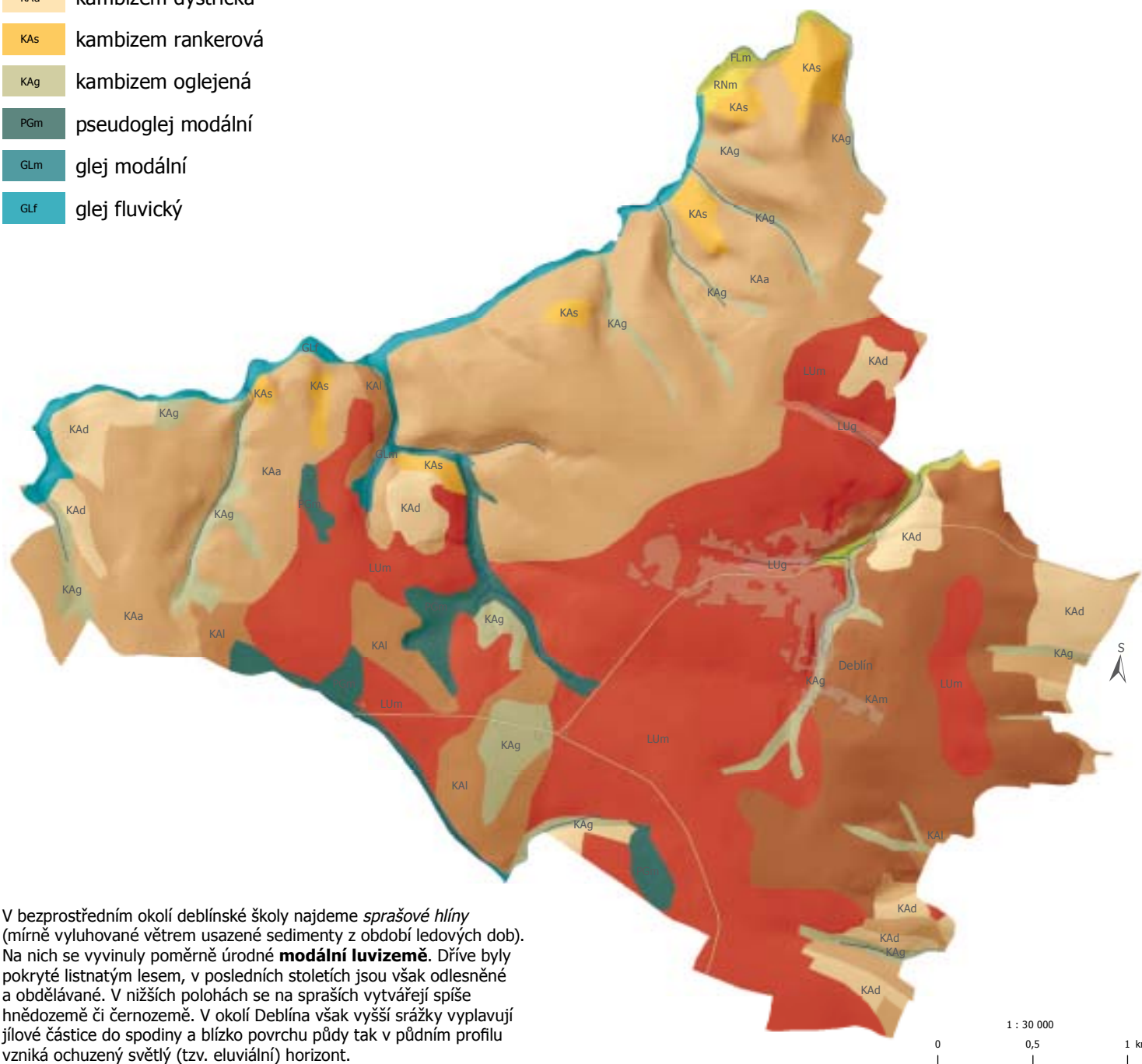
Deblínský potok (níže po toku má jméno *Závistka*) je jeden z mála u nás, který vzniká prakticky přímo v obci. Někteří občané mu mylně říkají *Bolehlávka* (levostranný přítok - od Nelepeče).

PŮDNÍ SUBTYPY

- RNm ranker modální
- FLm fluvizem modální
- LUm luvizem modální
- LUg luvizem oglejená
- KAm kambizem modální
- KAl kambizem luvická
- KAa kambizem mesobazická
- KAd kambizem dystrická
- KAs kambizem rankerová
- KAg kambizem oglejená
- PGm pseudoglej modální
- GLm glej modální
- GLf glej fluvický

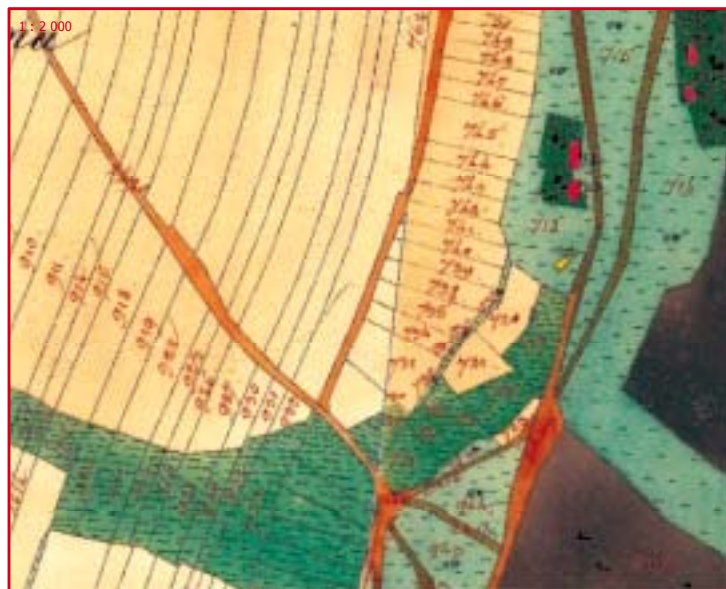

Luvizem modální na sprašových hlínách u ZŠ Deblín; na rozdíl od okolních půd na pararulách zde téměř chybí kameny (skelet); po dešti má tmavší odstín.

V bezprostředním okolí deblínské školy najdeme *sprašové hlíny* (mírně vyluhované větrem usazené sedimenty z období ledových dob). Na nich se vyvinuly poměrně úrodné **modální luvizemě**. Dříve byly pokryté listnatým lesem, v posledních stoletích jsou však odlesněné a obdělávané. V nižších polohách se na spraších vytvářejí spíše hnědozemě či černozemě. V okolí Deblína však vyšší srážky vyplavují jílové částice do spodiny a blízko povrchu půdy tak v půdním profilu vzniká ochuzený světlý (tzv. eluviální) horizont.

CÍSAŘSKÝ OTISK STABILNÍHO KATASTRU (1826)

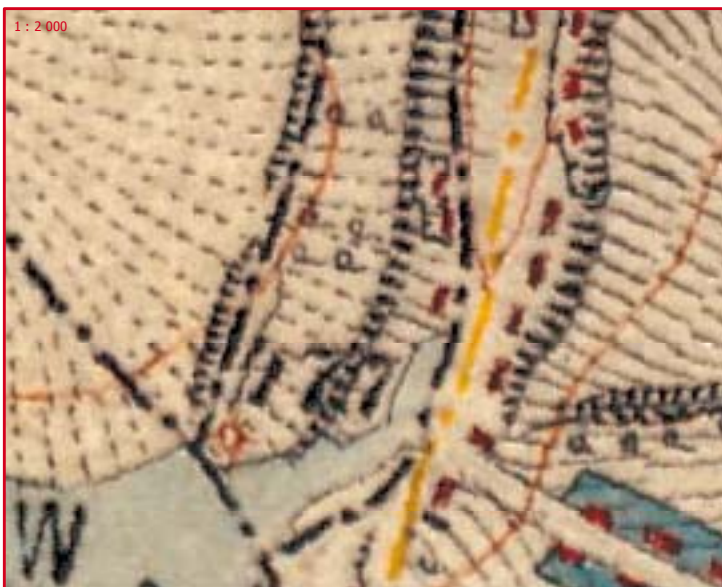

Kolorované *Císařské otisky* s popisem parcelních čísel obsahují: okrové role (tj. pole), tmavě šedé lesy, sytě zelené zahrady a parky, světle zelené louky a pastviny, karmínové zděné a žluté dřevěné budovy, hnědé cesty a modré vodní prvky.

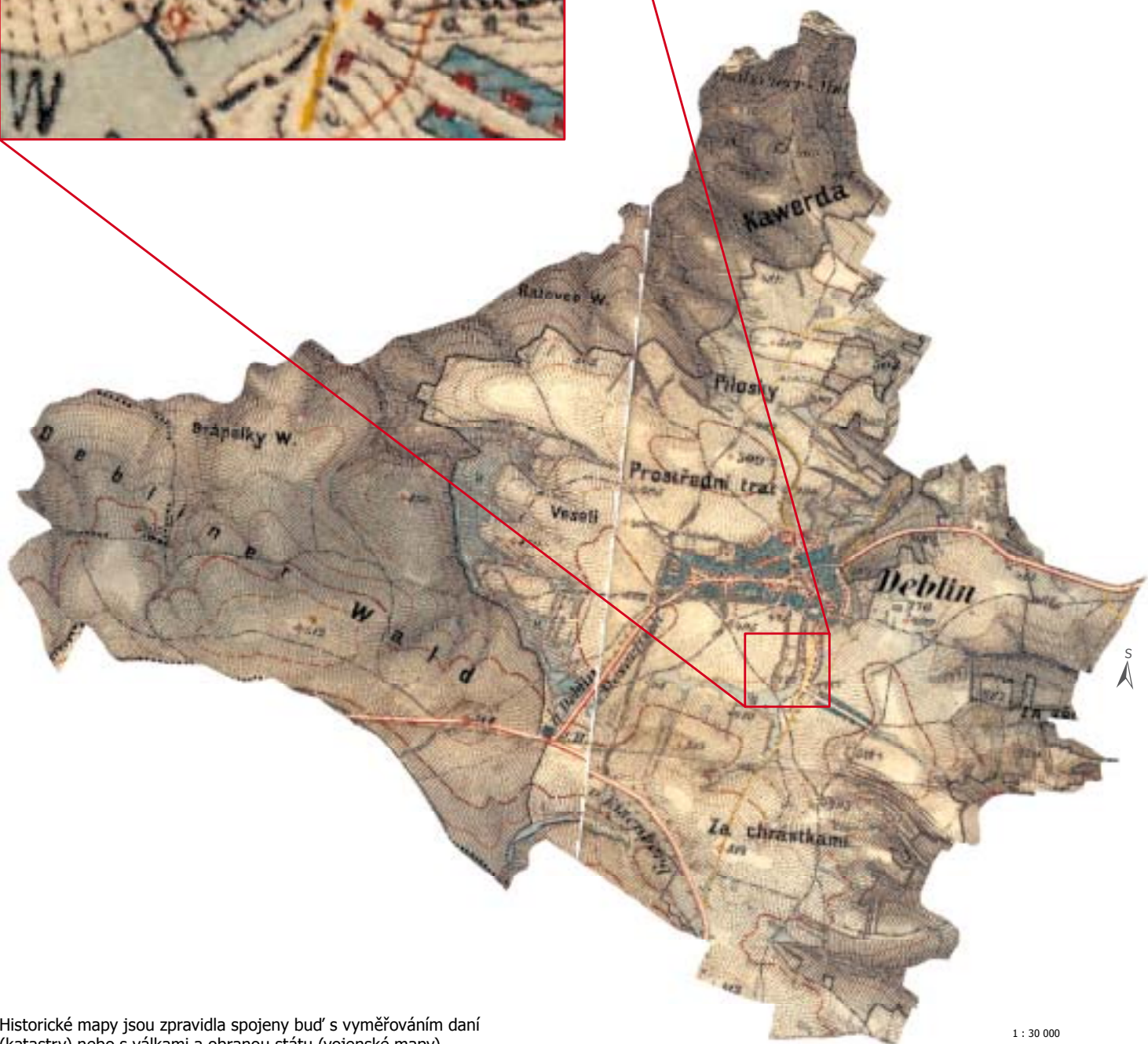

Stabilní katastr vůbec poprvé zajistil přesné vyměření pozemkové daně pro obce v Rakouské monarchii (Deblín je zachycen k roku 1826). Kvalita a vypořídací schopnost téměř 200 let starých katastrálních map je neuvěřitelná.

III. VOJENSKÉ MAPOVÁNÍ (1876)

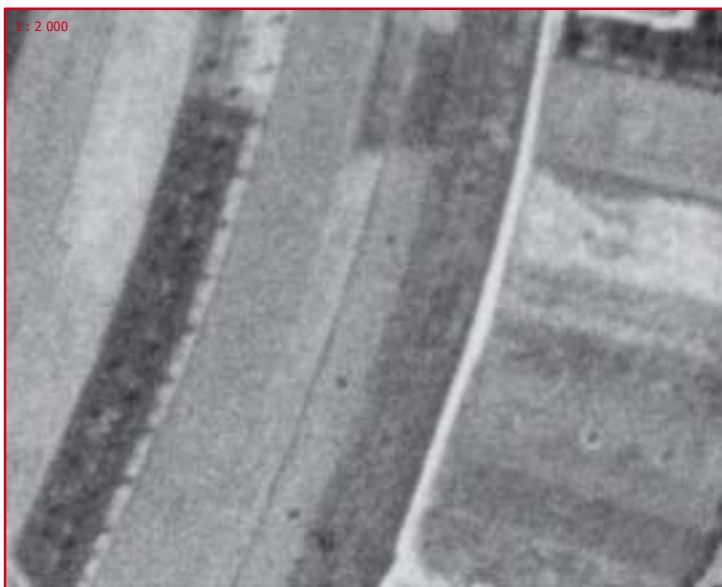

Právě ze **3. vojenského mapování** je zobrazená mapa i výřez okolí současné školy. Kolem roku 1876 zde tedy nebyla nejen škola, ale také chyběla řada současných domů. Ulice přecházela v zamokřenou louku v údolí jedné ze zdrojnic Deblínského potoka.

Historické mapy jsou zpravidla spojeny buď s vyměřováním daní (katastry) nebo s válkami a obranou státu (vojenské mapy). Za Rakouské monarchie vznikly hned 3 série vojenských map.

ORTOFOTOSNÍMEK (1953)

Historický ortofotosnímek městyse Deblín přibližuje v detailu využití půdy na území městyse Deblín. Mapový výřez je zaostřen na lokalitu, v níž je v současnosti umístěna základní škola.

© GEODIS BRNO, spol. s r.o.
Podkladové letecké snímky poskytl
VGHMÚř Dobruška, © MO ČR 2009

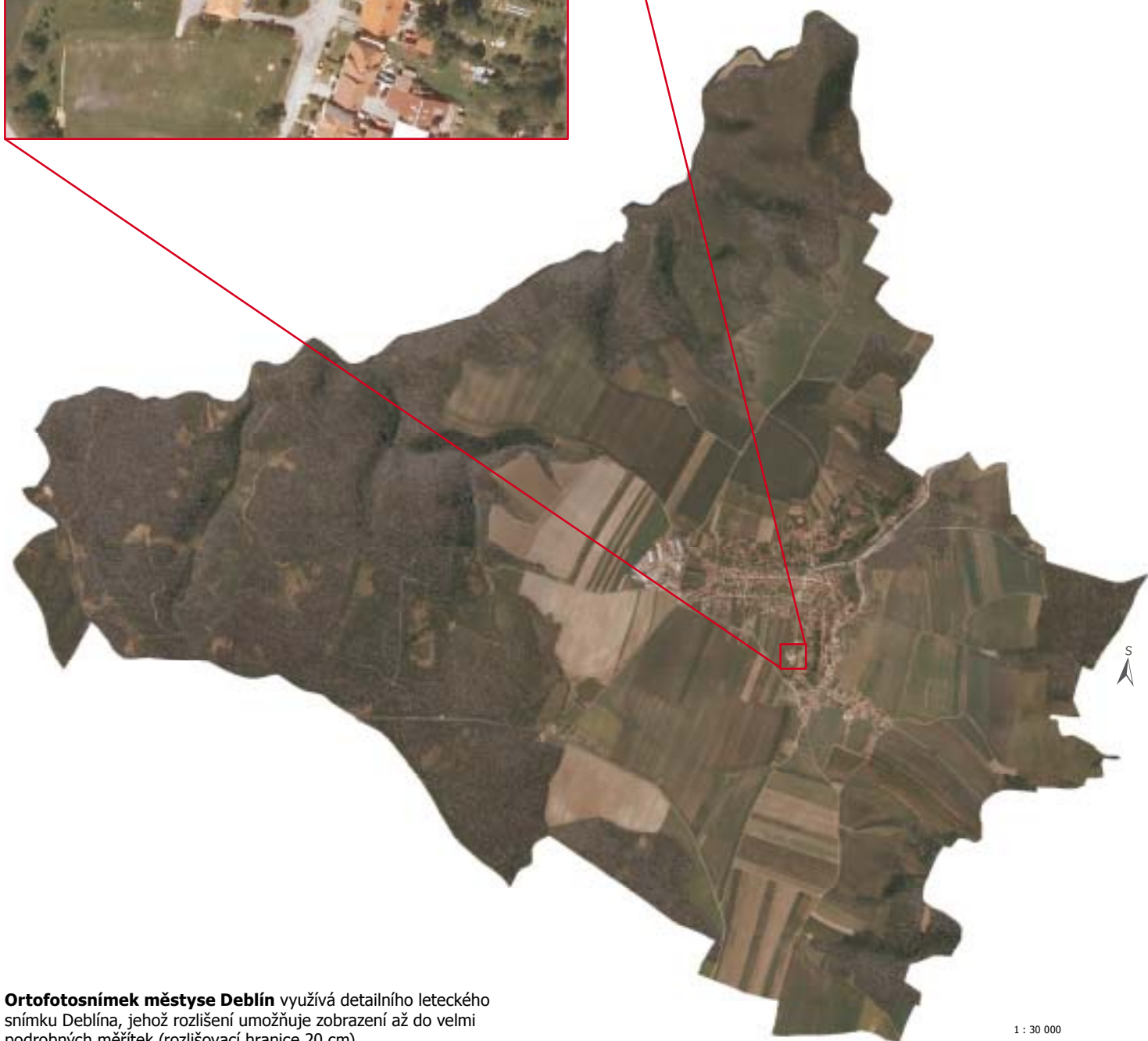

Historické ortofotosnímky byly dlouhou dobu předmětem utajení. Rozsáhlou historickou databází leteckých měřických snímků disponuje Vojenský geografický a hydrometeorologický úřad v Dobrušce.

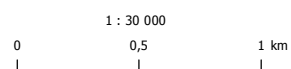
ORTOFOTOSNÍMEK (2009)

Okolí deblínské základní školy v mapovém výřezu zobrazuje detail, který odpovídá nejbližšímu zázemí ZŠ Deblín.

Ortofotosnímek městyse Deblín využívá detailního leteckého snímku Deblína, jehož rozlišení umožňuje zobrazení až do velmi podrobných měřítek (rozlišovací hranice 20 cm). Reliéf je dokreslen stínováním terénu.

VYUŽITÍ KRAJINY V ROCE 1876

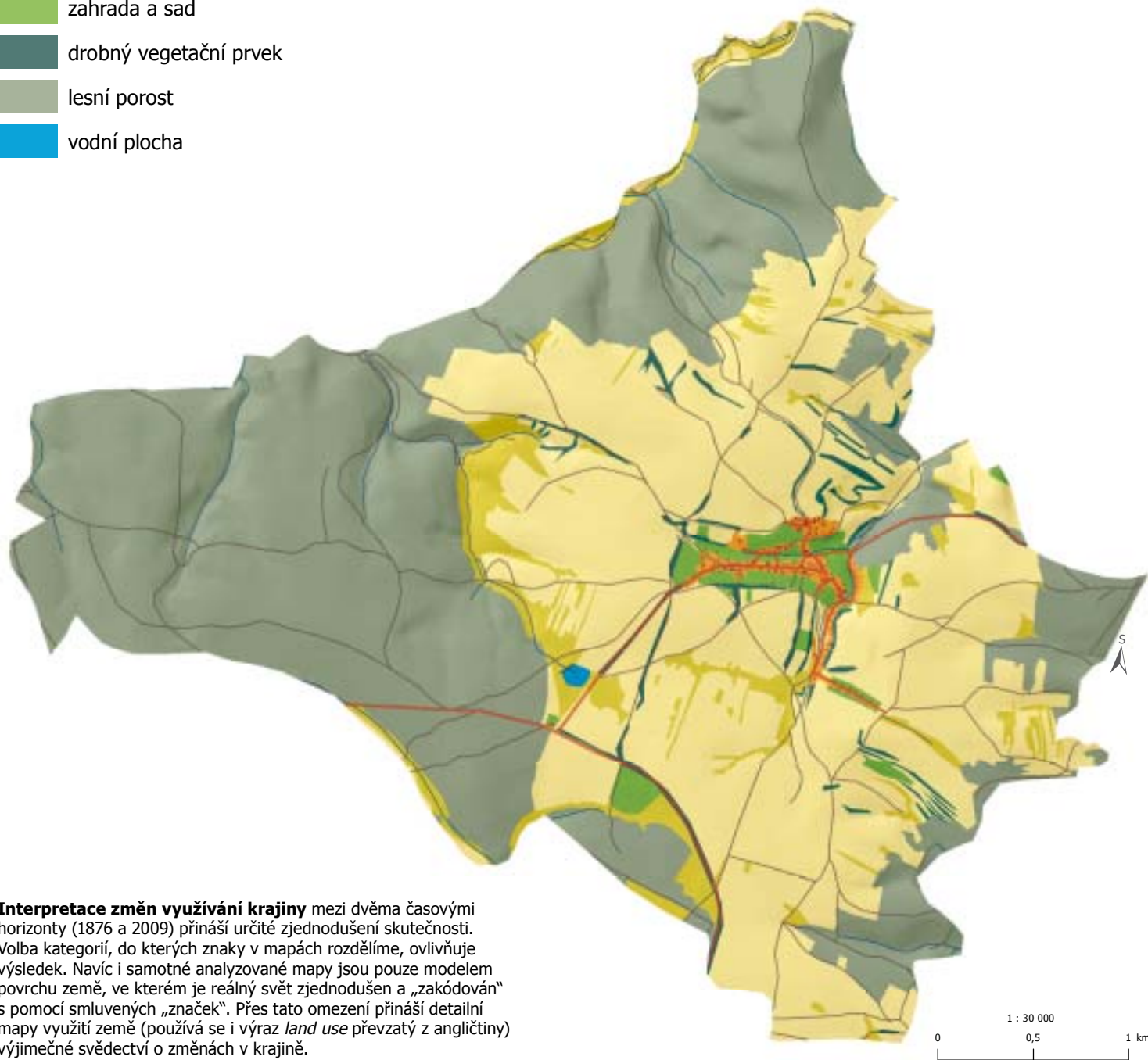
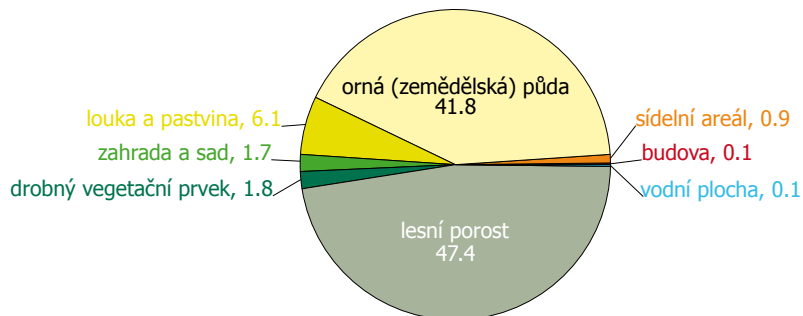
— zpevněné cesty (silnice)

— polní cesty a lesní pěšiny

Kategorie využití země

- budova
- sídelní areál
- orná (zemědělská) půda
- louka a pastvina
- zahrada a sad
- drobný vegetační prvek
- lesní porost
- vodní plocha

Podíl kategorií využití země na k. ú. Deblína v roce 1876 [%]

Interpretace změn využívání krajiny mezi dvěma časovými horizonty (1876 a 2009) přináší určité zjednodušení skutečnosti. Volba kategorií, do kterých znaky v mapách rozdělíme, ovlivňuje výsledek. Navíc i samotné analyzované mapy jsou pouze modelem povrchu země, ve kterém je reálný svět zjednodušen a „zakódován“ s pomocí smluvených „značek“. Přes tato omezení přináší detailní mapy využití země (používá se i výraz *land use* převzatý z angličtiny) výjimečné svědectví o změnách v krajině.

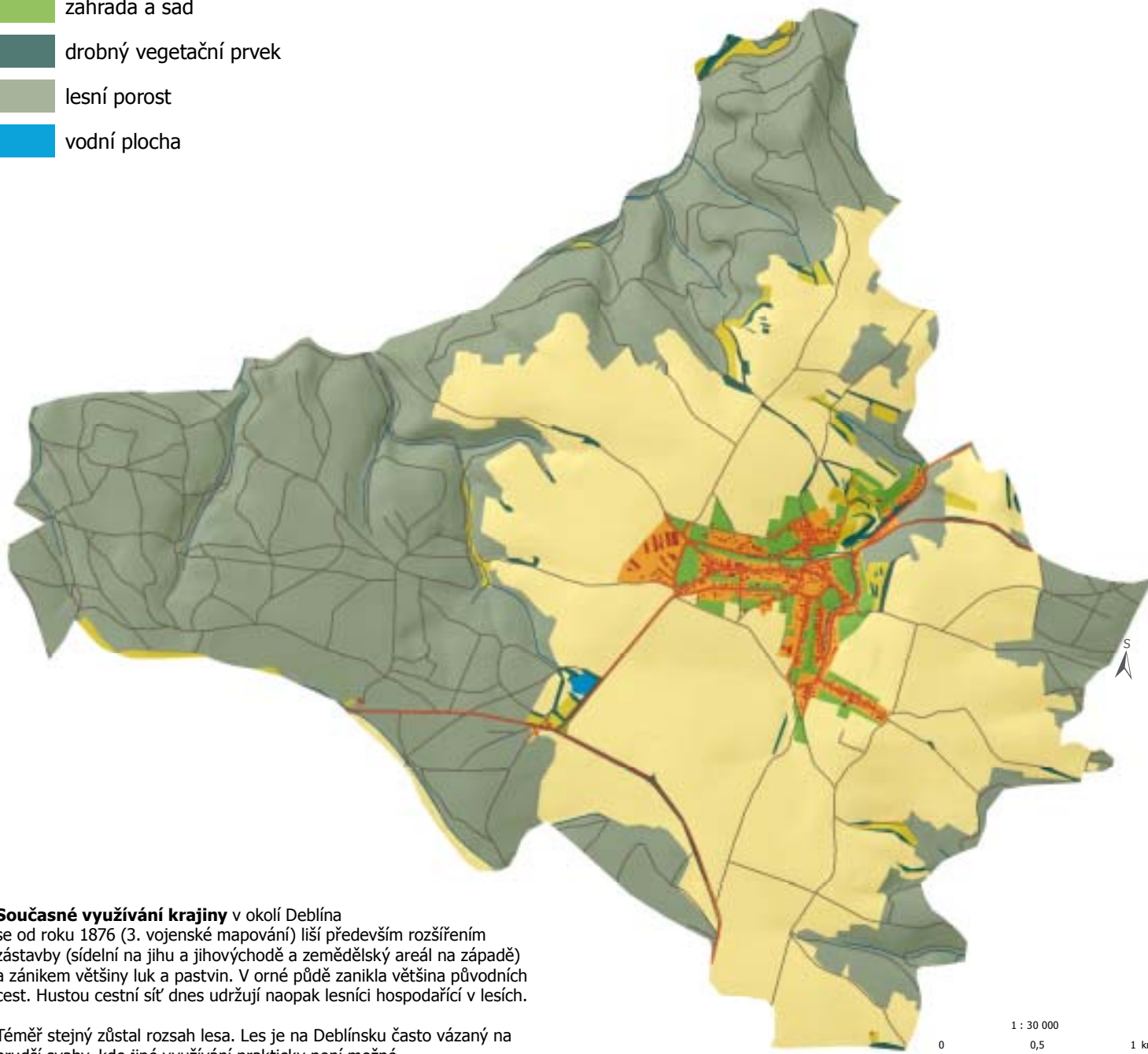
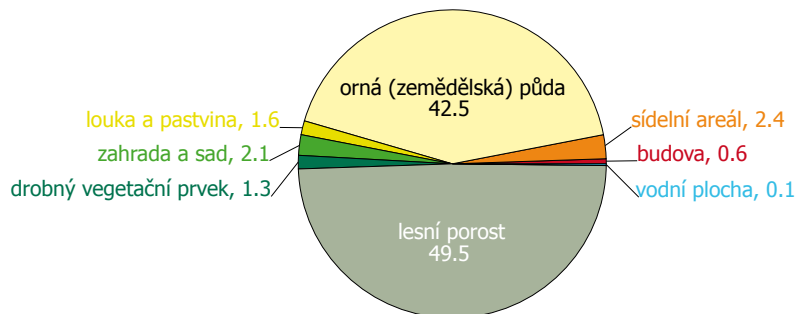
VYUŽITÍ KRAJINY V ROCE 2009

- zpevněné cesty (silnice)
- polní cesty a lesní pěšiny

Kategorie využití země

- budova
- sídelní areál
- orná (zemědělská) půda
- louka a pastvina
- zahrada a sad
- drobný vegetační prvek
- lesní porost
- vodní plocha

Podíl kategorií využití země na k. ú. Deblína v roce 2009 [%]

Současné využívání krajiny v okolí Deblína se od roku 1876 (3. vojenské mapování) liší především rozšířením zástavby (sídelní na jihu a jihovýchodě a zemědělský areál na západě) a zánikem většiny luk a pastvin. V orné půdě zanikla většina původních cest. Hustou cestní sítí dnes udržují naopak lesníci hospodařící v lesích.

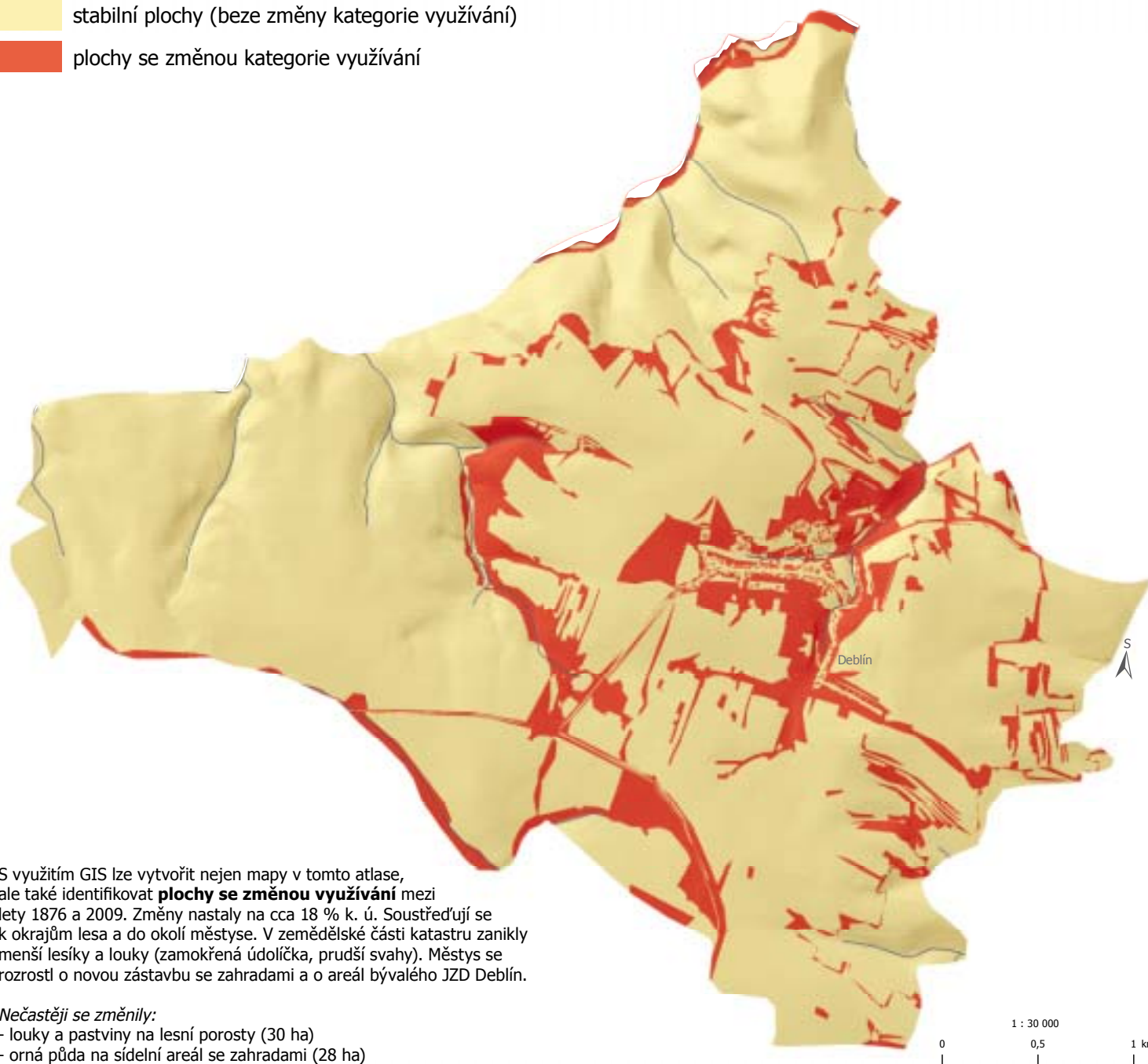
Téměř stejný zůstal rozsah lesa. Les je na Deblínsku často vázaný na prudší svahy, kde jiné využívání prakticky není možné.

INTERPRETACE ZMĚN VYUŽITÍ KRAJINY MEZI LETY 1876 A 2009

Žáci a ředitel školy Břetislav Svozil se při asistenci odborníků z Masarykovy univerzity snaží interpretovat historické mapy nad Deblínem na kótě Na Horní (506 m n. m.).

- stabilní plochy (beze změny kategorie využívání)
- plochy se změnou kategorie využívání

S využitím GIS lze vytvořit nejen mapy v tomto atlase, ale také identifikovat **plochy se změnou využívání** mezi lety 1876 a 2009. Změny nastaly na cca 18 % k. ú. Soustředí se k okrajům lesa a do okolí městyse. V zemědělské části katastru zanikly menší lesíky a louky (zamokřená údolíčka, prudší svahy). Městys se rozrostl o novou zástavbu se zahradami a o areál bývalého JZD Deblín.

Nečastěji se změnily:

- louky a pastviny na lesní porosty (30 ha)
- orná půda na sídelní areál se zahradami (28 ha)

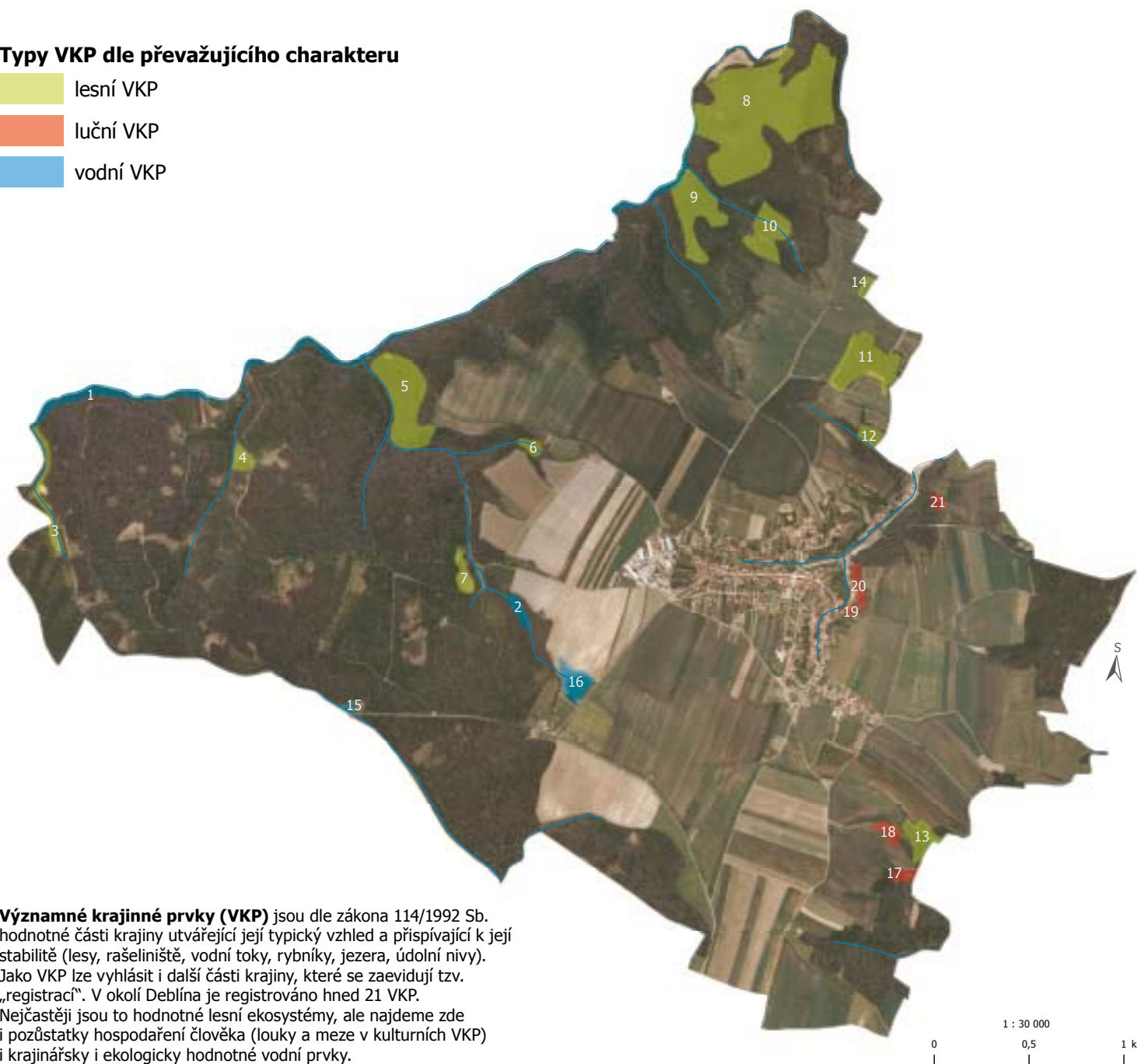
VÝZNAMNÉ KRAJINNÉ PRVKY

Významné krajinné prvky (VKP) v okolí Deblína

1 Blahoňůvka	8 Kavřda	15 Mokřad
2 Pod rybníkem	9 Za Kavřdou	16 Deblínský rybník
3 Pod kamenem	10 U cementářské boudy	17 Loučka v Baňkovech
4 Studený žlíbek	11 Chrástky - Horky	18 Kručinková stráž
5 Ratovice	12 Strejčkov	19 U cesty
6 Řezníkova zmola	13 Baňkovy	20 Deblínská pastvina
7 U orlíčků	14 Úsušský remízek	21 Suchá loučka

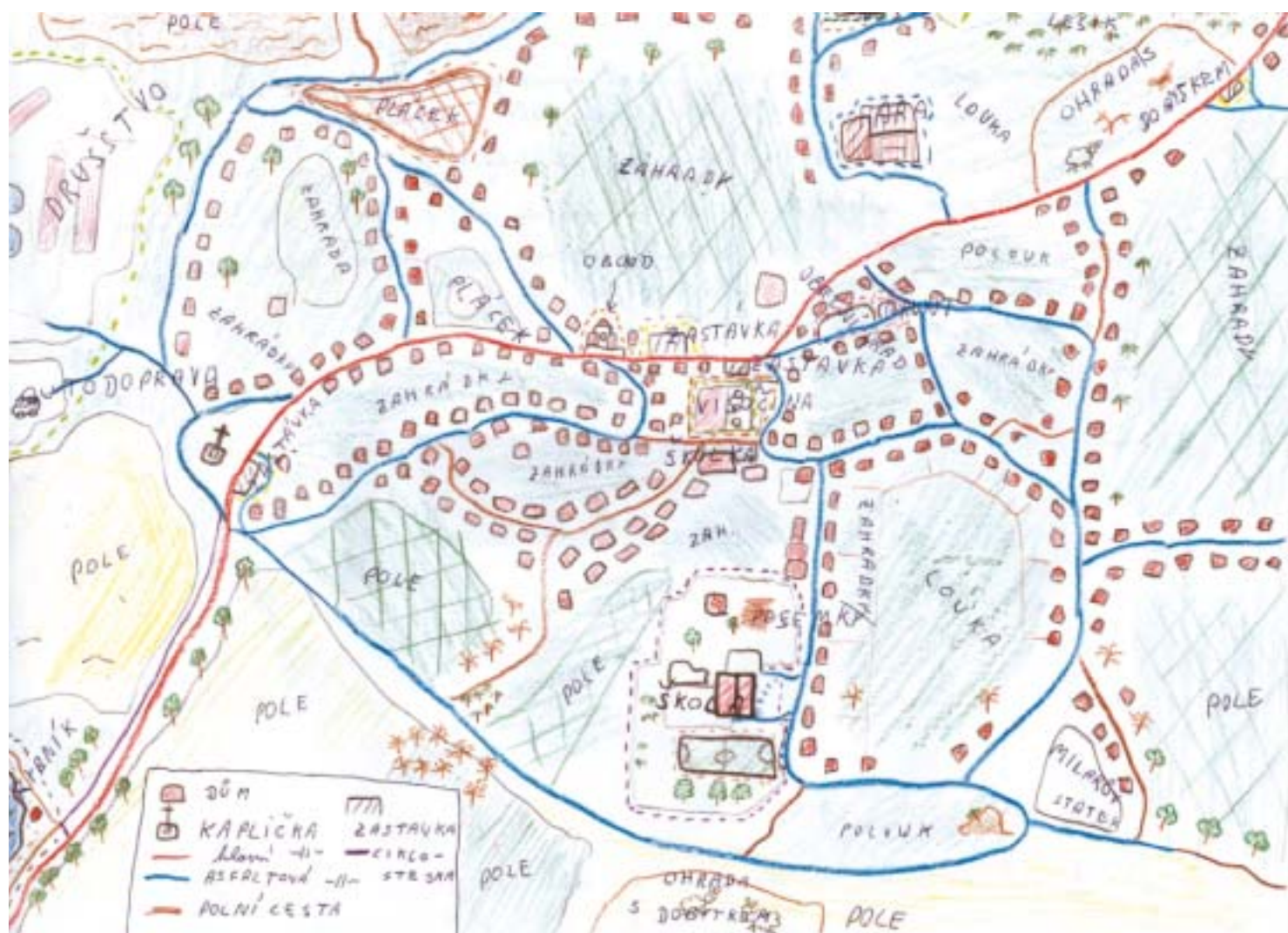
Typy VKP dle převažujícího charakteru

- lesní VKP
- luční VKP
- vodní VKP

Významné krajinné prvky (VKP) jsou dle zákona 114/1992 Sb. hodnotné části krajiny utvářející její typický vzhled a přispívající k její stabilitě (lesy, rašeliniště, vodní toky, rybníky, jezera, údolní nivy). Jako VKP lze vyhlásit i další části krajiny, které se zaevidují tzv. „registrací“. V okolí Deblína je registrováno hned 21 VKP. Nejčastěji jsou to hodnotné lesní ekosystémy, ale najdeme zde i pozůstatky hospodaření člověka (louky a meze v kulturních VKP) i krajinářsky i ekologicky hodnotné vodní prvky.

MENTÁLNÍ MAPA DEBLÍNA

Na konci předchozí části je zařazena mentální mapa studentky geografie z Masarykovy univerzity. Její vnější pohled na Deblín v širších souvislostech je zajímavé srovnat s pohledem žáka místní základní školy.

Mentální mapa čtrnáctiletého žáka zaznamenává žité území bez širších vazeb na okolí (srovnej s mentální mapou Deblínska na konci předchozí části). Silná stránka této reprezentace je v detailu, což ukazuje na žákovu velkou znalost svého domácího území. Součástí mapy je také výstižná legenda.

Řízené rozhovory nad mentální mapou odhalily některé širší vazby, které si žák uvědomuje, ale do mapy je nezakreslil - např. pozdější cestu na střední školu, do práce či pravidelné nakupování v Tišnově a v okrajových částech Brna.

Žák rozdělil Deblín do několika zón, které od sebe barevně rozlišil a doplnil výstižnými popisky a doplňujícími značkami. Tyto marginálie reprezentují to, co žák má a nemá rád. Hlavními subjekty, které žáka ovlivnily při vytvoření mentální mapy, jsou vlastní zkušenosti, rodina a škola. Škola má na mentální mapě poměrně velkou váhu. Možná překvapivě je u žáka naopak zanedbatelný např. vliv sociálních skupin a medií.

Mapové tiráže a autorské údaje

str. 10 **Družicový snímek NUTS 2 Jihovýchod**

Jakub Trojan, Jan Trávníček, Kamila Klemešová

str. 11 **Deblínsko v Jihomoravském kraji**

Jakub Trojan

Tématický obsah: Český statistický úřad – Administrativní členění ČR (ilustrační foto – Wikipedia.org)

str. 12 **Správní obvod obce s rozšířenou působností Tišnov**

Jakub Trojan

Tématický obsah: Český statistický úřad – Administrativní členění ČR

str. 13 **Mikroregiony na Deblínsku**

Jakub Trojan, Kamila Klemešová

Tématický obsah: Český statistický úřad – Administrativní členění ČR (ilustrační foto – Wikipedia.org)

str. 14 **Fyzickogeografické a administrativní Deblínsko**

Jakub Trojan, Jan Trávníček

Tématický obsah: Český statistický úřad – Administrativní členění ČR; terénní průzkum autorů (2008–2011)

str. 16 **Geologická stavba**

Jan Trávníček, Alois Hynek, Kamila Klemešová

Tématický obsah: GEOČR 1 : 50 000 [online]; © 2003, Česká geologická služba; dostupné na: <<http://mapy.geology.cz>> [cit. 16. 3. 2011]; Hanžl, P., red. (2001): Základní geologická mapa ČR, 1 : 25 000, list 24–321 Tišnov; Praha: Český geologický ústav; Misař, Z., red. (2001): Geologická mapa ČR, 1 : 50 000, list 24–31 Velké Meziříčí; Praha: Český geologický ústav; Novák, Z., red. (1991): Geologická mapa ČR, 1 : 50 000, list 24–32 Brno; Praha: Ústřední ústav geologický; terénní průzkum autorů (2008–2011)

str. 17 **Stratigrafické jednotky**

Jan Trávníček, Kamila Klemešová

Tématický obsah: GEOČR 1 : 50 000 [online]; © 2003, Česká geologická služba; dostupné na: <<http://mapy.geology.cz>> [cit. 16. 3. 2011]; Hanžl, P., red. (2001): Základní geologická mapa ČR, 1 : 25 000, list 24–321 Tišnov; Praha: Český geologický ústav; Misař, Z., red. (2001): Geologická mapa ČR, 1 : 50 000, list 24–31 Velké Meziříčí; Praha: Český geologický ústav; Novák, Z., red. (1991): Geologická mapa ČR, 1 : 50 000, list 24–32 Brno; Praha: Ústřední ústav geologický

str. 18 **Hydrogeologické poměry a odběry podzemní vody**

Jan Trávníček

Tématický obsah: GEOČR 1 : 50 000 [online]; © 2003, Česká geologická služba; dostupné na: <<http://mapy.geology.cz>> [cit. 16. 3. 2011]; Čurda, J., red. (2001): Hydrogeologická mapa ČR, 1 : 50 000, list 24–31 Velké Meziříčí; Praha: Český geologický ústav; Krám, P., red. (2001): Hydrogeologická mapa ČR, 1 : 50 000, list 24–32 Brno; Praha: Český geologický ústav

str. 19 **Výškopis deblínských podkovy**

Jan Trávníček, Kamila Klemešová

str. 20 **Sklonitost**

Jan Trávníček

(ilustrační foto – J. Trávníček)

str. 21 **Typy reliéfu a vybrané tvary**

Jan Trávníček, Alois Hynek

Tématický obsah: Ivan, A., Hrádek, M., Štelcl, O. (1990): Typy reliéfu a vybraných tvarů ČR, 1 : 50 000, list 24–32 Brno; Geografický ústav ČSAV Brno; Kubalíková L. (2005): Geomorfologické poměry Deblínských vrchoviny, diplomová práce; Brno: Geografický ústav Přírodovědecké fakulty Masarykovy univerzity, 83 s.; terénní průzkum autorů (2008–2011)

str. 22 **Topoklima**

Jan Trávníček, Alois Hynek

Tématický obsah: Quitt, E. (1987): Topoklimatická mapa ČSR, 1 : 50 000, list 24–32 Brno; Geografický ústav ČSAV Brno; terénní průzkum autorů (2008–2011)

str. 23 **Vodohospodářská infrastruktura a ochranná pásma**

Jan Trávníček, Nicol Kolářová, Petr Kolář

Tématický obsah: Čurda, J., red. (2001): Hydrogeologická mapa ČR, 1 : 50 000, list 24–31 Velké Meziříčí; Praha: Český geologický ústav; Krám, P., red. (2001): Hydrogeologická mapa ČR, 1 : 50 000, list 24–32 Brno; Praha: Český geologický ústav; Základní vodohospodářská mapa ČR 1 : 50 000 [online]; © 2002–2011, Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. Masaryka, v. v. i.; dostupné na: <http://heis.vuv.cz/data/spusteni/popisy/zvmrn_d.asp?check=>> [cit. 16. 3. 2011]

str. 24 **Biogeografické regiony**

Jan Trávníček

Tématický obsah: Culek, M. (ed.) (1996): Biogeografické členění České republiky; Praha: Enigma. 347 s (ilustrační foto – J. Trávníček)

str. 25 **Biochory**

Jan Trávníček

Tématický obsah: Culek, M. et al. (2005): Biogeografické členění České republiky; II. Díl; Praha: AOPK ČR; 589 s.

str. 26 **Fytogeografické členění**

Jan Trávníček

Tématický obsah: Skalický, V. (1988): Regionálně fytogeografické členění ČSR, Mapa 1 : 750 000; In: Hejný, S., Slavík, B. (1997): Kvetena České socialistické republiky I. Praha: Academia. 557 s. (ilustrační foto – J. Trávníček)

str. 27 **Rekonstruovaná přirozená vegetace**

Jan Trávníček

Tématický obsah: Mikyška R. et al. (1968): Geobotanická mapa ČSSR; 1. České země; Vegetace ČSSR (ilustrační foto – J. Trávníček)

str. 28 **Potenciální přirozená vegetace**

Jan Trávníček

Tématický obsah: Neuhäuslová, Z., Moravec, J. et al. (1997): Mapa potenciální přirozené vegetace České republiky 1 : 500 000; Praha: Botanický ústav AV ČR (ilustrační foto – J. Trávníček)

str. 29 **Vegetační stupňovitost lesních porostů**

Jan Trávníček

Tématický obsah: Oblastní plány rozvoje lesů, ÚHÚL [online]; © 2010; dostupné na: <<http://geoportal2.uhul.cz/index.php>> [cit. 14. 2. 2011]; terénní průzkum autorů (2008–2011) (ilustrační foto – J. Trávníček)

str. 30 **Úživnost lesních půd dle ekologických řad**

Jan Trávníček

Tématický obsah: Oblastní plány rozvoje lesů, ÚHÚL [online]; © 2010; dostupné na: <<http://geoportal2.uhul.cz/index.php>> [cit. 14. 2. 2011]; terénní průzkum autorů (2008–2011) (ilustrační foto – Z. Máčka, M. Braun)

str. 31 **Půdní typy**

Jan Trávníček

Tématický obsah: Němeček, J. et al.: Taxonomický klasifikační systém půd ČR [online]; © 2004; dostupné na: <<http://klasifikace.pedologie.cz/>> [cit. 20. 9. 2010]; Půdní mapa ČR, 1 : 50 000, AOPK [online]; © 2008; dostupné na: <<http://www.nature.cz/monitoring-pud/ctihtmlpage.php?what=1500>> [cit. 14. 3. 2011]; Tomášek, M. (1996): Půdní mapa ČR, 1 : 50 000, list 24–32 Brno; Praha: Český geologický ústav

str. 32 **Fyzickogeografické celky deblínských podkovy**

Alois Hynek, Jan Trávníček

Tématický obsah: Terénní průzkum autorů (2008–2011)

str. 33 **Fyzickogeografické jednotky deblínských podkovy**

Alois Hynek, Jan Trávníček

Tématický obsah: Terénní průzkum autorů (2008–2011)

str. 36 **III. vojenské mapování (1876)**

Jan Trávníček

str. 37 **Ortofot snímek (1953)**

Jakub Trojan

str. 38 **Ortofot snímek (2009)**

Jakub Trojan

str. 39 **Využití krajiny**

Jan Trávníček

str. 40 **Kulturní krajinné jednotky**

Alois Hynek, Jan Trávníček

Tématický obsah: Terénní průzkum autorů (2008–2011)

str. 42 **Vývoj počtu obyvatel mezi lety 1869 – 2001**

Jakub Trojan

Tématický obsah: Český statistický úřad – Sčítání lidu, domů a bytů 1869–2001; výpočty autorů

str. 43 **Počet obyvatel**

Jakub Trojan, Kamila Klemešová

Tématický obsah: Český statistický úřad – Sčítání lidu, domů a bytů 2001; výpočty autorů

str. 44 **Hustota zalidnění**

Jakub Trojan

Tématický obsah: Český statistický úřad – Sčítání lidu, domů a bytů 2001; výpočty autorů
(ilustrační foto – J. Trávníček)

str. 45 **Dynamika obyvatelstva v roce 2009**

Jakub Trojan

Tématický obsah: Český statistický úřad – Městská a obecní statistika 2009; výpočty autorů

str. 46 **Věkové složení obyvatelstva**

Jakub Trojan

Tématický obsah: Český statistický úřad – Sčítání lidu, domů a bytů 2001; výpočty autorů

str. 47 **Vzdělanostní struktura obyvatelstva**

Jakub Trojan

Tématický obsah: Český statistický úřad – Sčítání lidu, domů a bytů 2001; výpočty autorů

str. 48 **Národnostní složení obyvatelstva**

Jakub Trojan

Tématický obsah: Český statistický úřad – Sčítání lidu, domů a bytů 2001; výpočty autorů

str. 49 **Náboženství**

Jakub Trojan

Tématický obsah: Český statistický úřad – Sčítání lidu, domů a bytů 2001; výpočty autorů
(ilustrační foto – P. Gelnar)

str. 50 **Vyjížd'ka za prací**

Jakub Trojan

Tématický obsah: Český statistický úřad – Sčítání lidu, domů a bytů 2001; výpočty autorů; terénní průzkum autorů (2008–2011)

str. 51 **Vyjížd'ka do škol**

Jakub Trojan

Tématický obsah: Český statistický úřad – Sčítání lidu, domů a bytů 2001; výpočty autorů; terénní průzkum autorů (2008–2011)

str. 52 **Dojížd'ka za službami**

Jakub Trojan

Tématický obsah: Český statistický úřad – Sčítání lidu, domů a bytů 2001; výpočty autorů; terénní průzkum autorů (2008–2011)

str. 53 **Ekonomická aktivita obyvatelstva**

Jakub Trojan

Tématický obsah: Český statistický úřad – Sčítání lidu, domů a bytů 2001; Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR 2011; výpočty autorů

str. 54 **Ekonomicky aktivní obyvatelstvo**

Jakub Trojan

Tématický obsah: Český statistický úřad – Sčítání lidu, domů a bytů 2001; Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR 2011; výpočty autorů

str. 55 **Zaměstnanost**

Jakub Trojan

Tématický obsah: Český statistický úřad – Sčítání lidu, domů a bytů 2001; Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR 2011; výpočty autorů

str. 56 **Zemědělské výrobní oblasti a cena zemědělské půdy**

Jakub Trojan

Tématický obsah: Výzkumný ústav zemědělské ekonomiky 2003; Český úřad zeměměřický a katastrální 2005; Ministerstvo zemědělství 2010; Státní zemědělský

intervenční fond 2011; terénní průzkum autorů (2008–2011); výpočty autorů

str. 57 **Podnikatelská aktivita**

Jakub Trojan

Tématický obsah: Český statistický úřad – Sčítání lidu, domů a bytů 2001; Registr živnostenského podnikání 2011; Obchodní rejstřík 2011; výpočty autorů

str. 58 **Finanční situace obcí**

Jakub Trojan

Tématický obsah: Automatizovaný rozpočtový informační systém Ministerstva financí ČR 2011; Ministerstvo pro místní rozvoj ČR 2011; výpočty autorů

str. 59 **Dotacioní příjmy ze strukturálních fondů EU**

Jakub Trojan

Tématický obsah: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR 2011; výpočty autorů
(ilustrační foto – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR)

str. 60 **Volební preference**

Jakub Trojan

Tématický obsah: Český statistický úřad 2010; výpočty autorů

str. 61 **Mentální mapa Deblínska**

Jan Trávníček, Břetislav Svozil, Jakub Trojan

Autorka mentální mapy: N. Perečková

str. 62

(ilustrační foto – P. Gelnar)

str. 64 **Katastrální území**

Jan Trávníček, Jakub Trojan

(ilustrační foto – J. Trávníček)

str. 65 **Výškopis**

Jan Trávníček, Kamila Klemešová

(ilustrační foto – J. Trávníček)

str. 66 **Půdní subtypy**

Jan Trávníček

Tématický obsah: Němeček, J. et al.: Taxonomický klasifikační systém půd ČR [online]; © 2004; dostupné na: <<http://klasifikace.pedologie.cz/>> [cit. 20. 9. 2010]; Půdní mapa ČR, 1 : 50 000, AOPK [online]; © 2008; dostupné na: <<http://www.nature.cz/monitoring-pud/ctihtmlpage.php?what=1500>> [cit. 14. 3. 2011]; Tomášek, M. (1996): Půdní mapa ČR, 1 : 50 000, list 24–32 Brno; Praha: Český geologický ústav; terénní průzkum autorů (2008–2011)
(ilustrační foto – J. Trávníček)

str. 67 **Císařský otisk stabilního katastru (1826)**

Jan Trávníček

str. 68 **III. vojenské mapování (1876)**

Jan Trávníček

str. 69 **Ortofotosnímek (1953)**

Jakub Trojan

str. 70 **Ortofotosnímek (2009)**

Jakub Trojan

str. 71 **Využití krajiny v roce 1876**

Jan Trávníček, Jana Skalická, Marcela Kramolišová, Zuzana Neradiová

str. 72 **Využití krajiny v roce 2009**

Jan Trávníček, Jana Skalická, Marcela Kramolišová, Zuzana Neradiová

str. 73 **Interpretace změn využití krajiny mezi lety 1876 a 2009**

Jan Trávníček

str. 74 **Významné krajinné prvky**

Jan Trávníček, Barbora Krejčíková, Martin Braun, Ondřej Šerý

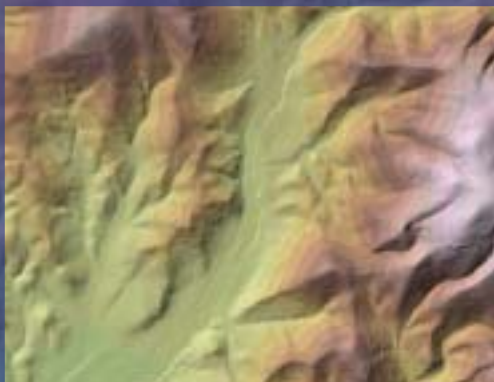
Tématický obsah: Kolektiv (2000): Významné krajinné prvky v katastrálním území Deblín, referát životního prostředí Okresního úřadu Brno-venkov, nepublikováno
(ilustrační foto – I. Zimandlová)

str. 75 **Mentální mapa Deblína**

Jan Trávníček, Břetislav Svozil, Jakub Trojan

Autor mentální mapy: D. Barták

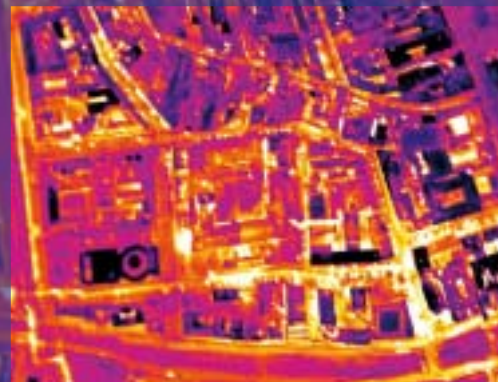
DATA PRO VÁŠ GIS

Stínovaný digitální model terénu – používá se pro modelování záplav nebo pro turistické mapy

Pilot snímkovacího letadla – důležitá je dobrá nálada

Letecké termovizní snímkování umožňuje detekovat teplotní rozdíly a odhalit tepelné ztráty na střechách budov

Technická mapa dálniční křižovatky zhotovená z leteckých snímků

Šikmé letecké snímky PixoView® umožňují měření nejen délek a výšek budov

Zeměměřič mapující pobřežní čáru pomocí GPS přijímače

Mapa druhů zástavby v prostředí GIS

3D vizualizace golfového hřiště umožňuje virtuální prohlídku areálu přes internet

V technické mapě podložené ortofotomapou se uživatel lépe orientuje

EVROPSKÁ UNIE
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
INVESTICE DO VAŠÍ BUDOUCNOSTI

Laserový skener
Riegel LMS-Q608i

Digitální letecká kamera
VEXCEL UltraCamXp

Termovizní kamera
GbTherm

Letadlo **Cessna 402B**
upravené pro snímkování

V katastrální mapě jsou registrovány parcely;
podle parcelního čísla je možno vyhledat jejich majitele

Z ortofotomapy lze vyčíst detailní informace, například
typ a barva střech nebo druh zeleně

Dokumentace technologických celků pomocí laserového
skenování a CAD softwaru

Mapování dopravních značek systémem mobilního
mapování

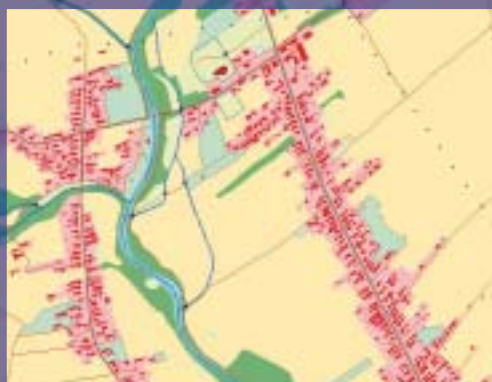
Texturovaný trojrozměrný model městské zástavby
vytvořený z leteckých snímků

Letecké snímky v oblasti infračerveného záření
se používají pro monitorování stavu vegetace

Rozpoznáte šikmý letecký snímek od texturovaného
3D modelu zástavby?

Geodatabáze ČR – data, na jejichž základě jsme tvořili
tento atlas

Stereofotogrammetrické mapování na leteckých
snímcích; operátorka má na očích 3D brýle

ATLAS DEBLÍNSKA

Autoři: Jakub Trojan a Jan Trávníček
Vydavatel: GEODIS BRNO, spol. s r.o., Lazaretní 11a, Brno
Obálka a grafická úprava: Daniel Jambor
Předtisková příprava: TISPROMA s.r.o., Drážní 1152/11, Brno
Tisk: H. R. G. spol. s r.o., Svitavská 1203, Litomyšl
Vydání první
Rok vydání: 2011

ISBN 978-80-87473-00-9